

Nationalt program for EU's Regionalfond DANMARK

20. marts 2014

Innovativ og bæredygtig vækst i virksomheder

1 STRATEGI FOR REGIONALFONDSPROGRAMMETS BIDRAG TIL EU-STRATEGIEN FOR INTELLIGENT, BÆREDYGTIG OG INKLUSIV VÆKST OG TIL OPNÅELSE AF ØKONOMISK, SOCIAL OG TERRITORIAL SAMHØRIGHED

1.1 Strategi for regionalfondsprogrammets bidrag til EU-strategien for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst og til opnåelse af økonomisk, social og territorial samhørighed

1.1.1 Regionalfondens rolle i den samlede indsats mod opnåelse af 2020-målene

Det overordnede formål med det danske regionalfondsprogram 2014-2020 er at medvirke til at styrke den økonomiske vækst i alle danske regioner og bidrage til at indfri EU 2020-målene om intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst. Det skal primært ske ved at øge jobskabelsen (antal arbejdstimer) og produktivitetsudviklingen (værdiskabelsen pr. arbejdstime).

Regionalfondsprogrammet opstiller rammerne for den regionale indsats for vækst og erhvervsudvikling, men det er de regionale vækstfora, som afgør, hvilke konkrete projekter der skal igangsættes. På den måde skal regionalfondsmidlerne bidrage til at implementere de regionale vækst- og udviklingsstrategier og få størst mulig økonomisk vækst ud af de aktiver og ressourcer, som hver enkelt region rummer. Udmøntningen af regionalfondsindsatsen understøtter og supplerer den nationale vækstindsats ved at være 'stedbaseret', dvs. at tage afsæt i hver enkelt regions særlige styrker og udviklingsbehov¹ og mulighed for at bidrage til jobskabelse og produktivitetsudvikling.

Regionalfondsindsatsen fokuserer på fire specifikke mål primært rettet mod små og mellemstore virksomheder (SMV'er):

- Øge antallet af innovative SMV'er
- Øge antallet af vækstvirksomheder
- Forbedre energi- og ressourceeffektivitet i SMV'er
- Energiforbrug i byer med over 30.000 indbyggere reduceres

Alle fire specifikke mål vil bidrage til det overordnede mål om at styrke den økonomiske vækst i Danmark (uddybes nedenfor og i kapitel 2).

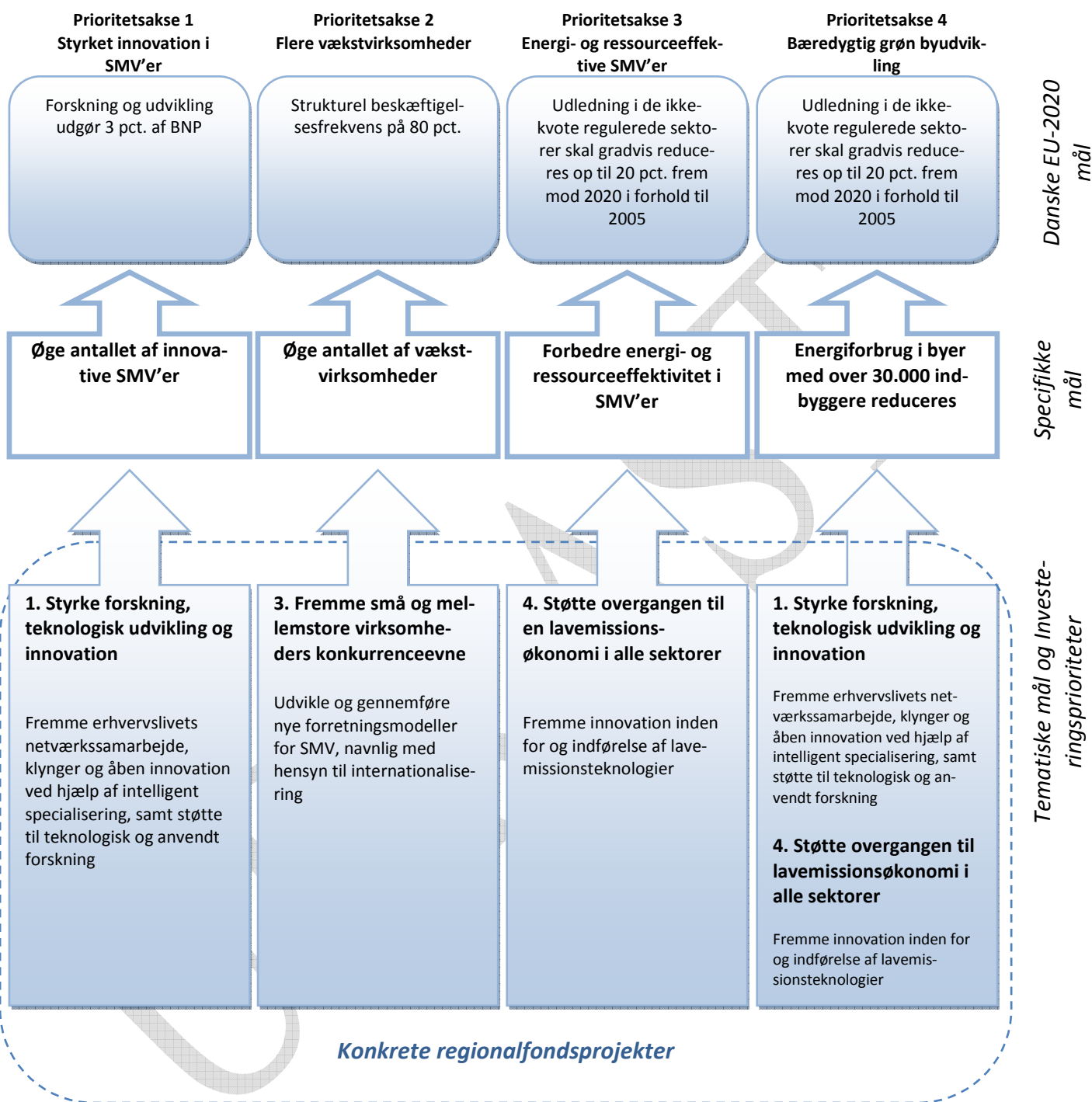
De specifikke mål er udvalgt, så regionalfondsprojekterne samtidig vil bidrage til at indfri de danske EU 2020-mål, dvs. primært målene vedrørende øget beskæftigelse, forskning og udvikling samt klima- og energimålet. De to øvrige EU 2020-mål vedr. uddannelse og social inklusion bidrager socialfondsindsatsen til.

Regionalfondsprogrammet er bygget op omkring fire såkaldte prioritetsakser, som hver skal bidrage til mindst et tematisk mål, dvs. et overordnet mål for indsatsen. Under hvert tematisk mål beskrives en investeringsprioritet, der i henhold til forordningerne beskriver, hvilke aktiviteter der kan medfinansieres.

---

¹ Indsatsen vedr. bæredygtig byudvikling udmøntes ikke af de regionale vækstfora, jf. kapitel 2.

Figur 1. Regionalfondens prioritetsakser, specifikke mål og sammenhæng til EU2020-mål

Alle regionalfondsprojekter under prioritetsakse 1 'Styrket innovation i SMV'er' skal medvirke til at øge antallet af innovative virksomheder og dermed på sigt også jobskabelsen og produktiviteten. En del af disse projekter vil indeholde udviklingsaktiviteter og vil derfor både bidrage til EU 2020-målet vedrørende beskæftigelse og til EU 2020-målet vedr. forskning og udvikling (figur 1).

Regionalfondsprojekterne under prioritetsakse 2 'Flere vækstvirksomheder' skal øge antallet af vækstvirksomheder i Danmark, og dermed bidrage til at skabe nye arbejdspladser og øge produktiviteten. Disse projekter vil primært bidrage til EU 2020-målet vedr. beskæftigelse.

Regionalfondsprojekterne under prioritetsakse 3 'Energi- og ressourceeffektive SMV'er' skal forbedre energi- og ressourceeffektiviteten i danske virksomheder, hvilket både vil styrke virksomhedernes konkurrenceevne og bidrage til EU 2020-målet vedr. klima (reducere udledning af drivhusgasser). Projekterne under prioritetsakse 4 'Bæredygtig grøn byudvikling' har samme specifikke mål, men fokuserer på at understøtte bæredygtig byudvikling.

Resultatorientering

De konkrete aktiviteter, som kan støttes under hver investeringsprioritet, er beskrevet i kapitel 2, som også indeholder målbare mål for, hvad der ventes at komme ud af indsatsen. Resultatorientering står centralt i hele regionalfondsindsatsen. Et projekt skal målbart bidrage til at indfri det specifikke mål, der er opstillet for den investeringsprioritet, projektet tilhører. Alle ansøgere skal beskrive projektets effektkæde (interventionslogik), dvs. sammenhængen mellem projektets aktiviteter, output (umiddelbare resultater) og effekter. Effektkæden skal være klar og logisk samt indeholde en beskrivelse af de kritiske antagelser for, om projektet rent faktisk kommer til at virke efter hensigten. Om muligt skal de kritiske antagelser være evidensbaserede.

Alle projekter skal opstille konkrete og målbare mål for deres output og effekter, og projekterne skal løbende opgøre, om målene indfries eller ej, jf. kapitel 2. Programmet indeholder indikatorer, som alle projekter under den samme prioritetsakse vil blive målt på. Typisk vil det være nødvendigt at supplere disse programindikatorer med projektspecifikke indikatorer, som er tilpasset det enkelte projekts konkrete aktiviteter og output.²

Som led i resultatorienteringen vil de deltagende virksomheders CVR- og p-numre blive registreret og koblet med Danmarks Statistiks registre, så man kan følge den faktiske udvikling i virksomhedernes beskæftigelse, værdiskabelse mv. og – hvor det er muligt og relevant – sammenholde dem med en kontrolgruppe.

De danske regionalfondsmidler er relativt små, både i forhold til andre EU-landes regionalfondsmidler og sammenlignet med den øvrige vækstpolitiske indsats i Danmark. Det er derfor vigtigt, at regionalfondsindsatsen målrettes. Gennem den fokuserede indsats på enkelte indsatsområder/prioritetsakser ventes regionalfondsindsatsen gennem de regionale vækstfora at levere et målbart bidrag til væksten i Danmark og indfri EU 2020-målene. Forventningerne hertil må dog nødvendigvis afstemmes i forhold til de økonomiske rammer, jf. kapitel 2.

I det følgende opridses de regionale og nationale vækstudfordringer kort med fokus på de områder, som regionalfondsindsatsen skal bidrage til. Uddybende beskrivelser af udfordringerne kan bl.a. findes i de nationale reformprogrammer og de årlige redegørelser om vækst og konkurrenceevne, som offentliggøres af regeringen (nationale og internationale data) og Erhvervsstyrelsen (regionale data).

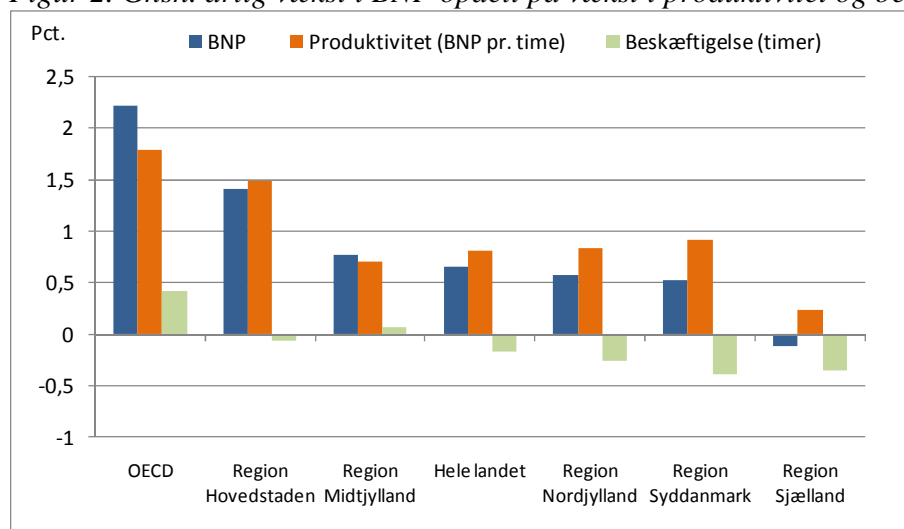
² De projektspecifikke indikatorer kan med fordel tage udgangspunkt i de enkelte regioners vækst- og udviklingsstrategier, fx så alle innovationsprojekter i en region (eller på tværs af regioner) bliver målt med de samme indikatorer. En sådan koordinering af indikatorerne vil forbedre mulighederne for at sammenligne projekter på tværs.

Regionale og nationale vækstudfordringer

Velstand, produktivitet og beskæftigelse

Danmark er et af de OECD-lande, som har haft den laveste vækst i BNP pr. indbygger siden midten af 1990'erne. Danmark blev forholdsvis hårdt ramt af den internationale økonomiske krise, men allerede inden krisen satte ind i 2008, var væksten svag. Den svage vækst i Danmark kan ikke tilskrives én eller nogle få regioner; *alle* fem regioner har haft en væsentligt lavere BNP-vækst end OECD-gennemsnittet de seneste ti år, jf. figur 2. Det gælder også Region Hovedstaden, som ellers har oplevet betydeligt højere vækst end de øvrige regioner. Region Sjælland har haft den laveste BNP-vækst.

Figur 2. Gnsn. årlig vækst i BNP opdelt på vækst i produktivitet og beskæftigelse, 2001-2011

Anm.: BNP er målt i faste priser. OECD-gennemsnittet er et simpelt gennemsnit af vækstraterne i OECD-landene (ekskl. Luxembourg).

Kilde: Danmarks Statistik og OECD.stat.

Hovedforklaringen på den lave vækst er, at produktiviteten – værdiskabelsen pr. arbejdstime – er steget betydeligt langsommere i Danmark end i de fleste andre lande. Det gælder især i Region Sjælland og i de tre vestdanske regioner, jf. figur 2. Danmarks produktivitetsniveau er i dag markant lavere end i de lande, der skaber mest værdi pr. arbejdstime.³ Hvis Danmark skal bevare sin position som et af verdens rigeste lande, er der behov for at få sat gang i produktivitetsvæksten igen.

Produktivitetskommissionens analyser har vist, at den svage danske produktivitetsvækst sammenlignet med udlandet især kan tilskrives lav vækst inden for de private hjemmemarkedsorienterede serviceerhverv, men der er også potentiale for forbedringer i mange andre brancher, inkl. industrien.⁴ Ifølge EU-Kommissionen er en af årsagerne til den lave produktivitetsvækst i serviceerhvervene en begrænset konkurrence på grund af et lille hjemmemarked, manglende internationalisering, samt en lav andel af højtuddannede. En analyse i regi af forskningsprojektet AIM (Avanceret Automations Investerings Model) viser, at produktiviteten i den danske fremstillingssektor kunne øges

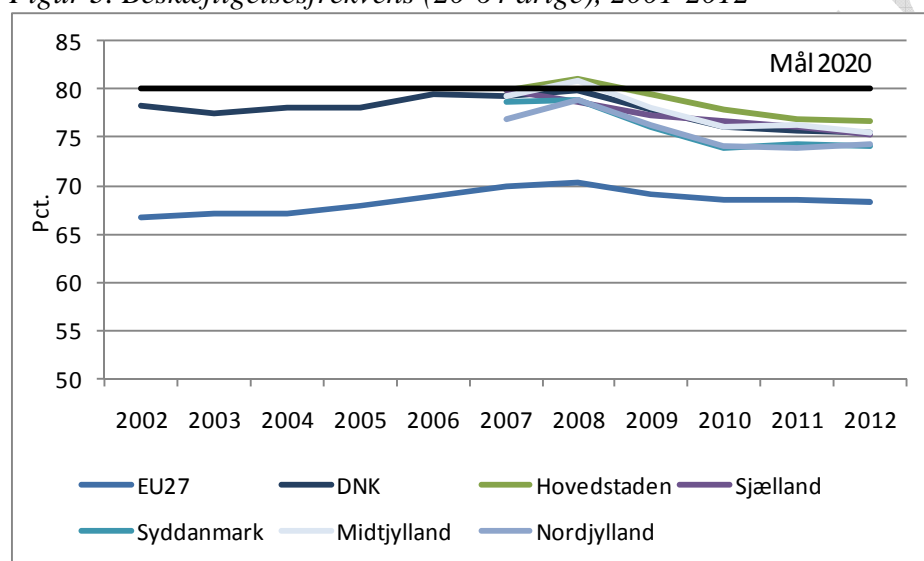
³ Redegørelse om vækst og konkurrenceevne 2013, Regeringen.

⁴ Danmarks produktivitet – hvor er problemerne? Produktivitetskommissionen (2012).

med 15 pct., svarende til 35 mia. kr. årligt, hvis de forskellige brancher var automatiseret som i de mest automatiserede lande.⁵

Beskæftigelsesudviklingen spiller også en stor rolle for den økonomiske vækst. Den internationale krise har reduceret beskæftigelsen og øget ledigheden betydeligt i alle regioner siden 2008. Især inden for industri, bygge- og anlæg samt handel er der forsvundet mange arbejdspladser. Det danske EU 2020-mål for beskæftigelse er at løfte den strukturelle beskæftigelsesfrekvens til mindst 80 pct. blandt de 20-64-årige. Den økonomiske krise har reduceret beskæftigelsesfrekvensen fra 79,7 pct. i 2008 til 75,4 pct. i 2012, jf. figur 3. Tilbagegangen er sket i alle regioner; dog mindre i Region Sjælland end i de øvrige regioner. Regionalt spænder beskæftigelsesfrekvensen fra ca. 74 pct. i Region Syddanmark til knap 77 pct. i Region Hovedstaden. Udfordringen med at øge beskæftigelsen gælder derfor alle regioner.

Figur 3. Beskæftigelsesfrekvens (20-64 årige), 2001-2012

Anm.: Regionale data findes kun for 2007 og frem.

Kilde: Eurostat.

Regionalfondsindsatsen i Danmark 2014-2020 skal som nævnt ovenfor bidrage til at styrke både produktivitetsvæksten og jobskabelsen i de danske regioner og samtidig bidrage til at indfri EU 2020-målene. Rigtig mange faktorer kan påvirke produktivitet og jobskabelse, men for at sikre kritisk masse i indsatsen og supplere og forstærke den øvrige vækstindsats i Danmark vil Regionalfonden fokusere på fire specifikke mål, der er opstillet i forordningerne:

- Øge antallet af innovative SMV'er
- Øge antallet af vækstvirksomheder
- Forbedre energi- og ressourceeffektivitet i SMV'er
- Energiforbruget i byer med over 30.000 indbyggere reduceres

De fire mål er ikke uafhængige af hinanden. Fx kan øget innovation medvirke til at skabe flere vækstvirksomheder og forbedre virksomhedernes og byernes energi- og ressourceeffektivitet. Ne-

⁵ AIM er et forskningsprojekt med fokus på betydningen af avanceret teknologi i danske fremstillingsvirksomheder. Industriens Fond, Aalborg Universitet, Copenhagen Business School, Syddansk Universitet, Eltronic og Teknologisk Institut står bag projektet. Diverse artikler kan findes på www.aimprojekt.dk

denfor beskrives kort, hvorfor det er valgt at fokusere på disse fire mål, og hvordan de vil bidrage til at styrke den økonomiske vækst og jobskabelse i Danmark.

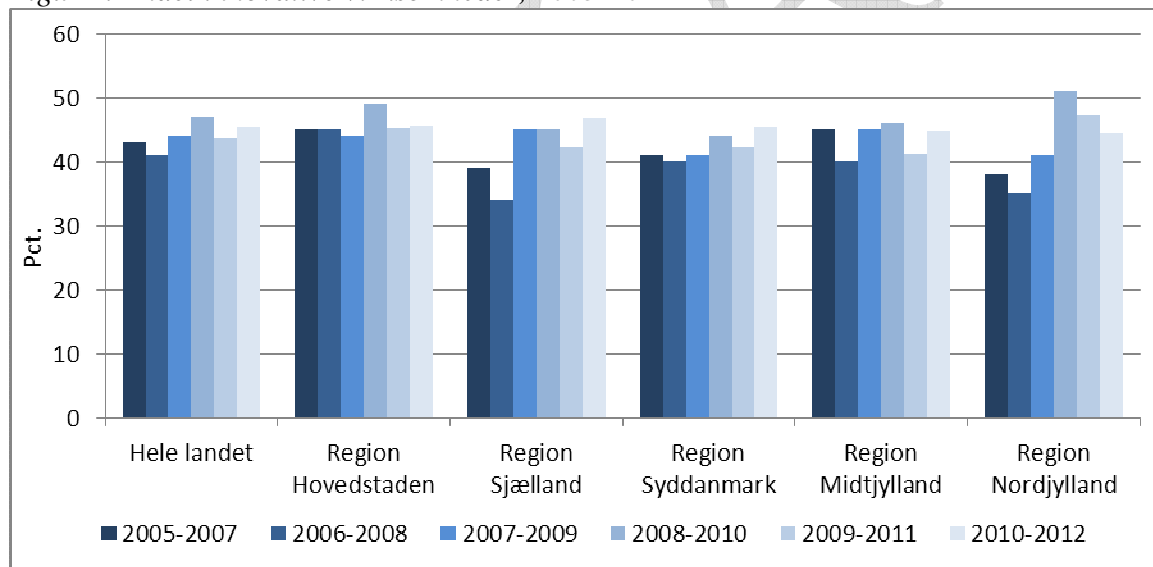
Innovative virksomheder

Innovation er en af de vigtigste kilder til vækst både for den enkelte virksomhed og for samfundet som helhed. Normalt skelner man mellem fire innovationstyper: Nye produkter, nye produktionsprocesser, nye organisationsformer og nye markedsføringsmetoder. Alle fire innovationstyper kan forbedre virksomhedernes konkurrenceevne.

Flere undersøgelser har vist, at innovative virksomheder typisk er mere produktive – dvs. skaber mere værdi pr. arbejdstime – end ikke-innovative virksomheder.⁶ Og øget produktivitet bidrager samtidig til at øge virksomhedernes konkurrenceevne (forudsat lønnen ikke følger med op) og kan dermed løfte beskæftigelsen.

I perioden 2010-2012 introducerede ca. 45 pct. af de danske virksomheder nye produkter, processer, organisationsformer og/eller markedsføringsmetoder, jf. figur 4.⁷ Andelen har været svagt stigende i de seneste år. De regionale variationer i andel innovative virksomheder er forholdsvis beskedne. I international sammenhæng placerer Danmark sig i midterfeltet blandt en række sammenlignelige lande.⁸ Det indikerer, at der er behov for at øge innovationskraften i dansk erhvervsliv, og at den forholdsvis lave innovationsaktivitet kan være en vigtig forklaring på den forholdsvis lave produktivtetsvækst i Danmark.

Figur 4. Andel innovative virksomheder, 2005-2012

Anm.: Andel virksomheder, der har indført produkt-, proces-, organisations og/eller markedsføringsinnovation.
Kilde: Danmarks Statistik.

Der findes mange forskellige kilder til virksomheders innovation. I nogle brancher anvendes mange ressourcer på forsknings- og udviklingsaktiviteter. EU 2020-strategien indeholder en målsætning

⁶ Se fx *Innovation og produktivitet*, Centre for Economic & Business Research (2010).

⁷ De regionale data vedrørende innovation, forskning og udvikling skal tolkes med forbehold for, at oplysninger for virksomheder, som er en del af en koncern, er opgjort på hovedsædet, mens selve aktiviteterne kan have fundet sted på arbejdssteder i andre regioner.

⁸ *Redegørelse om vækst og konkurrenceevne 2013* (regeringen). De seneste internationalt sammenlignelige tal vedrører perioden 2008-2010.

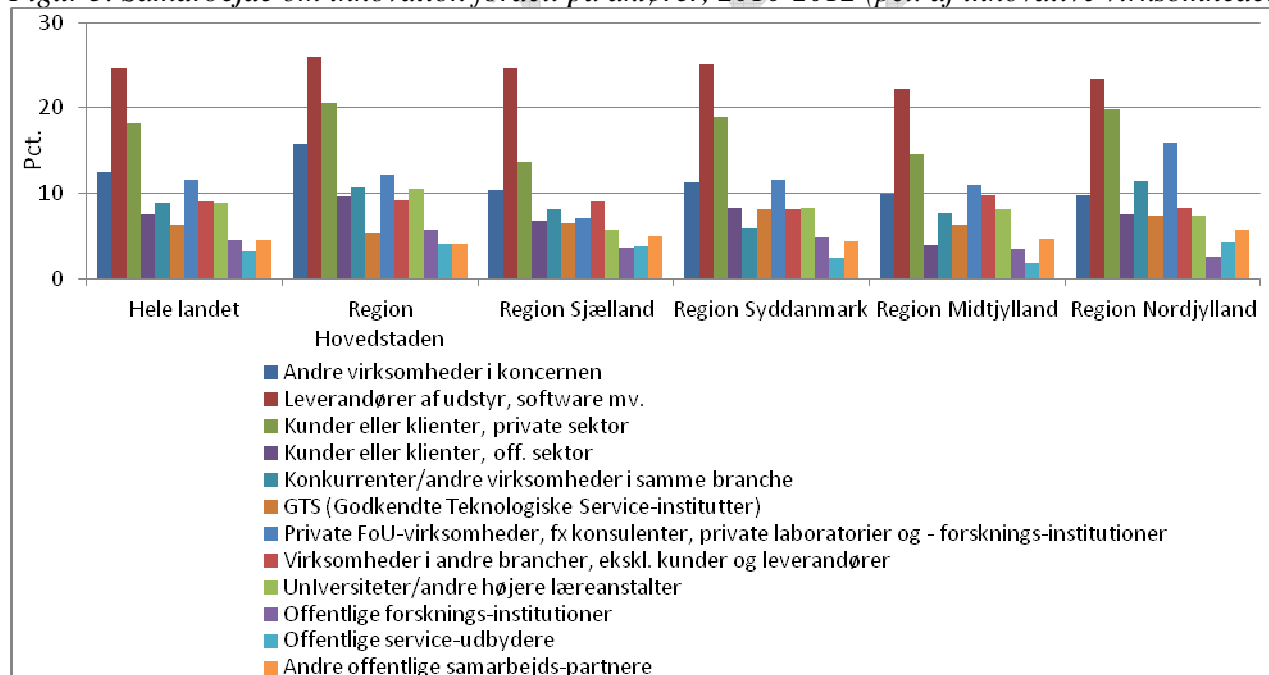
om, at udgifterne til forskning og udvikling (privat og offentlig) i 2020 skal udgøre mindst 3 pct. af BNP. Dette mål var Danmark meget tæt på at opfylde i 2011, hvor FoU-udgifterne udgjorde lige knap 3 pct. af BNP, fordelt på knap 2 pct. i den private sektor og godt 1 pct. i den offentlige sektor. I 2010 udgjorde FoU-udgifterne 3,06 pct. af BNP – altså lige over målet på 3 pct.

Regionalt varierer FoU-udgifterne betydeligt, fra ca. 4 pct. af BNP i Region Hovedstaden til ca. 0,5 pct. i Region Nordjylland. De forholdsvis store FoU-udgifter i Region Hovedstaden sammenlignet med de øvrige regioner afspejler bl.a., at Region Hovedstaden har forholdsvis mange virksomheder inden for de forskningstunge erhverv, herunder medicoindustri og IKT.⁹

Regionalfondsindsatsen i 2014-2020 vil bl.a. kunne støtte udviklingsaktiviteter i danske virksomheder. Der anvendes ikke midler til grund- og strategisk forskning, men til udvikling, demonstration og markedsmodning og til at understøtte, at SMV'er deltager i anvendt forskning.

Regionalfondsindsatsen skal være additional både i forhold til den øvrige vækstpolitiske indsats i Danmark og ved at medfinansiere aktiviteter, som ikke ville være gennemført under alle omstændigheder (uden støtte fra Regionalfonden). Fokus i indsatsen er på at styrke innovation gennem samarbejde. Typisk skabes innovationer i samspil med kunder, leverandører, konkurrenter, videninstitutioner mv. I alle fem regioner er de vigtigste private samarbejdspartnere for de innovative virksomheder leverandører af maskiner, udstyr, materialer mv. samt kunder/klienter, jf. figur 5. Målt med international målestok er samspillet med leverandører dog ikke specielt stærkt i nogen af de danske regioner.¹⁰

Figur 5. Samarbejde om innovation fordelt på aktører, 2010-2012 (pct. af innovative virksomheder)

Kilde: Danmarks Statistik.

⁹ En medvirkende forklaring kan også være, at mange virksomheder har hovedsæde i Hovedstadsområdet, hvor FoU-udgifterne bliver registreret, selv om FoU-aktiviteterne kan have fundet sted på arbejdssteder placeret i andre regioner.

¹⁰ *Konkurrenceevneredegørelse 2010.*

Virksomhedernes samspil med offentlige eller offentligt lignende aktører (i eller uden for regionen) er også en vigtig kilde til innovation. Fx kan virksomhedernes innovationskraft styrkes gennem vidensoverførsel (fx udveksling af medarbejdere mellem virksomheder og videninstitutioner, ansættelse af højtuddannede og lign.) og kommercialisering af offentlige forskningsresultater. Knap 10 pct. af de innovative virksomheder har samarbejdet med universiteter eller andre højere uddannelsesinstitutioner. Samspillet med andre offentlige forskningsinstitutioner, offentlige serviceudbydere (sygehuse, skoler mv.) og andre offentlige aktører er meget beskedent i samtlige regioner.

Med hensyn til samspil med udenlandske aktører er det særligt virksomhederne i Region Hovedstaden, der baserer deres innovation herpå. Det er fortrinsvis partnere fra øvrige EU-lande, der samarbejdes med. I den seneste internationale måling er Danmark placeret i midterfeltet med hensyn til samarbejde i lande inden for EU, mens de danske virksomheder er blandt de bedste i forhold til samarbejde uden for de øvrige EU-lande.¹¹

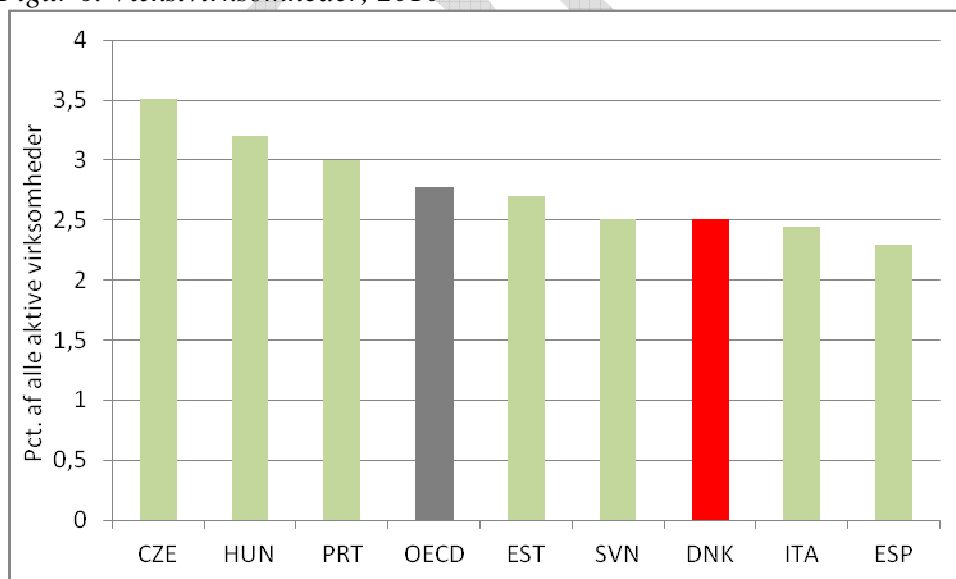
Regionalfondsprogrammet kan i 2014-2020 medfinansiere aktiviteter, som sigter på at styrke samspillet om innovation, herunder støtte til udviklingsprojekter mellem offentlige videninstitutioner, private virksomheder og klynger, jf. kapitel 2.

Vækstvirksomheder

Danmark har i mange år været karakteriseret ved at have forholdsvis få vækstvirksomheder. Det er problematisk, fordi både nye og eksisterende virksomheder, der kommer ind i solide vækstforløb, er med til at styrke den generelle konkurrenceevne og produktivitet.

I internationale sammenligninger er en vækstvirksomhed defineret som en virksomhed, der – uanset alder – oplever en gennemsnitlig årlig vækst i antal ansatte på mindst 20 pct. over en treårig periode, og som har mindst 10 ansatte ved vækstperiodens begyndelse. I 2010 var 2,5 pct. af alle danske virksomheder (med mindst 10 ansatte) vækstvirksomheder. Det var cirka et kvart procentpoint under gennemsnittet for OECD-landene, jf. figur 6.

Figur 6. Vækstvirksomheder, 2010

Anm.: Vækstvirksomheder defineres som virksomheder, der tre år i træk har haft en gennemsnitlig årlig vækst på mindst 20 pct. i antallet af ansatte, og som har mindst 10 ansatte ved vækstperiodens begyndelse. 2010 er slutåret for

¹¹ Konkurrenceevneredegørelsen 2010.

den treårige vækstperiode. Antallet af vækstvirksomheder er sat i forhold til antallet af virksomheder med mindst 10 ansatte ved vækstperiodens start.

Kilde: Eurostat og Danmarks Statistik.

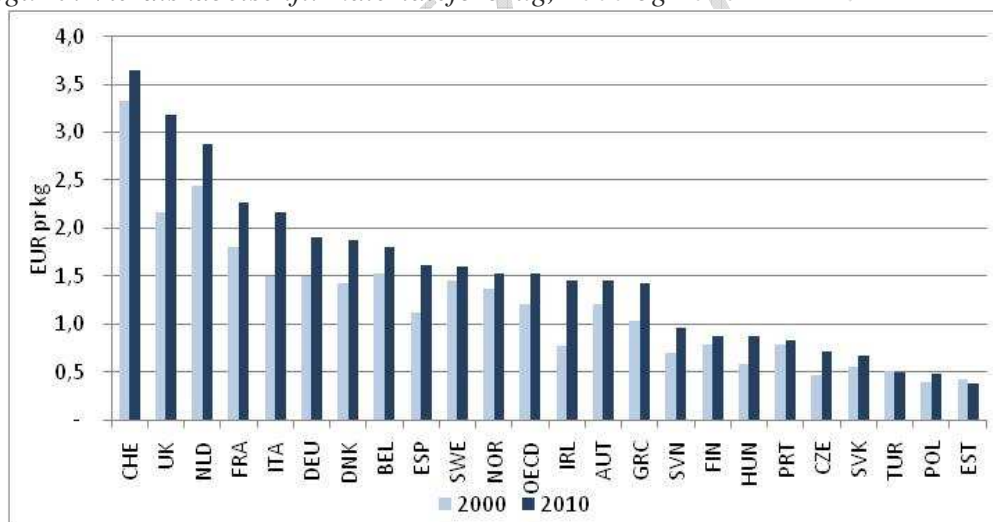
Regionalfondsprogrammet rummer mulighed for at understøtte, at flere danske SMV'er – inkl. virksomheder med under 10 ansatte – kommer ind i solide vækstforløb, bl.a. ved at øge virksomhedernes internationale orientering og udnytte vækstpotentialet i automatisering og digitalisering. Denne indsats tillader også en fokuseret indsats over for nye virksomheder og entreprenører med stort vækstpotentiale, jf. kapitel 2.

Energi- og ressourceeffektivitet i virksomhederne

En effektiv udnyttelse af ressourcer er vigtig for både den enkelte virksomheds konkurrenceevne og for hele samfundsøkonomien. Energianvendelsen er blevet effektiviseret betydeligt i Danmark igennem de seneste 30 år, idet energiforbruget har været stort set konstant, selv om BNP er vokset betydeligt.¹² I perioden 1990-2010 er energiintensiteten (energiforbrug i forhold til BNP) reduceret i næsten alle brancher, og Danmark er i dag et af verdens mest energieffektive lande. Det ændrer dog ikke ved, at der fortsat er gode muligheder for at forbedre energieffektiviteten i dansk erhvervsliv, hvilket regionalfondsindsatsen i 2014-2020 skal bidrage til.

Øget energieffektivitet er en vigtig, men langt fra den eneste måde at forbedre virksomhedernes ressourceeffektivitet på. Ressourceeffektiviteten måles normalt ved at sætte værdiskabelsen i forhold til materialeforbruget i produktionen. Danmark har i det seneste årti forbedret ressourceeffektiviteten betydeligt og ligger over OECD-gennemsnittet, jf. figur 7.

Figur 7. Værdiskabelse ift. materialeforbrug, 2000 og 2010

Anm: BNP er i faste priser. Materialeforbrug er indenlandsk forbrug (DMC) af råstoffer, inkl. import og ekskl. eksport. Der er ikke taget højde for forskel i de enkelte materials økonomiske og miljømæssige betydning. Vand indgår ikke.
Kilde: Eurostat.

En mere effektiv energi- og ressourceanvendelse i virksomhederne vil ikke kun forbedre konkurrenceevnen, men også reducere miljøbelastningen, bl.a. ved at mindske udledningen af drivhusgasser. I henhold til EU 2020-strategien skal Danmark reducere sine CO₂-emissioner, der ikke er omfattet af emissionshandelsordningen, med 20 pct. inden 2020 sammenlignet med 2005. På nationalt plan har regeringen forpligtet sig til at reducere alle CO₂-emissioner med 40 pct. inden 2020. I

¹² Redegørelse om vækst og konkurrenceevne 2013 (regeringen).

henhold til de seneste nationale fremskrivninger forventes Danmark at reducere sine emissioner, der ikke er omfattet af emissionshandelsordningen, med 22 pct., hvilket er i overensstemmelse med målet for 2020.

Regionalfondsprogrammet rummer mulighed for at understøtte, at flere virksomheder bliver mere ressource- eller energieffektive, og derigennem bidrager til at mindske udledningen af drivhusgasser.

Bæredygtig grøn byudvikling

Adgang til og forbrug af naturressourcer er helt afgørende for den europæiske og globale økonomi. Disse ressourcer omfatter råvarer, såsom brændstoffer, mineraler og metaller, men også fødevarer, jord og areal, vand, luft, biomasse og økosystemer. Presset på ressourcerne er stigende, og fortsætter den globale befolkning med at vokse – med 30 pct. til omkring 9 milliarder i 2050 – vil det skabe store udfordringer for den fremtidige velstand i EU og Danmark. I 2020 forventes 80 pct. af EU's befolkning at bo i byer eller bynære områder. Langt den største befolkningsvækst og forbrug af ressourcer i verden foregår i dag i byerne, hvor den største koncentration af mennesker, virksomheder, forsyninger og institutioner er lokaliseret.¹³ Det er også her en indsats for reduktion af drivhusgasser har størst virkning, hvis det skal lykkes at benytte ressourcerne mere effektivt. EU-Kommissionen fastslår i EU 2020, at mere effektiv brug af ressourcerne vil være afgørende for at nå EU-målene i forhold til at undgå klimaændringer og for at nå målene om at reducere drivhusgasemissionerne i EU med 80 til 95 pct. i 2050. Det 7. EU miljøhandlingsprogram¹⁴ understreger, at EU's byer har centrale miljøproblemer til fælles, men de er også normgivende, når det gælder byers bæredygtighed, og de iværksætter ofte banebrydende innovative løsninger på miljøproblemer. Målet for 2020 er, at et flertal af byerne i EU er i gang med at gennemføre politikker for bæredygtig byplanlægning og -design. Det vil ske i tæt samspil med samhørighedspolitikens fremme af bæredygtig byudvikling.

Regionalfondsprogrammet rummer mulighed for at støtte virksomheders og byers energi- og resourceffektivitet og dermed bidrage til at styrke både virksomhedernes konkurrenceevne og klima- og miljøbelastningen, jf. kapitel 2.

1.1.2 Tematiske mål og investeringsprioriteter – opsummering

Tabel 1 nedenfor indeholder en oversigt over de væsentligste argumenter for de udvalgte tematiske mål og investeringsprioriteter. Målet har været at koncentrere regionalfondsindsatsen på de områder, hvor midlerne vurderes at kunne yde det største bidrag til at styrke den økonomiske vækst i Danmark og samtidig indfri EU 2020-målene. Regionalfondsindsatsen vil supplere og forstærke den allerede eksisterende nationale og regionale indsats.

Teksten med kursiv i tabel 1 nedenfor er en ordret gengivelse af forordningsteksten. De konkrete aktiviteter, som kan støttes under de enkelte prioriteter, er nærmere beskrevet i kapitel 2.

¹³ Kilde: ec.europa.eu/environment/resource_efficiency/pdf/com2011_571.pdf

¹⁴ Kilde: ec.europa.eu/environment/newprg/index.htm

Tabel 1: Begrundelse for udvælgelsen af tematiske mål og investeringsprioriteter

Valgte tematiske mål	Valgte investeringsprioriteter	Begrundelse for valg
<p>Tematisk mål 1: Styrke forskning, teknologisk udvikling og innovation</p>	<p>1(b) <i>Fremme erhvervslivets investeringer i F&I, udvikle forbindelser og synergier mellem virksomheder, forsknings- og udviklingscentre og sektoren for videregående uddannelser, navnlig fremme af investering i produkt- og tjenesteydelsesudvikling, teknologioverførsel, social innovation, miljøinnovation, public service-applikationer, stimulering af efterspørgsel, netværkssamarbejde, klynger og åben innovation ved hjælp af intelligent specialisering, samt støtte til teknologisk og anvendt forskning, pilotlinjer, aktioner med henblik på hurtig produktvalidering, avanceret produktionskapacitet og første produktion, navnlig inden for centrale nøgleteknologier og formidling af teknologier til anvendelse inden for alle områder</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Forholdsvis lav produktivitetsvækst i danske virksomheder • Færre innovative virksomheder i Danmark end de lande vi sammenligner os med • anbefalinger i EU-Kommissionens positionspapir om fortsat at understøtte innovationssamarbejde og klynger gennem intelligent specialisering.
<p>Tematisk mål 3: Fremme små og mellemstore virksomheders konkurrenceevne</p>	<p>3(b) <i>Udvikle og gennemføre nye forretningsmodeller for SMV'er, navnlig med hensyn til internationalisering</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • På danske virksomheder kommer ind i solide vækstforløb • anbefalinger i EU-Kommissionens positionspapir om at skabe flere vækst-SMV'er
<p>Tematisk mål 4: Støtte overgangen til en lavemissionsøkonomi i alle sektorer</p>	<p>4(f) <i>Fremme forskning og innovation inden for og indførelse af lavemissionsteknologier</i></p> <p>1 (b) <i>Fremme erhvervslivets investeringer i F&I, udvikle forbindelser og synergier mellem virksomheder, forsknings- og udviklingscentre og sektoren for videregående uddannelser, navnlig fremme af investering i produkt- og tjenesteydelsesudvikling, teknologioverførsel, social innovation, miljøinnovation, public service-applikationer, stimulering af efterspørgsel, netværkssamarbejde, klynger og åben innovation ved hjælp af</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • På trods af kraftige energiforbedringer over de seneste år er der behov for at styrke virksomhedernes energi- og ressourceeffektivitet, både af hensyn til virksomhedernes konkurrenceevne og miljøet • Danmark er stadig et stykke fra at nå målet om at reducere drivhusgasudledningen med 20 pct.

	<p><i>intelligent specialisering, samt støtte til teknologisk og anvendt forskning, pilotlinjer, aktioner med henblik på hurtig produktvalidering, avanceret produktionskapacitet og første produktion, navnlig inden for centrale nøgleteknologier og formidling af teknologier til anvendelse inden for alle områder.</i></p>	<p>på trods af positiv udvikling og en markant nationalt prioriteret indsats</p> <ul style="list-style-type: none"> • Anbefaling i EU-Kommissionens positionspapir om at sætte fokus på grønne løsninger til indarbejdelse i virksomheder • Som følge af befolkningsvækst udfordres byer af problemer inden for fx energiforsyning og affaldshåndtering og udledning af drivhusgasser • Boliger tegner sig for ca. 20 pct. af den samlede CO2-udledning, samtidig med, at 30-40 pct. af energiforbruget sker i bygninger
--	---	---

1.2. Begrundelse for den finansielle tildeling

I fordelingen af midlerne gives højest prioritet til det område, der på lang sigt kan sikre Danmarks produktivitetsvækst og konkurrenceevne. Derfor anvendes ca. halvdelen af regionalfondsmidlerne til at fremme innovation (tematisk mål 1). Som analysen i afsnittet ovenfor viser, har Danmark en udfordring i at omsætte bl.a. forskning via innovation til nye produkter og processer, der kan bidrage til at holde Danmark førende på danske og regionale styrkepositioner.

Derudover har Danmark en udfordring med at få flere virksomheder, særligt SMV'er, ind i solide vækstforløb, jf. EU-Kommissionens positionspapir. Derfor afsættes ca. 1/3 af midlerne til en indsats for at forbedre SMV'ers konkurrenceevne (tematisk mål 3).

Endelig afsættes en femtedel af midlerne til tematisk mål 4 (forordningsmæssigt minimumskrav). Dette skal ses i lyset af, at programmets overordnede mål er at styrke jobskabelsen og produktivitetsvæksten. Der eksisterer i forvejen nationalt og på EU-niveau en række ordninger, der skal sikre bl.a. udvikling af vedvarende energikapacitet og udvikling og demonstration af projekter inden for energiteknologier i overgangen til en lavemissionsøkonomi. Indsatsen på tematisk mål 4 er fokuseret på at sætte ind, der hvor SMV'ernes konkurrenceevne samtidig har potentiale for at blive styrket – ved at integrere energi- og ressourceeffektivitet i forretningen. Derved supplerer Regionalfonden den eksisterende nationale indsats. Tematisk mål 4 rummer også den obligatoriske indsats for bæredygtig byudvikling. Nationalt anvendes betydelige midler til bæredygtig byudvikling, hvorfor der kun afsættes de krævede 5 pct. af regionalfondsmidlerne hertil.

Boks 1 giver et overblik over programmets prioriteter, tematiske mål og indsatsområder.

Boks 1. Overblik over prioritetsakser, tematiske mål og indsatsområder

Prioritetsakse 1	<ul style="list-style-type: none"> • Styrket innovation i SMV'er (tematisk mål 1) • a) Innovationssamarbejder, fx mellem virksomheder og videninstitutioner • b) Øget innovation i SMV'er gennem stærke klyngeorganisationer
Prioritetsakse 2	<ul style="list-style-type: none"> • Flere vækstvirksomheder (tematisk mål 3)
Prioritetsakse 3	<ul style="list-style-type: none"> • Energi- og ressourceeffektive SMV'er (tematisk mål 4)
Prioritetsakse 4	<ul style="list-style-type: none"> • Bæredygtig grøn byudvikling (tematisk mål 1 og 4)

Tabel 2: Oversigt over programmets investeringsstrategi

Prioritets-akse	Fond	EU-støtte (EUR)	Andel af samlet støtte til programmet	Tematisk mål	Investeringsprioritet(er)	Specifikt mål relateret til investeringsprioriteten	Fælles og programspecifikke resultatindikatorer
Styrket innovation i SMV'er	ERDF	85.488.277,78	41,38 pct.	Tematisk mål 1: Styrke forskning, teknologisk udvikling og innovation	<i>1 (b) Fremme erhvervslivets investeringer i F&I, udvikle forbindelser og syner-gier mellem virksomheder, forsknings- og udviklingscentre og sektoren for videregående uddannelser, navnlig fremme af investering i produkt- og tjenesteydelsesudvikling, teknologi-overførsel, social innovation, miljøin-novation, public service-applikationer, stimulering af efter-spørgsel, netværkssamarbejde, klyn-ger og åben innovation ved hjælp af intelligent specialisering, samt støtte til teknologisk og anvendt forskning, pilotlinjer, aktioner med henblik på hurtig produktvalidering, avanceret produktionskapacitet og første pro-duktion, navnlig inden for centrale nøgleteknologier og formidling af teknologier til anvendelse inden for alle områder.</i>	Øge antallet af innovative SMV'er	Produkt- og/eller procesinnovative SMV'er i pct. af alle SMV'er i Danmark
Flere vækstvirksomheder	ERDF	68.002.039,14	32,91 pct.	Tematisk mål 3: Fremme små og mellemstore virksomheders konkurrenceevne	<i>3(b) Udvikle og gennemføre nye forret-ningsmodeller for SMV'er, navnlig med hensyn til internationalisering</i>	Øge antallet af vækstvirksomheder	Antal vækstvirksomheder

Energi- og ressourceeffektive SMV'er	ERDF	33.187.095,55	16,06 pct.	Tematisk mål 4: Støtte overgangen til en lavemissionsøkonomi i alle sektorer	4(f) <i>Fremme forskning og innovation inden for og indførelse af lavemissionsteknologier</i>	Forbedre energi- og ressourceeffektivitet i SMV'er	Energi- og ressourceforbrug i forhold til værditilvækst
Bæredygtig grøn byudvikling	ERDF	10.330.792,06	5 pct.	Tematisk mål 1: Styrke forskning, teknologisk udvikling og innovation Tematisk mål 4: Støtte til overgangen til lavemissionsøkonomi i alle sektorer	1 (b) <i>Fremme erhvervslivets investeringer i F&I, udvikle forbindelser og synergier mellem virksomheder, forsknings- og udviklingscentre og sektoren for videregående uddannelser, navnlig fremme af investering i produkt- og tjenesteydelsesudvikling, teknologi-overførsel, social innovation, miljøinnovation, public service-applikationer, stimulering af efterspørgsel, netværksamarbejde, klynger og åben innovation ved hjælp af intelligent specialisering, samt støtte til teknologisk og anvendt forskning, pilotlinjer, aktioner med henblik på hurtig produktvalidering, avanceret produktionskapacitet og første produktion, navnlig inden for centrale nøgleteknologier og formidling af teknologier til anvendelse inden for alle områder.</i> 4(f) <i>Fremme forskning og innovation inden for og indførelse af lavemissionsteknologier</i>	Energiforbrug i byer med over 30.000 indbyggere reduceres	Energiforbrug i byer med over 30.000 indbyggere
TA	ERDF	9.607.636,62	4,65 pct.			Programmet skal gennemføres uden forsinkelse, ved effektiv sagsbehandling og projektgennemførelse af høj kvalitet.	

2. PRIORITETSAKSER

2.A. Beskrivelse af prioritetsakser, bortset fra teknisk assistance

2.A.1. PRIORITETSAKSE 1: *Styrket innovation i SMV'er*

2.A.2 Forklaring på at prioritetsaksen indeholder mere end én regionskategori, mere end et tematisk mål eller mere end en fond

Regionalfondsprogrammet er som nævnt i kapitel 1 bygget op omkring 4 prioritetsakser:

1. Styrket innovation i SMV'er
2. Flere vækstvirksomheder
3. Energi- og ressourceeffektive SMV'er
4. Bæredygtig grøn byudvikling

Alle fire prioritetsakser omfatter hele Danmark (de fem regioner). Fire af de fem danske regioner har EU-Kommissionen kategoriseret som 'mere udviklede' regioner, mens Region Sjælland er kategoriseret som en 'overgangsregion', fordi regionens BNP pr. indbygger er under 90 pct. af EU27-gennemsnittet.

Regionalfondsprogrammet omfatter alle fem regioner – og dermed to regionskategorier – fordi de generelle vækststudfordringer er de samme i alle fem regioner. Når Region Sjællands BNP pr. indbygger er forholdsvis lavt, skyldes det i høj grad, at mange personer bosat i Region Sjælland har arbejdsplads i Region Hovedstaden. Disse personer bidrager positivt til BNP pr. indbygger i Region Hovedstaden, men negativt til Region Sjællands BNP pr. indbygger.¹⁵ Det skyldes, at BNP opgøres på arbejdsstedet, mens indbyggertallet opgøres på bopælen. Hvis man i stedet for BNP måler på erhvervsindkomst eller disponibel indkomst pr. indbygger (som begge opgøres på bopælen), er Region Sjælland på niveau med regionerne Syddanmark, Midtjylland og Nordjylland (som alle ligger efter Region Hovedstaden). Region Sjællands vækststudfordringer og de konkrete tiltag, som skal til for at løse dem, adskiller sig ikke væsentligt fra de øvrige regioner.

En adskilt programstruktur vil uundgåeligt lægge begrænsninger på samspillet mellem Region Sjælland og Hovedstaden samt de øvrige regioner. Fx ville projekters valg af fagligt relevante samarbejdspartnere blive geografisk begrænset, og gennemførelsen af tværregionale samarbejder vanskeliggjort.

Region Hovedstaden og Region Sjælland har i flere år haft et tæt samarbejde om større erhvervspolitiske satsninger, herunder samfinansiering af fælles projekter med bl.a. regional- og socialfondsmidler. Senest er de to regioner og kommunerne (KKR Hovedstaden og KKR Sjælland) gået sammen om at udvikle en fokuseret dagsorden for vækst og beskæftigelse, som skal løfte hele den funktionelle hovedstadsregion.

På baggrund af ovenstående er det valgt at lade regionalfondsprogrammet omfatte alle fem regioner og dermed bygge videre på de positive erfaringer fra 2007-2013 med ét landsdækkende program.

¹⁵ Omvendt gælder for det betydeligt lavere antal personer, der pendler den modsatte vej.

2.A.3 Fond, regionskategori og grundlag for beregning af EU-støtten

[kun SFC-relevant]

2.A.4 INVESTERINGSPRIORITET 1 under prioritetsakse 1

Regionalfondens indsats under målet om styrkelse af forskning, teknologisk udvikling og innovation baseres under denne prioritetsakse på investeringsprioriteten (ERDF forordning, artikel 5,1(b)):

- *Fremme erhvervslivets investeringer i F&I, udvikle forbindelser og synergier mellem virksomheder, forsknings- og udviklingscentre og sektoren for videregående uddannelser, navnlig fremme af investering i produkt- og tjenesteydelsesudvikling, teknologioverførsel, social innovation, miljøinnovation, public service-applikationer, stimulering af efterspørgsel, netværkssamarbejde, klynger og åben innovation ved hjælp af intelligent specialisering, samt støtte til teknologisk og anvendt forskning, pilotlinjer, aktioner med henblik på hurtig produktvalidering, avanceret produktionskapacitet og første produktion, navnlig inden for centrale nøgleteknologier og formidling af teknologier til anvendelse inden for alle områder.*

Ovenstående er en ordret gengivelse af forordningsteksten. Programmet giver ikke mulighed for at opnå støtte til gennemførelse af alle de nævnte aktiviteter, men kun en delmængde heraf, jf. nedenfor.

2.A.5. Specifikke mål relateret til investeringsprioriteten og forventede resultater

Som vist i kapitel 1 befinder Danmark sig kun i midterfeltet sammenlignet med andre lande målt på andel innovative virksomheder, hvilket er en del af forklaringen på den forholdsvis lave produktivitetsvækst, som i en årrække har kendetegnet Danmark. Indsatsen under prioritetsakse 1 sigter på at øge antallet af innovative virksomheder, hvilket på sigt vil bidrage til at øge både produktivitetsvæksten og jobskabelsen, jf. kapitel 1.

Specifikt mål:
Øge antallet af innovative SMV'er

Indsatsen vil fokusere på at øge antallet af produkt- og/eller procesinnovative virksomheder (se definition under tabel 3). Det udelukker dog ikke, at projekterne også kan inkludere markedsførings- og organisatorisk innovation. I 2010-2012 (seneste dataperiode) var godt 30 pct. af danske SMV'er produkt- og/eller procesinnovative, jf. tabel 3.

Tabel 3: Programspecifikke resultatindikatorer pr. specifikt mål

ID	Indikator	Måleenhed	Regionskategori	Baseline værdi	Baseline år	Målværdi (2023)	Datakilde	Rapporteringsfrekvens
	Antal produkt/proces innovative SMV'er i procent af alle SMV'er	Pct.	Mere udviklede	31,4	2012 (dækker perioden 2010-2012)	Øge andelen af innovative SMV'er	Danmarks Statistik	Årligt
	Antal produkt/proces innov-	Pct.	Overgangsre-	32,3	2012 (dækker perioden	Øge andelen af innovative	Danmarks Statistik	Årligt

	vative SMV'er i procent af alle SMV'er		gioner		2010-2012)	SMV'er		
--	--	--	--------	--	------------	--------	--	--

Anm.: Produktinnovation omfatter markedsintroduktion af produkter, fx varer eller tjenesteydelser, der er nye eller væsentligt ændrede med hensyn til bestanddele, egenskaber, funktionalitet eller undersystemer. Produkterne skal være nye for virksomheden, men kan evt. være udviklet eller introduceret før af andre. Procesinnovation omfatter nye eller væsentligt ændrede produktionsprocesser, arbejdsgange, distributionsmetoder eller støttefunktioner. Processen skal være ny for virksomheden, men kan være udviklet eller anvendt før af andre.

EU 2020-strategien indeholder et mål om, at 3 pct. af EU's BNP (offentlige og private sektor tilsammen) skal investeres i FoU. Danmark er meget tæt på opfylde dette mål, jf. kapitel 1. Indsatsen under prioritetsakse 1 vil understøtte FoU-målet, idet der bl.a. vil blive igangsat et antal udviklingsprojekter, jf. nedenfor.

Da investeringerne i FoU allerede er store, vil aktiviteterne under Regionalfonden ikke have til formål at løfte niveauet yderligere, men i stedet sætte fokus på, at virksomhederne bliver bedre til at *anvende* forskningsresultater, ny teknologi mv. i deres innovationsprocesser og herved bidrager til økonomisk vækst og jobskabelse. Der anvendes ikke midler til grund- og strategisk forskning.

2.A.6 Foranstaltninger der støttes under investeringsprioriteten

2.A.6.1 Beskrivelse af type og eksempler på foranstaltninger der støttes og det forventede bidrag til relaterede specifikke mål

Prioritetsaksen 'Styrket innovation i SMV'er' har to indsatsområder:

- a) Innovationssamarbejder mellem virksomheder og videninstitutioner
- b) Øget innovation i SMV'er gennem stærke klyngeorganisationer

Det forudsættes, at regionalfondsindsatsen ikke forringer de deltagende virksomheders energi- og ressourceeffektivitet.

Udmøntningen af indsatsen skal afspejle de regionale udviklingsbehov, der er identificeret i den regionale vækst- og udviklingsstrategi og i den beskrivelse af den regionale intelligente specialisering, der typisk vil indgå i den regionale vækst- og udviklingsstrategi. Det vil sige, at projekter, der støttes under denne prioritetsakse, skal bygge på en velargumenteret regional styrkeposition.

Målgruppen i denne prioritetsakse er SMV'er i hele landet. Det er ikke udelukket, at store virksomheder (ikke-SMV'er) kan indgå i aktiviteterne, hvis det bidrager til styrket innovation i SMV'er.

a) Innovationssamarbejder, fx mellem virksomheder og videninstitutioner

Baggrund

Med Vækstplan DK er der taget en række initiativer, der skal sikre, at vækst og konkurrenceevne forbedres. Vækstplanens fokus på rammevilkår bygger videre på den offensive erhvervs- og vækstpolitik, som allerede er sat i værk. Som led i arbejdet med at styrke rammevilkårene har regeringen udarbejdet vækstplaner på erhvervsområder, hvor danske virksomheder har international konkurrencekraft. Indsatsen for at styrke vækstvilkårene i den private sektor understøttes samtidig af regeringens innovationsstrategi "Danmark – Løsningernes Land" fra december 2012. Innovationsstrategien skal sikre, at flere af Danmarks styrkepositioner inden for viden og erhvervsliv omsættes til ny vækst og jobskabelse.

Ifølge den nationale innovationsstrategi er der et særligt behov for, at den offentlige innovationsindsats fokuserer på produkter og processer, der løser samfundsmæssige udfordringer. Samfundsmæssige udfordringer kan fx være bedre sundheds- og velfærdsløsninger, sund og sikker fødevarerforsyning, bæredygtig energiforsyning, reduktion af miljø- og klimabelastningen samt sikring af rent vand.¹⁶

Innovation foregår ofte i åbne processer, hvor virksomheder samarbejder med en bred vifte af aktører – nationalt og internationalt. Som vist i kapitel 1 er der gode muligheder for at udbygge samspillet om innovation betydeligt, både mellem virksomheder og mellem virksomheder og videninstitutioner, kunder mv. Regionalfonden i Danmark har i 2007-2013 støttet en lang række projekter, som har haft fokus på netop samarbejde om innovation. Der er gode erfaringer med denne type af projekter, som har bidraget til at øge antallet af innovative virksomheder betydeligt.¹⁷ Indsatsen i 2014-2020 vil bygge videre på disse gode erfaringer. Den overordnede interventionslogik for innovationssamarbejder mellem virksomheder og videninstitutioner fremgår af figur 8.

Figur 8. Interventionslogik for innovationssamarbejder mellem virksomheder og videninstitutioner

Input	Aktiviteter	Output og målværdier (2014-2020) for hele landet	Effekt
ERDF-midler Andre off. midler Private midler	Udvikling af nye produkter og løsninger i samarbejde mellem virksomheder og videninstitutioner Dialog med potentielle brugere af det nye produkt/løsning Test/afdækning af produktets/løsningens: - Anvendelighed - Sikkerhed - Markedspotentiale	Antal virksomheder, der samarbejder med videninstitutioner / 1.900 virksomheder Private investeringer (medfinansiering) / 170 mio. kr. Antal virksomheder der har modtaget støtte med henblik på at introducere produkter som er nye for markedet / 900 virksomheder Antal virksomheder der har modtaget støtte med henblik på at introducere produkter som er nye for virksomheden / 1.800 virksomheder Antal virksomheder der udvikler koncepter til nye produkter eller løsninger / 1.400 virksomheder	Flere innovative SMV'er Øget beskæftigelse Øget produktivitet

Formål

Via samarbejder mellem virksomheder, deres kunder og videninstitutioner støtter Regionalfonden udvikling af nye produkter og løsninger, herunder både varer og tjenesteydelser, med kommercielt sigte. Virksomhedernes konkrete behov og kendskab til markedets/kundernes behov skal være styrende for innovationen.

Krav til indsatsen

For at komme i betragtning til støtte under dette indsatsområde skal projektet opfylde følgende kriterier:

- Der skal være tale om en idé til et nyt produkt/en ny løsning, herunder både varer og tjenesteydelser, med et kommercielt sigte.
  - Virksomhedernes konkrete behov og kendskab til markedets/kundernes behov skal være styrende for den innovative indsats.
  - Innovationen skal ske på baggrund af en kommerciel tilgang.

¹⁶ Danmark – Løsningernes land, regeringen (2012).

¹⁷ Se fx årsrapporten for ERDF-programmet 2012.

- Innovationen skal foregå i et samarbejde mellem virksomheder og videninstitutioner. Med videninstitutioner forstås forsknings- og udviklingscentre og sektoren for videregående uddannelser.¹⁸
  - Samarbejdet skal bestå af minimum 3 SMV'er og en offentlig eller offentligt lignende videninstitution med ekspertise inden for den konkrete teknologi/viden. Store virksomheder (ikke-SMV'er) kan deltage i aktiviteterne, dog skal min. ¾ af de deltagende virksomheder være SMV'er.
- Innovationen skal foregå inden for et område, der i henhold til den regionale vækst- og udviklingsstrategi er inden for eksisterende eller fremtidige¹⁹ regionale styrkepositioner.

Indsatsen skal udmønte sig i koncepter til nye produkter eller løsninger, herunder både varer og tjenesteydelser. Konceptet kan fx være en prototype, mock-up, tegning eller plan. Rettighederne til konceptet kan ikke placeres i en stor virksomhed (ikke-SMV).

For hvert nyt koncept skal der leveres underbyggede og realistiske skøn for den jobskabelse (målt i antal fuldtidspersoner) og omsætning (målt i kroner), som konceptet ventes at føre til to og fem år efter, projektet er afsluttet.

I særlige geografiske områder behøver innovationen ikke at foregå i et samarbejde mellem virksomheder og videninstitutioner. Innovationen kan i særlige geografiske områder foregå i en enkelt eller flere virksomheder – uanset størrelse. Hvis der ikke deltager videninstitutioner, skal viden tilkøbes hos private videnaktører. I disse tilfælde skal udvælgelsen af videnaktør altid ske under overholdelse af gældende tilbudsregler. Afregning skal ske på markedsvilkår. Rettighederne til konceptet kan i de særlige geografiske områder placeres hos både SMV-virksomheder og store virksomheder.²⁰

De særlige geografiske områder er Læsø, Ærø, Langeland, Samsø, Bornholm, Lolland Kommune og de 27 småøer.

Tilskudsansvarlig partner

Den typiske tilskudsansvarlige partner vil være en SMV, en klyngeorganisation eller en videninstitution. Der skal være tale om juridiske personer, der besidder de relevante kvalifikationer til at administrere offentlige projektmidler.

Aktiviteter

Aktiviteter, som kan bidrage til det specifikke mål om *at øge antallet af innovative SMV'er*, vil navnlig være:

- Udviklingsfase(r) med henblik på at udvikle første koncept for nye produkter eller løsninger.
- Testfase(r), hvor konceptet testes/afprøves blandt en relevant målgruppe (fx brugere, kunder, medarbejdere) og/eller dueligheds-/sikkerhedstest.

¹⁸ Jf. ERDF forordning, artikel 5,1(b).

¹⁹ Potentielle styrkepositioner, som er strategisk besluttet (på baggrund af analytisk funderede potentialer), og som der arbejdes målrettet med at opnå.

²⁰ SMV'er i særlige geografiske områder kan desuden benytte aktiviteterne i prioritetsakse 2 eller 3 med udgangspunkt i et koncept for nye produkter eller løsninger (i disse områder behøver virksomhederne altså ikke tage udgangspunkt i et produkt eller tjenesteydelse, som allerede er på markedet).

Afhængigt af projektet kan der forekomme en eller flere udviklings- og testfaser i projektforsøget. Der lægges vægt på inddragelse af brugerperspektivet i udviklingen, da det øger sandsynligheden for, at produktet i sidste ende kommer på markedet.

Statsstøtte

Statsstøtte til kommercielle aktiviteter i projekterne ydes efter reglerne om støtte i EU's generelle gruppefritagelsesforordning. Alternativt som de minimis-støtte.

b) Øget innovation i SMV'er gennem stærke klyngeorganisationer

Baggrund

Regionerne og en række ministerier har i fællesskab udarbejdet en klynge- og netværksstrategi, hvor der bl.a. peges på, at klyngesamarbejde kan spille en vigtig rolle for vækst og innovation.²¹ I kraft af tilstedeværelse af forskellige relevante kompetencer blandt deltagerne kan klyngesamarbejde være en kilde for virksomhederne til at sætte mere ambitiøse mål for deres innovation.²² En af fordelene for virksomheder, der indgår i et klyngesamarbejde, er, at samarbejdet kan føre til udviklingsaktiviteter, der har større værdiskabelse, end aktørerne ville kunne opnå hver for sig.

Oftentimes får virksomhederne ikke udnyttet potentialet i et klyngesamarbejde, hvilket kan skyldes en række 'fejl' i forbindelse med viden, netværk og samarbejde. Her kan klyngeorganisationer spille en vigtig rolle, da de kan skabe nogle af de manglende links mellem aktørerne.²³

Klyngeorganisationer kan desuden spille en væsentlig rolle i forhold til at understøtte små og mellemstore virksomheders internationaliseringsprocesser ved at fungere som døråbner for adgang til international viden, samarbejdspartnere, nye markeder og eksportmuligheder.²⁴

Klyngeorganisationer kan være en vigtig del af infrastrukturen for innovation – også i Danmark – bl.a. hvis virksomhedernes samarbejde inden for klyngen og med eksterne aktører, herunder FoU-institutioner, bliver tilrettelagt inden for en strategisk og professionel ramme. En professionel klyngeorganisation kan være et instrument til at bidrage til at finde effektive løsninger på samfundsmæssige udfordringer.²⁵ Erfaringer viser, at virksomheder i velorganiserede klynger kan opleve øget salg og øget produkt- og procesinnovation på baggrund af deres deltagelse i klyngeaktiviteterne.²⁶

Der eksisterer veletablerede mekanismer (GTS og innovationsnetværk) til at sikre samarbejdet mellem SMV'er og FoU-institutioner, men der kan alligevel være behov for en styrket indsats for et systematisk samarbejde mellem virksomheder og videninstitutioner.²⁷

For at være til gavn for virksomhederne skal selv små klyngeorganisationer som oftest råde over en bred vifte af kompetencer baseret på relativt få personer. Kompetencerne kan tage mange år at opbygge. Derudover viser erfaringen fra Regionalfonden 2007-2013, at klyngeorganisationer, der er finansieret overvejende af projektmidler koblet til konkrete innovationsprojekter, bliver begrænset i

---

²¹ Strategi for samarbejde om Danmarks klynge- og netværksindsats, 2013

²² Building the cluster commons, Sverige 2013, Sölvell og Williams

²³ Building the cluster commons, Sverige 2013, Sölvell og Williams, s. 22

²⁴ Strategi for samarbejde om Danmarks klynge- og netværksindsats, 2013

²⁵ Strategi for samarbejde om Danmarks klynge- og netværksindsats, 2013, s. 7

²⁶ Building the cluster commons, Sverige 2013, Sölvell og Williams, s. 33

²⁷ ERAC Peer Review s.23.

arbejdet med klyngerelevante vidensspredningsaktiviteter, matchmaking og andet sekretariatsarbejde, som kan komme de deltagende virksomheder til gavn, men ikke er direkte forbundet med det konkrete innovationsprojekt. Dette gælder særligt i de tidlige stadier af en klyngeorganisations udvikling.

Regionalfondsprogrammet tilbyder en indsats til gavn for virksomheder i regionalt prioriterede klyngeorganisationer, således at flere af de mindre klyngeorganisationer kan arbejde med den professionalisme og styrke, der er nødvendig for at hjælpe virksomhederne i klyngen. Interventionslogikken for indsatsen for øget innovation i SMV'er gennem stærke klyngeorganisationer fremgår af figur 9.

Figur 9. Øget innovation i SMV'er gennem stærke klyngeorganisationer

Input	Aktiviteter	Output og målværdier for hele landet (2014-2020)	Effekt
ERDF-midler Andre off. midler Private midler	Opsøgende netværksaktiviteter mhp. styrket virksomhedsdeltagelse og innovation. Rådgivning om klyngeledelse, strategiudvikling og organisering. Rekruttering af nødvendige faglige kompetencer til klyngeorganisationen. Matchmakingaktiviteter for klyngens medlemmer. Ledelses- og sekretariatsarbejde i klyngeorganisationen.	Antal klyngemedlemmer som har deltaget i samarbejdsprojekter om innovation / 800 virksomheder Antal nye klyngemedlemmer / 400 virksomheder	Flere innovative SMV'er Øget beskæftigelse Øget produktivitet

Formål

Formålet med indsatsen er at styrke en række regionalt prioriterede klyngeorganisationer med henblik på at skabe øget innovation i klyngens SMV'er.

Krav til indsats

Klyngen skal ligge inden for den regionale intelligente specialisering, den regionale vækst- og udviklingsstrategi eller fremtidige²⁸ regionale styrkepositioner.

Klyngens virkefelt skal primært være inden for virksomhedsdrevet og praksisorienteret innovation. Klyngen skal hjælpe virksomhederne til at bidrage med innovative løsninger på samfundsmæssige udfordringer.

Klyngeorganisationen skal have en unik position og fagligt fokus i den samlede danske klyngestruktur på tværs af fagområder, sektorer og regioner.

Klyngeorganisationen skal i ansøgningen pege på en række udviklingsbehov til gavn for klyngens virksomheder (fx på baggrund af en benchmarking), som skal adresseres i den periode, hvor klyngeorganisationen opnår støtte fra Regionalfonden.

Der skal redegøres for, hvordan forandringerne i klyngeorganisationen vil bidrage til, at klyngen skaber flere innovative produkter og processer. Klyngeorganisationen skal i forbindelse med ansøgningen oplyse baseline og sætte mål for antallet af nye medlemmer i klyngen og for antallet af virk-

²⁸ Potentielle styrkepositioner, som er strategisk besluttet (på baggrund af analytisk funderede potentialer), og som der arbejdes målrettet med at opnå.

somheder i klyngen, der tager del i samarbejdsprojekter om innovation (se indikatorer i tabel 5 nedenfor).

Tilskudsansvarlig partner

Tilskudsansvarlig partner skal være en juridisk person.

Antal klyngeorganisationer

Der kan indstilles maksimalt 2 klyngeorganisationer fra hvert vækstforum til støtte i perioden 2014-2016. I 2017 kan vækstforum indstille om forlænget støtte i 2 år, såfremt klyngeorganisationen kan påvise fortsatte behov, øget virksomhedstilslutning og betydelige effekter på innovationsaktiviteter i klyngen. Alternativt kan vækstforum vælge maksimalt 2 nye klyngeorganisationer. Klyngeorganisationen kan samlet opnå støtte i op til 5 år. Støtten til en klyngeorganisation kan maksimalt udgøre 700.000 kr. pr. år.

Vækstforaene kan evt. gå sammen om finansiering af en klyngeorganisation og derigennem øge støtten til den pågældende klyngeorganisation.²⁹

Der ydes ikke støtte til klyngeorganisationer, der har modtaget grundfinansiering fra Innovationsnetværksprogrammet i 2013 eller ved senere ansøgningsrunder i perioden 2014-2020.³⁰

Aktiviteter

Aktiviteter, som kan bidrage til det specifikke mål om *at øge antallet af innovative SMV'er*, vil navnlig være:

- Opsøgende og formidlende netværksaktiviteter med henblik på at styrke virksomhedsdeltagelsen og innovationsaktiviteterne i klyngen
- Rekruttering af de nødvendige faglige kompetencer i klyngeorganisationen
- Rådgivning omkring styrket klyngeledelse, strategiudvikling og organisering
- Vidensspredningsaktiviteter om internationalisering, faglige temaer mv.
- Matchmaking-aktiviteter i klyngen
- Ledelses- og sekretariatsarbejde i klyngeorganisationen

Statsstøtte

Statsstøtte til kommercielle aktiviteter i projekterne ydes efter reglerne om statsstøtte i EU's generelle gruppefritagelsesforordning. Alternativt som de minimis-støtte.

2.A.6.2. Vejledende principper for valg af projekter

Et sæt af overordnede principper gælder for indsatsen under programmet. Disse principper, som suppleres af de nationale støtteberettigelsesregler og de udvælgelseskriterier, som overvågningsudvalget vedtager, er:

Additionalitet

Der ydes ikke tilskud til projekter, som ville være blevet gennemført uden regionalfondsstøtten.

Støttesats

²⁹ I så fald tæller klyngeorganisationen som en organisation i *hver* region.

³⁰ Klyngeorganisationer, som har modtaget grundfinansiering fra Innovationsnetværkene, har mulighed for at søge projektmidler under Regionalfondens innovationssamarbejder (indsatsområde a).

EU-tilskuddet i et projekt kan ikke overstige 50 pct. af de afholdte og betalte støtteberettigede udgifter. Erhvervsstyrelsen kan dog i særlige tilfælde beslutte, at EU-tilskuddet i et projekt kan overstige 50 pct.

Udgiftstyper

Der ydes *ikke* driftsstøtte, støtte til trafikal eller fysisk infrastruktur, til jord, bygninger og anlæg³¹, eller til maskiner og udstyr til produktion af energi.

Målgrupper – deltagervirksomheder

Regionalfondsprogrammet er ikke rettet mod bestemte sektorer. Dog vil der for virksomheder inden for fiskeri og akvakultur samt primærproduktion af landbrugsprodukter gælde visse begrænsninger. Erhvervsaktører, der har fagligt afsæt i primærerhverv, kan således deltage i regionalfondsprojekter på basis af selvstændige CVR-numre, der ikke er knyttet til primærerhverv, når deres deltagelse er projektrelevant. De vil derimod ikke kunne deltage alene på basis af et CVR-nummer, der er knyttet til primærerhverv.

Små og mellemstore virksomheder

Regionalfondsprogrammet er primært målrettet små og mellemstore virksomheder (SMV'er) jf. EU-Kommissionens henstilling af 6. maj 2003 om definitionen af mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder (EFT L 124/36 af 20.5.2003).

Virksomheder er udelukket fra at modtage støtte under regionalfondsprogrammet, hvis de skylder at tilbagebetale støtte, der i henhold til Kommissionsbeslutning er erklæret i strid med reglerne om det indre marked.

Resultatorientering

Alle projekter skal have en klar interventionslogik (effektkæde). Det indebærer, at et projekt målbart skal bidrage til at indfri det specifikke mål, der er opstillet for den investeringsprioritet, projektet tilhører. Alle ansøgere skal beskrive projektets effektkæde, dvs. sammenhængen mellem projektets aktiviteter, output, resultater og effekter. Effektkæden skal være klar og logisk samt indeholde en beskrivelse af de kritiske antagelser for, om projektet faktisk kommer til at virke efter hensigten. Om muligt skal de kritiske antagelser være evidensbaserede.

Alle projekter skal opstille konkrete målbare mål for deres output og resultater, og projekterne skal løbende opgøre, om målene indfries eller ej. Programmet indeholder indikatorer, som projekterne vil blive målt på. Der kan suppleres med projektspecifikke indikatorer, som er tilpasset det enkelte projekts aktiviteter og output.³²

Statsstøtte og udbud

Den offentlige støtte skal være i overensstemmelse med reglerne om gennemsigtighed og fri konkurrence, herunder navnlig EU's statsstøtte- og udbudsregler.

---

³¹ Der henvises til definitionerne i EU's generelle gruppefritagelsesforordning 800/2008, hvor der skelnes mellem jord, bygninger og anlæg på den ene side og maskiner og udstyr på den anden side.

³² De projektspecifikke indikatorer kan med fordel tage udgangspunkt i de enkelte regioners vækst- og udviklingsstrategier, fx så alle innovationsprojekter i en region (eller på tværs af regioner) bliver målt med de samme indikatorer. En sådan koordinering af indikatorerne vil forbedre mulighederne for at sammenligne projekter på tværs.

Det forudsættes, at projektaktiviteter på ansøgningstidspunktet er beskrevet så klart, at det kan vurderes, om projektet indebærer statsstøtte og eventuelle krav om udbud af opgaver.

Tilsagnskontrakt til virksomheder

Forvaltningsmyndigheden udsteder ikke under programmet tilsagnskontrakt til projekter, hvor projektet alene omfatter støtte til en enkelt virksomhed. Tilsagnskontrakt til enkeltvirksomheder ydes under programmet af den tilskudsansvarlige partner eller operatør.

Regionalt samarbejde

Hvor det er muligt og relevant, bør regionalfondsprojekter tænkes på tværs af de administrative grænser og om muligt på tværs af de fire ESI-fonde³³, både for at undgå regional suboptimering og af hensyn til at sikre den størst mulige effekt og bedste udnyttelse af de økonomiske ressourcer. Tværregionale projekter kan eventuelt ansøges hos ét vækstforum som ét projekt, der inkluderer flere partnere, fx til gavn for småøerne. Tværgående projekter og regionalt samarbejde flugter med konklusionerne i Evaluering af Kommunalreformen, der peger på, at ”koordination og samarbejde mellem vækstforaene indbyrdes og i forhold til staten fremover bør have større opmærksomhed”.³⁴

EU-tilskuddet i et projekt kan ikke overstige 50 pct. af de afholdte og betalte støtteberettigede udgifter, dog kan Erhvervsstyrelsen i særlige tilfælde beslutte, at EU-tilskuddet i et projekt kan overstige 50 pct.

Nærmere regler for opgørelsen af de støtteberettigede udgifter, herunder anvendelsen af forenkledede omkostningsbegreber, fastlægges i støtteberettigelsesreglerne for strukturfondsfinansierede projekter.

2.A.6.3 Planlagt anvendelse af finansielle instrumenter

Der påregnes ikke anvendelse af finansielle instrumenter under denne prioritetsakse.

2.A.6.4 Planlagt anvendelse af store projekter

Danmark anvender ikke muligheden for store projekter.

2.A.6.5 Outputindikatorer pr. investeringsprioritet og pr. regionskategori

Tabel 5: Fælles og programspecifikke outputindikatorer

ID	Indikator	Måleenhed	Fond	Regionskategori	Målværdi (2023)	Datakilde	Rapporteringsfrekvens
CI	Antal virksomheder som modtager støtte	Virksomheder	ERDF	Mere udviklede regioner	1.520	Monitorering	Årligt
CI	Antal virksomheder der samarbejder med forskningsinstitutioner	Virksomheder	ERDF	Mere udviklede regioner	1.520	Monitorering	Årligt
CI	Private investeringer som matcher offentlig	EUR	ERDF	Mere udviklede regioner	18.400.000	Monitorering	Årligt

³³ ESI-fondene: Regionalfonden, Socialfonden, Landdistriktsfonden og Hav- og Fiskerifonden.

³⁴ Evaluering af Kommunalreformen, marts 2013, Udvalget om evaluering af kommunalreformen.

	støtte til innovations- og F&U-projekter						
CI	Antal virksomheder der har modtaget støtte med henblik på at introducere produkter, der er nye på markedet	Virksomheder	ERDF	Mere udviklede regioner	720	Monitorering	Årligt
CI	Antal virksomheder der har modtaget støtte med henblik på at introducere produkter som er nye for virksomheden	Virksomheder	ERDF	Mere udviklede regioner	1.440	Monitorering	Årligt
PI	Antal virksomheder der udvikler koncepter til nye produkter eller løsninger	Virksomheder	ERDF	Mere udviklede regioner	1.120	Monitorering	Årligt
PI	Antal klyngemedlemmer som har deltaget i samarbejdsprojekter om innovation	Virksomheder	ERDF	Mere udviklede regioner	640	Monitorering	Årligt
PI	Antal nye klynge-medlemmer	Virksomheder	ERDF	Mere udviklede regioner	320	Monitorering	Årligt
CI	2.1.1 Antal virksomheder som modtager støtte	Virksomheder	ERDF	Overgangsregioner	380	Monitorering	Årligt
CI	Antal virksomheder der samarbejder med forskningsinstitutioner	Virksomheder	ERDF	Overgangsregioner	380	Monitorering	Årligt
CI	Private investeringer som matcher offentlig støtte til innovations- og F&U-projekter	EUR	ERDF	Overgangsregioner	4.600.000	Monitorering	Årligt
CI	Antal virksomheder der har modtaget støtte med henblik på at introducere produkter der er nye på markedet	Virksomheder	ERDF	Overgangsregioner	180	Monitorering	Årligt
CI	Antal virksomheder der har modtaget støtte med henblik på at introducere produkter som er nye for virksomheden	Virksomheder	ERDF	Overgangsregioner	360	Monitorering	Årligt
PI	Antal virksomheder der udvikler koncepter til nye produkter eller løsninger	Virksomheder	ERDF	Overgangsregioner	280	Monitorering	Årligt

	ger						
PI	Antal klyngemedlemmer som har deltaget i samarbejdsprojekter om innovation	Virksomheder	ERDF	Overgangsregioner	160	Monitorering	Årligt
PI	Antal nye klynge-medlemmer	Virksomheder	ERDF	Overgangsregioner	80	Monitorering	Årligt

Anm.:

- Output fra henholdsvis innovationssamarbejder og klyngeorganisationer skal måles med forskellige indikatorer, jf. figur 8 og 9 (interventionslogikken for de to typer af indsatser). Klyngeprojekterne måles med to indikatorer (antal nye medlemmer og antal medlemmer, som har deltaget i samarbejdsprojekter om innovation). De øvrige indikatorer anvendes til projekter vedr. innovationssamarbejder.
- Indikatoren vedr. samarbejde med forskningsinstitutioner omfatter forsknings- og udviklingscentre samt videregående uddannelsesinstitutioner.
- Den programspecifikke indikator vedr. klyngemedlemmer, som deltaget i samarbejdsprojekter om innovation, omfatter 1) forprojekter, hvor virksomheder og videninstitutioner afklarer grundlaget for et egentligt innovationsprojekt samt 2) innovationsprojekter, som har til formål at udvikle nye produkter eller processer.
- Indikatoren vedr. klyngemedlemmer omfatter virksomheder, der har bekræftet deres deltagelse i klyngen igennem en form for skreven aftale eller interessetilkendegivelse, formaliseret projektdeltagelse eller medlemsbidrag. Virksomheder, der kun modtager nyhedsbrev eller kun har deltaget i et enkelt klyngearrangement medtælles ikke.
- "Monitorering" betyder, at dataoplysningerne indsamles hos de enkelte projekter.
- CI er fælles ('common') indikatorer, PI er programspecifikke indikatorer.
- Som led i resultatorienteringen vil de deltagende virksomheders CVR- og p-numre blive registreret og koblet med Danmarks Statistiks registre, så man kan følge den faktiske udvikling i virksomhedernes beskæftigelse, omsætning mv. og sammenholde dem med en kontrolgruppe for at estimere indsatsens effekter.

2.A.8. Resultatramme

Tabel 6: Resultatramme for prioritetsaksen

Indikatorstype (finansiel, output eller resultatindikator)	ID	Definition af indikator	Måleenhed	Fond	Regionskategori	Milepæl for 2018	Endeligt mål (2023)	Datakilde	Argumentation for indikatorens repræsentativitet
Finansiel		Støtteberettigede udgifter	EUR	ERDF	Mere udviklede regioner	37.100.000	123.700.000	MA	
Output		Antal virksomheder som modtager støtte	Virksomheder	ERDF	Mere udviklede regioner	240	1.520	Monitorering	
Finansiel		Støtteberettigede udgifter	EUR	ERDF	Overgangsregioner	9.300.000	30.900.000	MA	
Output		Antal virksomheder som modtager støtte	Virksomheder	ERDF	Overgangsregioner	60	380	Monitorering	

Anm.: Kun udgifter og antal virksomheder i indsatsområdet "Innovationssamarbejder" er medtalt. Indsatsen vedr. klyngeorganisationer er således ikke omfattet af resultatrammen. Innovationssamarbejderne vil modtage mindst 90 pct. af midlerne under aksens, jf. begrænsningerne på støtte til klyngeorganisationer.

2.A.9. Interventionskategorier

Tabel 7-10: Interventionskategorier

ERDF – mere udviklede regioner							
Tabel 7: Dimension 1 Interventionsområde		Tabel 8: Dimension 2 Finansieringsform		Tabel 9: Dimension 3 Territorium (område)		Tabel 10: Dimension 4 Territoriale leveringsmekanismer	
Kode	€	Kode	€	Kode	€	Kode	€
062	54.481.947,87	01	68.102.434,84	04	6.810.243,48	00	68.102.434,84
063	6.129.219,14			00	61.292.191,36		
065	7.491.267,83						

ERDF - overgangsregion							
Tabel 7: Dimension 1 Interventionsområde		Tabel 8: Dimension 2 Finansieringsform		Tabel 9: Dimension 3 Territorium (område)		Tabel 10: Dimension 4 Territoriale leveringsmekanismer	
Kode	€	Kode	€	Kode	€	Kode	€
062	13.908.674,36	01	17.385.842,94	04	1.738.584,29	00	17.385.842,94
063	1.564.725,86			00	15.647.258,65		
065	1.912.442,72						

2.A.1. PRIORITETSAKSE 2: *Flere vækstvirksomheder*

2.A.2 Forklaring på at prioritetsaksen indeholder mere end én regionskategori, mere end et tematisk mål eller mere end en fond

Der henvises til prioritetsakse 1.

2.A.3 Fond, regionskategori og grundlag for beregning af EU-støtten

[kun SFC-relevant]

2.A.4 INVESTERINGSPRIORITET 1 under prioritetsakse 2

Regionalfondens indsats under målet om fremme af små og mellemstore virksomheders konkurrenceevne baseres under denne prioritetsakse på investeringsprioriteten (ERDF forordning, artikel 5, 3(b)):

- *Udvikle og gennemføre nye forretningsmodeller for SMV'er, navnlig med hensyn til internationalisering*

Ovenstående er en ordret gengivelse af forordningsteksten. Programmet giver ikke mulighed for at opnå støtte til gennemførelse af alle de nævnte aktiviteter, men kun en delmængde heraf, jf. nedenfor.

2.A.5. Specifikke mål relateret til investeringsprioriteter og forventede resultater

Som vist i kapitel 1 er det forholdsvis få danske virksomheder, der kommer ind i solide vækstforløb. Regionalfondsindsatsen under prioritetsakse 2 skal bidrage til at øge antallet af vækstvirksomheder og herved også medvirke til programmets overordnede mål om at skabe nye arbejdspladser og styrke produktivitetsvæksten i Danmark.

Specifikt mål:

Øge antallet af vækstvirksomheder

Def.: En vækstvirksomhed defineres, jf. OECD, som en virksomhed, der tre år i træk har haft en gennemsnitlig årlig vækst på mindst 20 pct. i antal ansatte, og som har mindst 5 ansatte ved vækstperiodens begyndelse.³⁵ I den seneste dataperiode (2008-2011) var der i alt 979 vækstvirksomheder i Danmark.

Table 3: Programspecifikke resultatindikatorer pr. specifikt mål

I D	Indikator	Måleenhed	Regionskategori	Base-line værdi	Base-line år	Mål-værdi (2023)	Datakilde	Rapporteringsfrekvens
	Antal vækstvirksomheder Definition: Se specifikt mål	Antal virksomheder	Mere udviklede	883	2011	Øge antal vækstvirksomheder	Danmarks Statistik	Årligt
	Antal vækstvirksomheder	Antal virksom-	Overgangsregioner	96	2011	Øge antal	Danmarks	Årligt

³⁵ I internationale sammenligninger skal virksomheden have mindst 10 ansatte ved vækstperiodens begyndelse. Da den danske erhvervsstruktur er karakteriseret ved forholdsvis mange små virksomheder, sættes grænsen i Danmark ofte ved 5 ansatte, hvilket også vil være tilfældet i regionalfondsprogrammet.

	Definition: Se specifikt mål	heder				vækst- virk- som- heder	Statistik	
--	------------------------------	-------	--	--	--	----------------------------------	-----------	--

Det kan, jf. definitionen, tage flere år, inden en virksomhed udvikler sig til en vækstvirksomhed. Den faktiske udvikling i de virksomheder, som støttes med regionalfondsindsatsen, vil løbende blive målt for at vurdere, om virksomhederne er på vej til at blive vækstvirksomheder eller ej. Deltagervirksomhederne vil ikke kun blive målt på deres beskæftigelsesudvikling, men også på udviklingen i deres omsætning mv.

Det forudsættes, at regionalfondsindsatsen ikke forringer de deltagende virksomheders energi- og ressourceeffektivitet.

2.A.6. Foranstaltninger der støttes under investeringsprioriteten

2.A.6.1 Beskrivelse af type og eksempler på foranstaltninger der støttes og det forventede bidrag til relaterede specifikke mål

Baggrund

Der er forholdsvis stærk evidens for, at rådgivning kan medvirke til at styrke væksten og jobskabelsen i SMV'er. Det viser bl.a. erfaringerne fra strukturfondsindsatsen 2007-2013, væksthusene og en række internationale studier.³⁶

Samtidig viser økonomisk forskning, at markedsfejl relateret til imperfekt information indebærer, at SMV'er kan have en tendens til at undervurdere værdien af og underinvestere i tilførsel af viden fra fx eksterne specialister.³⁷ Derfor kan der være et rationale i at understøtte sådanne investeringer med offentlige midler.

På denne baggrund vil regionalfondsindsatsen fokusere på at identificere konkrete SMV'er, som har et betydeligt vækstpotentiale, og udløse dette vækstpotentiale ved hjælp af støtte til bl.a. rådgivning om udvikling af virksomhedernes forretningsmodeller.

Indsatsen kan rumme flere elementer, men skal bl.a. fokusere på de vækstpotentialer, der kan være ved at øge virksomhedernes internationale orientering og ved at automatisere og digitalisere virksomhedernes forretningsprocesser.

Øget internationalisering kan styrke virksomhedernes vækstmuligheder ved at give adgang til større markeder og ved at forbedre virksomhedernes muligheder for at hente ny viden og inspiration udefra til at forbedre deres teknologier og forretningskoncepter.³⁸ Analyser fra EU peger på, at også virksomheder, som allerede fra opstart er internationalt orienterede ('born globals'), kan have behov for støtte, hvis deres vækst- og beskæftigelsesmæssige potentiale skal udnyttes fuldt ud.³⁹ At danske virksomheder har behov for rådgivning og sparring om internationalisering understøttes desuden af

³⁶ *Evaluering af midtjyske programmer for iværksætterier og virksomhedsudvikling*, Iris Group (2012).

What are counterfactual impact evaluations teaching us about enterprise and innovation support, DG Regional and Urban Policy (2012).

Mål, midler og effekter i strukturfondsindsatsen, Damvad (2013).

³⁷ *Evaluating SME Policies and Programmes*, David Storey (2006).

³⁸ *Danmarks Produktivitet – hvor er problemerne?* Produktivitetskommissionen (2013).

³⁹ *Born global: The potential of job creation in new international businesses*, Eurofound (2013).

en ny stor evaluering af væksthuse, som bl.a. viser, at virksomheder efterspørger sparring i forbindelse med overvejelser om etablering, partnerskaber, markedsføring mv. på konkrete eksportmarkeder, ikke mindst vækstmarkeder som Kina, Indien, Mellemøsten, Rusland etc.⁴⁰

Flere studier og analyser har vist, at der også er et stort vækstpotentiale i at styrke danske virksomheders automatisering og digitalisering. Automatisering har en positiv effekt på produktiviteten, men vil typisk reducere beskæftigelsen på kort sigt. På lidt længere sigt kan automatisering imidlertid, ved at styrke virksomhedernes konkurrenceevne, bidrage til at skabe nye arbejdspladser.⁴¹ Digitalisering af virksomhedernes forretningsprocesser er en anden vigtig kilde til at styrke vækst, produktivitet og konkurrenceevne. Det viser flere forskningsartikler, og det underbygges af de betydelige vækstbidrag, som ifølge Danmarks Statistiks vækstregnskaber kan tilskrives investeringer i it-kapital.⁴² Også ansættelse af højt kvalificeret arbejdskraft kan medvirke til at øge virksomhedernes produktivitet. Indsatsen for at forbedre SMV'ers konkurrenceevne kan i konkrete projekter med fordel tænkes sammen med opkvalificering af arbejdsstyrken under socialfondsprogrammets prioritetsakse 1, indsatsområde c (Vækstrettet kompetenceudvikling i virksomhederne). Iværksættere, der med bistand under socialfondsprogrammets prioritetsakse 1, indsatsområde a (Vejledning og støtte til iværksættere) kommer godt i gang, vil evt. kunne fortsætte indsatsen under denne prioritetsakse. Egentlige procesinnovationsprojekter hører under regionalfondsprogrammets prioritetsakse 1, mens prioritetsakse 2 – Flere vækstvirksomheder – omhandler projekter, hvor vækstpotentialet er tættere på realisering.

Den overordnede interventionslogik for prioritetsaksen fremgår af figur 10.

Figur 10. Interventionslogik for prioritetsakse 2.

Input	Aktiviteter	Output og mål for hele landet (2014-2020)	Effekt
ERDF-midler Andre off. midler Private midler	Identifikation af SMV'er med vækstpotentiale: <ul style="list-style-type: none"> - Produkt/løsning på markedet - Motivation for vækst - Økonomisk robusthed Udarbejdelse af konkrete individuelle vækstplaner. Opbygning af netværk (fx andre virksomheder, videninstitutioner, private rådgivere, finansieringsinstitutioner) for potentielle vækstvirksomheder. Kollektive træningscamps, hvor virksomheden arbejder med egne udfordringer. Tilførsel af viden om faglige, juridiske eller sektorspecifikke forhold, herunder internationalisering Implementering af vækstplaner (kun i særlige områder)	Antal virksomheder som modtager støtte / 2.800 virksomheder Private investeringer (medfinansiering) / 125 mio. kr. Forventet antal nye vækstvirksomheder / 700 virksomheder Forventet jobskabelse / 2.800 fuldtidsbeskæftigede Forventet skabt omsætning / 5.600 mio. kr.	Flere vækstvirksomheder Øget beskæftigelse Øget produktivitet

⁴⁰ Evaluering af væksthuse, Iris Group (2013).

⁴¹ Automation og arbejdsproduktivitet – en analyse baseret på branche- og landeforskelle, Lene Kromann, Jan Rose Skaksen og Anders Sørensen CEBR, Copenhagen Business School (2012).

⁴² Digitalization and Productivity, Jóannes Jacobsen, Anders Sørensen og Martin Junge, CEBR (2011). Produktivitetsudvikling, NYT fra Danmarks Statistik nr. 183 (2012).

Indsats

Hvert enkelt regionalfondsprojekt forankres hos en operatør, som skal medvirke til at styrke væksten i et antal SMV'er. Operatøren skal forestå administration og implementering af projektet. Operatøren kan fx være et GTS, en erhvervsorganisation, en klyngeorganisation eller et regionalt væksthushus.⁴³ Operatøren kan yde tilsagn til enkeltvirksomheders projekter.

Indsatsen med at styrke væksten sker i faser:

- Screening (identifikation) af SMV'er med forholdsvis stort vækstpotentiale
- Rådgivning og sparring mv. om, hvordan vækstpotentialerne kan udløses.

Faserne skal forstås som en overordnet ramme omkring indsatsen. Operatøren kan efter behov opdele projektet i delfaser og/eller gentage faserne inden for projektperioden.

Udmøntningen af indsatsen skal afspejle de regionale udviklingsbehov, der er identificeret i den regionale vækst og udviklingsstrategi og i den beskrivelse af den regionale intelligente specialisering, der typisk vil indgå i den regionale vækst og udviklingsstrategi.

Operatøren kan efter behov bruge eksterne parter, fx konsulenter eller specialister, til at varetage de konkrete aktiviteter i projektet.

Screening af SMV'er med vækstpotentiale

Operatøren skal identificere et antal konkrete SMV'er med et betydeligt vækstpotentiale. Sandsynligvis vil rekruttering af virksomheder til projektet kræve en opsøgende indsats, idet mange virksomhedsledere kan mangle viden om deres virksomheds vækstpotentiale og mulighederne for at udfolde dette.

Screeningsprocessen skal indeholde følgende kriterier (vækstforum eller ansøger kan eventuelt tilføje ekstra kriterier):

- **Vækstpotentiale:** Vækstpotentialet i den enkelte virksomhed, herunder nye forretningsidéer fra eksisterende virksomheder (spin outs og spin offs), skal være så stort, at det er sandsynligt, at virksomheden kan komme ind i et solidt vækstforløb og på sigt opfylde kriteriet for at være en vækstvirksomhed⁴⁴ (se prioritetsaksens specifikke mål ovenfor). Virksomheden skal opfylde SMV-kriterierne.
- **Hurtig vækst:** Virksomheden skal have potentiale til at komme ind i et vækstforløb forholdsvis hurtigt, dvs. at der skal ske en betydelig fremgang i virksomhedens beskæftigelse og/eller omsætning inden for to år efter, at virksomheden indtræder i projektet. Realisering af vækstpotentialet må derfor ikke kræve langvarige udviklingsforløb af nye prototyper mv.⁴⁵ Væksten vil skulle bygge på produkter eller tjenesteydelser, som er tæt på eller allerede er på markedet, når virksomheden indtræder i projektet.

---

⁴³ Udbuds- og statsstøtteregler skal overholdes ved valg af operatør og i projektfasen. Operatøren kan eventuelt være en kommerciel aktør, men skal være en juridisk person. Hvis der gælder særlige lovregler for den pågældende operatørs virkemåde, skal aktiviteterne ligge inden for den gældende lovhjemmel.

⁴⁴ For at blive en vækstvirksomhed skal en virksomhed have mindst 5 ansatte ved vækstperiodens begyndelse; det er ikke noget krav, at virksomheden har denne størrelse, når den indtræder i projektet.

⁴⁵ Udvikling af prototyper mv. støttes altså ikke under denne prioritetsakse, men kan støttes under prioritetsakse 1.

- **Motivation:** Virksomhedens ledelse skal være motiveret for vækst og indstillet på at bruge den tid og de ressourcer, som skal til for at udløse virksomhedens vækstpotentiale.

Ansøger skal redegøre for, hvordan screeningsprocessen konkret gennemføres, og hvordan det sikres, at ovenstående kriterier efterleves. Generelt er det afgørende for indsatsens kvalitet og effekter, at operatøren besidder kompetencer, der matcher indsatsens fokus.

Rådgivning og sparring mv. om at udløse vækstpotentiale

De virksomheder, der opfylder screeningskriterierne ovenfor, kan få rådgivning og sparring mv. for at realisere deres vækstpotentiale. Virksomhederne vælger selv en rådgiver, der skal registreres hos operatøren.

Denne fase kan være meget intensiv og vare over et halvt år, hvis der er tale om virksomheder med særligt vækstpotentiale, eller den kan gå over en kortere periode, hvor der fx er fokus på, hvordan virksomheden kommer i gang med eksport.

Rådgivning og sparring mv. skal tage udgangspunkt i den enkelte virksomheds specifikke forretningsmæssige situation og skræddersys til den enkelte virksomhed, således at virksomhedens individuelle behov styrer tilførsel af viden og kompetencer samt indkøb af ydelser under projektet. Det udelukker ikke, at visse aktiviteter kan gennemføres som kollektive forløb, jf. nedenfor.

Støtten skal sigte på at styrke 'økosystemet' omkring virksomhederne og konkret resultere i, at der udarbejdes en vækstplan for den enkelte deltagervirksomhed.⁴⁶ I udformningen af den enkelte virksomheds vækstplan skal de mulige gevinster ved øget internationalisering samt automatisering og digitalisering af virksomhedens forretningsprocesser kortlægges, men vækstplanen kan også fokusere på andre muligheder for at udløse vækstpotentialet.

Store virksomheder (ikke SMV'er) kan eventuelt tage del i aktiviteterne, men må ikke modtage økonomiske fordele/subsidier heraf, ligesom deres udgifter ikke kan medtages under de støtteberettigede omkostninger.

Vækstplanen skal indeholde følgende (vækstforum eller ansøger kan specificere nærmere krav til vækstplanerne):

- **Konkrete anvisninger på vækst:** Vækstplanen skal kortlægge, hvordan deltagervirksomheden konkret kan styrke sin vækst, og hvilke investeringer der skal til for at udløse vækstpotentialet. Vækstplanen skal have samme detaljeringsniveau som typiske forretningsplaner.⁴⁷
- **Målbare effekter:** Vækstplanen skal indeholde solidt underbyggede og realistiske skøn for, hvor kraftigt virksomhedens beskæftigelse (målt i antal fuldtidspersoner) og omsætning vil vokse henholdsvis to og fem år efter planen er udarbejdet.⁴⁸

⁴⁶ *Benchmark af økosystemer*, Erhvervsstyrelsen (2012).

⁴⁷ Se fx Vækstfondens koncept for forretningsplaner.

⁴⁸ Som 'baseline' skal virksomheden også vurdere og oplyse, hvordan dens beskæftigelse og omsætning *ville være vokset* uden vækstplanen, dvs. hvis virksomheden ikke havde deltaget i regionalfondsprojektet.

Aktiviteter

Aktiviteter, som kan bidrage til at styrke 'økosystemet' omkring virksomhederne og indfri det specifikke mål om at *øge antallet af vækstvirksomheder*, vil navnlig være:

- Opbygning af netværk for virksomheden (mentor, bestyrelse, samarbejde med kunder mv.)
- Styrke sammenhængen og samarbejdet mellem vigtige aktører i virksomhedernes 'økosystem', heriblandt fx andre virksomheder, viden- og uddannelsesinstitutioner, private rådgivere mv.
- Træningscamps og sparring med serieiværksættere m.fl.
- Rådgivning hos videninstitution, fx inden for et konkret område (teknologi, markedsføring mv.)
- Sparring med "vækst-rådgiver"/ekstern konsulent
- Rådgivning til beregning af investeringsbehov, forventede resultater mv.

Udviklingen af de konkrete vækstplaner kan ske i kombination af individuelle (én-til-én) og kollektive forløb for de deltagende virksomheder. Om muligt bør viden tilføres flere SMV'er kollektivt, dels af hensyn til princippet om sparsommelighed, dels af hensyn til at virksomhederne med større sandsynlighed skaber forretningsmæssigt værdifulde netværk, når de deltager i kollektive arrangementer.

Eksempler på kollektive aktiviteter kan navnlig være:

- Virksomheder, som har udviklet og implementeret vækstskabende forretningsplaner, præsenterer deres erfaringer, herunder tilgang til processen, mulige barrierer mv.
- Særlige 'træningscamps' hvor virksomhederne arbejder med deres udfordringer
- Tilførsel af viden om faglige, juridiske eller sektorspecifikke forhold, inkl. viden om efterlevelse af nationale og internationale standarder og krav.

For samtlige aktiviteter – uanset om de er individuelle eller kollektive – skal der opstilles en klar og om muligt evidensbaseret effektkæde, som forklarer, hvordan aktiviteterne konkret vil bidrage til at styrke væksten i de deltagende virksomheder.

Statsstøtte

Statsstøtte til kommercielle aktiviteter i projekterne ydes efter reglerne om støtte i EU's generelle gruppefritagelsesforordning. Alternativt som de minimis-støtte.

Særlige regler gælder for støtte til implementering af vækstplaner, jf. nedenfor.

Implementering af vækstplaner

Udgifter til implementering af vækstplaner for enkeltvirksomheder er *ikke* støtteberettigede. Dog kan investeringer i maskiner og udstyr,⁴⁹ som led i implementering af vækstplaner i SMV'er under prioritet, støttes i særlige geografiske områder.⁵⁰ Udgiften til investeringen⁵¹ skal være helt ad-

⁴⁹ Der skal være tale om en investering i aktiver til oprettelse af ny virksomhed, udvidelse af en eksisterende virksomhed, spredning af en virksomheds produktion til flere nye produkter eller grundlæggende ændring af en eksisterende virksomheds produktionsproces. Kilde: Den generelle gruppefritagelsesforordning 800/2008 [L214/3 af 9.8.2008].

⁵⁰ Der kan ikke beregnes indirekte omkostninger (18 pct. standardsats) af investeringen i maskiner og udstyr.

⁵¹ Der henvises til definitionerne i den generelle gruppefritagelsesforordning, hvor der skelnes mellem jord, bygninger og anlæg på den ene side og maskiner og udstyr på den anden side.

skilt fra udgiften til udarbejdelse af vækstplanen. Der kan ikke ydes støtte til maskiner og udstyr til produktion af energi.

De særlige geografiske områder er Læsø, Ærø, Langeland, Samsø, Bornholm, Lolland Kommune og de 27 småøer.

Støtte til implementering af vækstplaner i særlige geografiske områder ydes i henhold til reglerne om regional investeringsstøtte, jf. statsstøttekortet⁵² for Danmark og reglerne om regional investeringsstøtte i den generelle gruppefritagelsesforordning.

2.A.6.2. Vejledende principper for valg af projekter

De vejledende principper er beskrevet samlet for prioritetsakse 1-4 under prioritetsakse 1.

2.A.6.3 Planlagt anvendelse af finansielle instrumenter

Der er under prioritetsakse 2 mulighed for at etablere finansielle instrumenter.

Det finansielle instrument skal etableres med henblik på at understøtte målet om at øge antallet af vækstvirksomheder og ligge i forlængelse af et projekt om screening af SMV'er med vækstpotentiale samt rådgivning og sparring om udløsningen af vækstpotentialet, herunder særligt med henblik på implementering af vækstplanerne, jf. prioritetsakse 2 i regionalfondsprogrammet.

Erfaringen fra EU-budgetperioden 2007-2013 er, at finansielle instrumenter kan være komplekse og kræver stor volumen for at være rentable. For at kunne etablere et finansielt instrument under programmet i perioden 2014-2020 skal det på forhånd kunne påvises, at der er et generelt 'gap' i det finansielle marked, der betyder, at den type af kapital, som det ønskede finansielle instrument skal tilvejebringe, ikke findes. 'Gap'-analysen vil skulle tilvejebringes af den indstillende myndighed – et regionalt vækstforum.

Det er vurderingen, at det vil være vanskeligt at få den fornødne volumen i egenkapitalinstrumenter, hvorfor disse ikke vil være tilladte. De finansielle instrumenter, der kan støttes under programmet, vil således være fremmedkapital inden for udvalgte områder, hvor det finansielle instrument vil fungere som understøttende for de definerede tematiske mål og aldrig være et generelt låneinstrument.

Det er desuden tanken, at det skal være private operatører, der foretager kreditvurderingen (evt. med inddragelse af en investeringskomité i regi af den private operatør), og at de afgør, om virksomhederne kan optage lån.

For at kunne etablere et finansielt instrument under prioritetsakse 2 skal følgende som minimum opfyldes:

- Der er tale om et finansielt instrument på regionalt niveau, jf. artikel 38, stk. 1 b)
- Senest i forbindelse med overvågningsudvalgsmødet for regionalfondsprogrammet og socialfondsprogrammet i sommeren 2015 (forventeligt i juni 2015) skal der foreligge en 'gap'-analyse, der er tilvejebragt af den potentielt indstillende myndighed (et vækstforum) som led i forberedelsen af en eventuel ansøgning.

---

⁵² Støtte efter 1. juli 2014 til implementering af vækstplaner i særlige geografiske områder forudsætter godkendelse af statsstøttekortet for Danmark for perioden 1. juli 2014 – 2020.

- Senest i forbindelse med overvågningsudvalgsmødet for regionalfondsprogrammet og socialfondsprogrammet i sommeren 2015 (forventeligt i juni 2015) foreligger der en erklæring fra potentielle ansøgere om, at man forbereder en ansøgning. Et tentativt budget vedlægges.
- Ansøgningen behandles i det relevante vækstforum primo 2016 og modtages i Erhvervsstyrelsen til legalitetskontrol senest i juni 2016.
- Erhvervsstyrelsen ansøger parallelt med processen i vækstforaene Kommissionen om en programændring.
- Der skal fra ansøgers side tilvejebringes den fornødne medfinansiering på minimum 50 pct. af det samlede budget, herunder fra nationale, regionale, lokale offentlige og private kilder.
- Formålet er at tilvejebringe et finansielt instrument med kritisk masse, herunder at der er et fornuftigt forhold mellem instrumentets volumen og de budgetterede udgifter til administration.

2.A.6.4 Planlagt anvendelse af store projekter

Danmark anvender ikke muligheden for store projekter.

2.A.6.5 Outputindikatorer pr. investeringsprioritet og pr. regionskategori

Table 5: Fælles og programspecifikke outputindikatorer

ID	Indikator	Måleenhed	Fond	Regionskategori	Målværdi (2023)	Datakilde	Rapporteringsfrekvens
CI	Antal virksomheder som modtager støtte	Virksomheder	ERDF	Mere udviklede regioner	2.240	Monitorering	Årligt
CI	Private investeringer som matcher offentlig støtte til virksomheder (tilskud)	EUR	ERDF	Mere udviklede regioner	13.400.000	Monitorering	Årligt
PI	Forventet antal nye vækstvirksomheder	Virksomheder	ERDF	Mere udviklede regioner	560	Monitorering	Årligt
PI	Forventet jobskabelse	Fuldtidsækvivalenter	ERDF	Mere udviklede regioner	2.240	Monitorering	Årligt
PI	Forventet skabt omsætning	EUR	ERDF	Mere udviklede regioner	600.000.000	Monitorering	Årligt
CI	Antal virksomheder som modtager støtte	Enterprises	ERDF	Overgangsregioner	560	Monitorering	Årligt
CI	Private investeringer som matcher offentlig støtte til virksomheder (tilskud)	EUR	ERDF	Overgangsregioner	3.400.000	Monitorering	Årligt
PI	Forventet antal nye vækstvirksomheder	Enterprises	ERDF	Overgangsregioner	140	Monitorering	Årligt
PI	Forventet jobskabelse	Full time equivalents	ERDF	Overgangsregioner	560	Monitorering	Årligt

PI	Forventet skabt omsætning	EUR	ERDF	Overgangsregioner	150.000.000	Monitorering	Årligt
----	---------------------------	-----	------	-------------------	-------------	--------------	--------

Anm:

- Vækstvirksomheder defineres som angivet under det specifikke resultatmål.
- De tre indikatorer vedr. forventet antal nye vækstvirksomheder, jobskabelse og skabt omsætning baseres på de vækstplaner, der udvikles i projekterne (forventede effekter efter 5 år). Der sammenlignes med en baseline uden vækstplanerne. De faktiske output kan afvige fra planerne.
- "Monitorering" betyder, at dataoplysningerne indsamles hos de enkelte projekter.
- CI er fælles ('common') indikatorer, PI er programspecifikke indikatorer.
- Som led i resultatorienteringen vil de deltagende virksomheders CVR- og p-numre blive registreret og koblet med Danmarks Statistiks registre, så man kan følge den faktiske udvikling i virksomhedernes beskæftigelse, omsætning mv. og sammenholde dem med en kontrolgruppe for at estimere effekterne af indsatsen.

2.A.8. Resultatramme

Tabel 6: Resultatramme for prioritetsaksen (på fond og regionskategori, hvor relevant)

Indikator-type (finansiell, output eller resultatindikator)	ID	Definition af indikator	Måleenhed	Fond	Regionskategori	Milepæl for 2018	Endeligt mål (2023)	Datakilde	Argumentation for indikatorens repræsentativitet
Finansiell		Støtteberettigede udgifter	EUR	ERDF	Mere udviklede regioner	32.600.000	108.500.000	MA	
Output		Antal virksomheder som modtager støtte	Virksomheder	ERDF	Mere udviklede regioner	340	2.240	Monitorering	
Finansiell		Støtteberettigede udgifter	EUR	ERDF	Overgangsregioner	8.100.000	27.100.000	MA	
Output		Antal virksomheder som modtager støtte	Virksomheder	ERDF	Overgangsregioner	85	560	Monitorering	

2.A.9. Interventionskategorier

Tabel 7-10: Interventionskategorier

ERDF - mere udviklede regioner							
Tabel 7: Dimension 1 Interventionsområde		Tabel 8: Dimension 2 Finansieringsform		Tabel 9: Dimension 3 Territorium (område)		Tabel 10: Dimension 4 Territorial leveringsmekanisme	
Kode	€	Kode	€	Kode	€	Kode	€
067	54.172.391,35	01	54.172.391,35	00	54.172.391,35	00	54.172.391,35

ERDF - overgangsregioner			
Tabel 7: Dimension 1	Tabel 8: Dimension 2	Tabel 9: Dimension 3	Tabel 10: Dimension 4

Interventionsområde		Finansieringsform		Territorium (område)		Territorial leveringsmekanisme	
Kode	€	Kode	€	Kode	€	Kode	€
067	13.829.647,79	01	13.829.647,79	00	13.829.647,79	00	13.829.647,79

UDKAST

2.A.1 PRIORITETSAKSE 3: *Energi- og ressourceeffektive SMV'er*

2.A.2 Forklaring på at prioritetsaksen indeholder mere end én regionskategori, mere end et tematisk mål eller mere end en fond

Der henvises til prioritetsakse 1.

2.A.3 Fond, regionskategori og grundlag for beregning af EU-støtten

[kun SFC-relevant]

2.A.4 INVESTERINGSPRIORITET 1 under prioritetsakse 3

Regionalfondens indsats under målet om at støtte overgangen til en lavemissionsøkonomi i alle sektorer baseres under denne prioritetsakse på investeringsprioriteten (ERDF forordning, artikel 5,4 (f)):

- *Fremme forskning og innovation inden for og indførelse af lavemissionsteknologier*

Ovenstående er en ordret gengivelse af forordningsteksten. Programmet giver ikke mulighed for at opnå støtte til gennemførelse af alle de nævnte aktiviteter, men kun en delmængde heraf, jf. nedenfor.

2.A.5. Specifikke mål relateret til investeringsprioriteter og forventede resultater

Som nævnt i kapitel 1 er der et uudnyttet potentiale i Danmark i forhold til at forbedre energi- og ressourceeffektiviteten. Regionalfondsindsatsen under prioritetsakse 3 skal bidrage til at forbedre energi- eller ressourceeffektiviteten i SMV'er og hermed også medvirke til at styrke virksomhedernes konkurrenceevne og indfri programmets overordnede mål om at skabe nye arbejdspladser og styrke produktivitetsvæksten i Danmark. En mere effektiv energi- og ressourceanvendelse vil reducere klima- og miljøbelastningen bl.a. ved at mindske udledningen af drivhusgasser og dermed bidrage til EU2020-klimamålet.

Specifikt mål:

Forbedre energi- og ressourceeffektivitet i SMV'er

Tabel 3: Programspecifikke resultatindikatorer pr. specifikt mål

ID	Indikator	Måleenhed	Region-kategori	Baseline værdi	Baseline år	Målværdi (2023)	Datakilde	Rapportingsfrekvens
	BNP i forhold til energiforbrug (Ekskl. bunkring, BNP in 2005-prices)	DKK/GJ		3263,6	2011	Øge BNP i forhold til energiforbrug	Danmarks Statistik (opgøres kun for hele landet)	Årligt
	BNP i forhold til materialeforbrug (DMC) (Ekskl. vand)	Euro/kg		1,88	2010	Øge BNP i forhold til materialeforbrug	Eurostat (opgøres kun for hele landet)	Årligt

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Anm.: Indikatoren kan *ikke* opgøres for SMV'ere og kan heller ikke umiddelbart opgøres for de to forskellige regionstyper.

Alle projekter under denne prioritetsakse bliver målt på, hvor meget de forbedrer energi- og /eller ressourceeffektiviteten i de deltagende virksomheder.

2.A.6. Foranstaltninger der støttes under investeringsprioriteten

2.A.6.1 Beskrivelse af type og eksempler på foranstaltninger der støttes og det forventede bidrag til relaterede specifikke mål

Baggrund

Virksomheder, som har indarbejdet bæredygtighed i deres forretningsmodel, har en tendens til at klare sig forholdsvis godt.⁵³ En af årsagerne er, at råvarepriserne siden 2000 er steget voldsomt, og dermed er en effektiv udnyttelse af energi- og materialeressourcerne blevet en vigtig konkurrenceparameter.

Grønne forretningsmodeller fremhæves i en række sammenhænge⁵⁴ som perspektivrige i forhold til at skabe udvikling og beskæftigelse, samtidig med at ressource- og energiforbruget reduceres. Analyser og cases viser, at virksomheder, ved at basere sig på en grøn forretningsmodel, kan åbne op til nye markeder og nye kundesegmenter, ligesom arbejdet med nye forretningsmodeller kan virke som katalysator for innovation i virksomhederne.⁵⁵

Analyser⁵⁶ viser, at bæredygtighed ikke kun driver et nyt marked på verdensplan for ressource-, energi- og klimavenlige løsninger. Det er også med til at forme en ledelsesmodel, der på tværs af brancher og sektorer kan give virksomheder et nyt produktivitets- og indtjeningsløft – en form for lean-strategi, der sikrer en optimal udnyttelse af de givne ressourcer, til gavn for både virksomheden selv og det omgivende samfund. De gavnlige effekter i forhold til det omgivende samfund underbygger rationalet for offentlige investeringer i denne type indsats.

Fællesnævneren for grønne forretningsmodeller er, at de medvirker til at forbedre ressource- eller energieffektiviteten. Modellerne kommer i forskellige former: Nogle modeller er baseret på, at et produkt eller en proces gøres grønnere, andre modeller genanvender affald som et nyt produkt eller anvender IKT til optimering af anvendelse af ressourcer eller energi, og atter andre modeller fokuserer på at levere funktioner eller services samt industrielle symbioser mv.⁵⁷

Grønne forretningsmodeller er et relativt nyt område – særligt for mange SMV'er – og forbundet med stor usikkerhed i forhold til effekter og investeringsbehov. Der eksisterer en række interne barrierer i virksomhederne i forhold til at implementere nye grønne forretningsmodeller. OECD⁵⁸ fremhæver bl.a. manglende viden om bæredygtighed og manglende kompetencer. Derfor tøver mange virksomheder med at påbegynde omstilling til en grøn forretningsmodel.⁵⁹

⁵³ Harvard Business School – The impact of a Corporate Culture of Sustainability on Corporate Behaviour and Performance.

⁵⁴ OECD – Why New Business Models Matter for Green Growth (2013), McKinsey - "Resource Revolution" (2011).

⁵⁵ McKinsey (2011), Ellen MacArthur Foundation (2012), Nordic Innovation (2012).

⁵⁶ Harvard Business School, 2011; MIT Sloan Management Review & The Boston Consulting Group (2012).

⁵⁷ "Why New Business Models Matter for Green Growth", OECD (2013).

⁵⁸ "Why New Business Models Matter for Green Growth", OECD (2013).

⁵⁹ Tænketank om bæredygtig forbrug og grønne forretningsmodeller (2013), Nordic Innovation Green Business Model Innovation (2012).

Økonomisk forskning viser, at markedsfejl relateret til manglende viden, utilstrækkelig dokumentation og mangel på redskaber indebærer, at SMV'er kan have en tendens til at undervurdere værdien af og underinvestere i tilførsel af viden fra fx eksterne specialister.⁶⁰ Samtidig er der forholdsvis stærk evidens for, at rådgivning kan medvirke til at styrke væksten i SMV'er⁶¹. Derfor kan der være et rationale i at understøtte sådanne investeringer med offentlige midler.

Indsatsen for at øge SMV'ers energi- og ressourceeffektivitet i konkrete projekter kan med fordel tænkes sammen med opkvalificering af arbejdsstyrken under socialfondsprogrammets prioritetsakse 1, indsatsområde c (Vækstrettet kompetenceudvikling i virksomhederne). Ligeledes vil 'grønne' iværksættere, der med bistand under socialfondsprogrammets prioritetsakse 1, indsatsområde a (Vejledning og støtte til iværksættere) kommer godt i gang, evt. kunne fortsætte indsatsen under denne prioritetsakse.

Den overordnede interventionslogik for prioritetsaksen fremgår af figur 11.

Figur 11. Interventionslogik for prioritetsakse 3.

Input	Aktiviteter	Output og målværdier for hele landet (2014-2020)	Effekt
ERDF-midler Andre off. midler Private midler	<p>Identifikation af SMV'er med potentiale til at blive mere energi- og ressourceeffektive:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Produkt eller løsning på markedet - Grønt potentiale - Motivation for grøn omstilling <p>Udarbejdelse af grønne forretningsmodeller – for individuelle virksomheder eller netværk.</p> <p>Opbygning af netværk (fx andre virksomheder, videninstitutioner, private rådgivere, finansieringsinstitutter) for virksomheder med potentiale for grøn omstilling.</p> <p>Rådgivning og sparring om det konkrete potentiale – og den krævede investering for udløsning heraf.</p> <p>Kollektive træningscamps, hvor virksomheden arbejder med egne udfordringer.</p> <p>Tilførsel af viden om faglige, juridiske eller sektorspecifikke forhold – individuelt eller kollektivt.</p> <p>Implementering af grønne forretningsmodeller.</p>	<p>Antal virksomheder som modtager støtte / 1.600</p> <p>Private investeringer (medfinansiering) / 62 mio. kr.</p> <p>Anslået årligt fald i drivhusgasemissioner / 30.000 tons CO2ækvivalenter</p> <p>Forventet årligt fald i energiforbrug / 500.000 GJ</p> <p>Forventet årligt fald i materialeforbrug / 80.000 tons</p>	<p>Forbedret energi- og ressourceeffektivitet</p> <p>Øget beskæftigelse</p> <p>Øget produktivitet</p>

Indsatsen

⁶⁰ *Evaluating SME Policies and Programmes*, David Storey (2006).

⁶¹ *Evaluering af midtjyske programmer for iværksætteri og virksomhedsudvikling*, Iris Group (2012).

What are counterfactual impact evaluations teaching us about enterprise and innovation support, DG Regional and Urban Policy (2012).

Mål, midler og effekter i strukturfondsindsatsen, Damvad (2013).

Hvert enkelt regionalfondsprojekt forankres hos en operatør, som skal medvirke til at styrke den grønne omstilling i et antal SMV'er. Operatøren skal forestå administration og implementering af projektet. Operatøren kan fx være et GTS, et regionalt væksthushus, en klyngeorganisation eller en erhvervsorganisation.⁶² Operatøren kan yde tilsagn til SMV'ers projekter.

Indsatsen med at styrke den grønne omstilling kan være rettet mod SMV'er eller virksomheder i et netværk. Indsatsen sker i faser:

- Screening (identifikation) af SMV'er med potentiale til at blive mere ressource- eller energieffektive
- Rådgivning og sparring mv. om, hvordan potentialerne kan udløses
- Implementering.

Faserne skal forstås som en overordnet ramme omkring indsatsen. Operatøren kan efter behov opdele projektet i delfaser og/eller gentage faserne inden for projektperioden. Det er ikke noget krav, at projektet skal indeholde støtte til implementering, jf. nedenfor.

Hvis projektet målrettes et bestemt erhvervsområde, klynge el. lign., skal det ske med udgangspunkt i de regionale udviklingsbehov, der er identificeret i den regionale vækst- og udviklingsstrategi og i den beskrivelse af den regionale intelligente specialisering, der typisk vil indgå i den regionale vækst og udviklingsstrategi. Operatøren kan efter behov bruge eksterne parter, fx konsulenter eller specialister, til at varetage de konkrete aktiviteter i projektet, hvis operatøren ikke besidder de nødvendige kompetencer.

Screening af SMV'er med potentiale til at blive mere ressource- eller energieffektive

Operatøren skal identificere SMV'er og/eller netværk med potentiale til at blive mere ressource- eller energieffektive. I et netværk skal min. $\frac{3}{4}$ af de deltagende virksomheder være SMV'er. Store virksomheders deltagelse skal bidrage til at forbedre energi- og ressourceeffektiviteten i netværkets SMV'er.

Sandsynligvis vil rekruttering af SMV'er og netværk til projektet kræve en opsøgende indsats, idet mange virksomhedsledere kan mangle viden om deres virksomheds grønne potentiale og mulighederne for at udfolde dette. For at sikre relevansen i forhold til markedets efterspørgsel lægges der vægt på, at også kunder inddrages i vurderingen af virksomhedens potentiale.

Screeningsprocessen skal indeholde følgende kriterier (vækstforum eller ansøger kan eventuelt tilføje ekstra kriterier):

- **Potentiale for ressource- eller energieffektivisering:** Potentialet i den enkelte SMV eller i netværket skal være så stort, at det er sandsynligt, at SMV'en / netværket vil kunne skabe en betydelig og målbar forbedring af ressource- eller energieffektiviteten. Forbedringen skal kunne realiseres forholdsvist hurtigt, dvs. inden for to år efter, at virksomhederne indtræder i projektet. Udløsning af potentialet må derfor ikke kræve langvarige udviklingsforløb af nye prototyper mv.⁶³ Typisk vil indsatsen skulle bygge på produkter eller tjenesteydelser, som allerede er på markedet, når virksomhederne indtræder i projektet.

⁶² Udbuds- og statsstøtteregele skal overholdes ved valg af operatør (og i projektfasen). Operatøren kan eventuelt være en kommerciel aktør, men skal være en juridisk person. Hvis der gælder særlige lovregler for den pågældende operatørs virkemåde, skal aktiviteterne ligge inden for den gældende lovhjemmel.

⁶³ Udvikling af prototyper mv. støttes altså ikke under denne prioritetsakse, men kan støttes under prioritetsakse 1.

- **Motivation:** Virksomhedernes ledelse skal være motiveret for ressource- eller energieffektivisering og indstillet på at bruge den tid og de ressourcer, som skal til for at udløse virksomhedernes potentiale.

Ansøger skal redegøre for, hvordan screeningsprocessen konkret gennemføres, og hvordan det sikres, at ovenstående kriterier efterleves. Generelt er det afgørende for indsatsens kvalitet og effekter, at operatøren besidder kompetencer, der matcher indsatsens fokus.

Rådgivning og sparring mv. om at udløse potentiale for at blive mere ressource- eller energieffektiv

SMV'er/netværk, der opfylder screeningskriterierne ovenfor, kan få støtte til rådgivning og sparring mv. for at realisere deres potentiale for at blive mere ressource- eller energieffektive. Virksomhederne vælger selv en rådgiver, der skal registreres hos operatøren.

Rådgivning og sparring mv. skal tage udgangspunkt i de enkelte SMV'ers/netværks specifikke forretningsmæssige situation og skræddersys til de enkelte SMV'er/netværk. Dette udelukker ikke, at visse aktiviteter kan gennemføres som kollektive forløb, jf. nedenfor.

Støtten skal resultere i, at der er udarbejdet en konkret ny grøn forretningsmodel for den enkelte SMV eller en fælles løsning for et netværk af virksomheder. I udformningen af forretningsmodellen skal de økonomiske og miljømæssige gevinster ved forbedret ressource- eller energianvendelse kortlægges.

Ved udarbejdelse af grønne forretningsmodeller for SMV'er kan store virksomheder (ikke SMV'er) eventuelt tage del i aktiviteterne, men må ikke modtage økonomiske fordele/subsidier heraf, ligesom deres udgifter ikke kan medtages under de støtteberettigede omkostninger.

I forbindelse med udarbejdelse af fælles løsninger i netværk kan store virksomheder tage del i aktiviteterne og modtage økonomiske fordele/subsidier, ligesom deres udgifter kan indgå i de støtteberettigede omkostninger.

Den grønne forretningsmodel/den fælles løsning skal indeholde følgende (vækstforum eller ansøger kan specificere nærmere krav til modellen):

- **Konkrete anvisninger på** forbedring af energi- eller ressourceeffektivitet. Forretningsmodellen/den fælles løsning skal kortlægge, hvordan SMV'en eller netværket af virksomheder konkret kan forbedre energi- eller ressourceeffektiviteten, og hvilke investeringer der skal til for at udløse potentialet. Modellen skal have samme detaljeringsgrad som typiske forretningsplaner.⁶⁴
- **Målbare effekter:** Forretningsmodellen skal indeholde solidt underbyggede og realistiske skøn for, hvor meget energi- og materialeforbruget i de deltagende virksomheder kan forbedres årligt henholdsvis to og fem år, efter modellen er udarbejdet. Modellen skal også in-

⁶⁴ Se fx Vækstfondens koncept for forretningsplaner.

deholde et skøn over, hvor meget udledningen af drivhusgasser vil blive reduceret årligt to og fem år, efter modellen er udarbejdet (tons CO₂-ækvivalenter).⁶⁵

Aktiviteter

Aktiviteter, som kan bidrage til det specifikke mål om *at forbedre energi- og ressourceeffektivitet i SMV'er*, vil navnlig være:

- Opbygning af netværk, inkl. samarbejde med kunder og leverandører mv.
- Tilknytning af rådgiver, der har erfaring med energi- og ressourceeffektiv forretningsudvikling
- Rådgivning hos videninstitution om fx teknologi
- Rådgivning til beregning af investeringsbehov og forventede resultater
- Udvikling af business cases og rentabilitetsanalyser af grønne forretningsmodeller.

Udviklingen af de konkrete forretningsmodeller kan ske i kombination af individuelle (én-til-én) og kollektive forløb for de deltagende virksomheder. Om muligt bør viden tilføres flere SMV'er kollektivt, dels af hensyn til princippet om sparsommelighed, dels af hensyn til at virksomhederne med større sandsynlighed skaber forretningsmæssigt værdifulde netværk, når de deltager i kollektive arrangementer.

Kollektive aktiviteter, som kan bidrage til det specifikke mål om *at forbedre energi- og ressourceeffektivitet i SMV'er*, vil navnlig være:

- Virksomheder, som har implementeret en energi- eller ressourceeffektiv forretningsmodel, præsenterer deres erfaringer, herunder tilgang til processen, mulige barrierer mv. samt opnåede effekter i virksomheden.
- Tilførsel af viden om faglige eller sektorspecifikke forhold ved at omstille virksomheden, og viden om konsekvenser fx i forhold til efterlevelse af standarder og krav.

For samtlige aktiviteter – uanset om de er individuelle eller kollektive – skal der opstilles en klar effektkæde, som forklarer, hvordan aktiviteterne konkret vil bidrage til at forbedre ressource- eller energieffektiviteten i de deltagende virksomheder samt hos deres kunder og leverandører. Om muligt skal effektkæden være evidensbaseret.

Statsstøtte

Statsstøtte til kommercielle aktiviteter i projekterne ydes efter reglerne om støtte i EU's generelle gruppefritagelsesforordning. Alternativt som de minimis-støtte.

Særlige regler gælder for støtte til implementering af grønne forretningsmodeller, jf. nedenfor.

Implementering af grønne forretningsmodeller

De SMV-virksomheder, som har været igennem fase 1 og 2, kan, uanset lokalisering, få støtte til implementering af den grønne forretningsmodel.⁶⁶ Der kan gives støtte til maskiner og udstyr, dog undtaget støtte til maskiner og udstyr til produktion af energi.

---

⁶⁵ Som 'baseline' skal virksomhederne også vurdere og oplyse, hvordan deres energi- og materialeforbrug samt udledning af drivhusgasser havde udviklet sig uden den grønne forretningsmodel, dvs. hvis virksomhederne ikke havde deltaget i regionalfondsprojektet.

⁶⁶ I særlige geografiske områder kan SMV'er, der som led i det nationale program for grønne forretningsmodeller under Grøn Omstillingsfond har udviklet en grøn forretningsmodel, i særligt begrundede tilfælde med tilladelse fra Erhvervsstyrelsen indstilles til regionalfondsstøtte til implementering af den grønne forretningsmodel.

Udgiften til investeringen⁶⁷ skal være helt adskilt fra udgiften til udarbejdelse af den grønne forretningsmodel.

Støtte til implementering af grønne forretningsmodeller kan uden for de særlige geografiske områder alene ydes i henhold til reglerne om investeringsstøtte til SMV'er eller reglerne om støtte til miljøbeskyttelse i EU's generelle gruppefritagelsesforordning.

Støtte til implementering af grønne forretningsmodeller kan i de særlige geografiske områder alene ydes jf. statsstøttekortet⁶⁸ for Danmark og reglerne om regional investeringsstøtte eller reglerne om støtte til miljøbeskyttelse i EU's generelle gruppefritagelsesforordning.

De særlige geografiske områder er Læsø, Ærø, Langeland, Samsø, Bornholm, Lolland Kommune og de 27 småøer.

2.A.6.2. Vejledende principper for valg af projekter

De vejledende principper er beskrevet samlet for prioritetsakse 1-4 under prioritetsakse 1.

2.A.6.3 Planlagt anvendelse af finansielle instrumenter

Der er under prioritetsakse 3 mulighed for at etablere finansielle instrumenter.

Det finansielle instrument skal etableres med henblik på at understøtte målet om at forbedre energi- og ressourceeffektiviteten i SMV'er og ligge i forlængelse af et projekt om screening af SMV'er med potentiale til at blive mere ressource- og energieffektive samt rådgivning og sparring om udløsningen af dette potentiale, herunder særligt med henblik på implementering af grønne forretningsmodeller, jf. prioritetsakse 3.

Erfaringen fra EU-budgetperioden 2007-2013 er, at finansielle instrumenter kan være komplekse og kræver stor volumen for at være rentable. For at kunne etablere et finansielt instrument under programmet i perioden 2014-2020 skal det på forhånd kunne påvises, at der er et generelt 'gap' i det finansielle marked, der betyder, at den type af kapital, som det ønskede finansielle instrument skal tilvejebringe, ikke findes. 'Gap'-analysen vil skulle tilvejebringes af den indstillende myndighed – et regionalt vækstforum.

Det er vurderingen, at det vil være vanskeligt at få den fornødne volumen i egenkapitalinstrumenter, hvorfor disse ikke vil være tilladte. De finansielle instrumenter, der kan støttes under programmet, vil således være fremmedkapital inden for udvalgte områder, hvor det finansielle instrument vil fungere som understøttende for de definerede tematiske mål og aldrig være et generelt låneinstrument.

Det er desuden tanken, at det skal være private operatører, der foretager kreditvurderingen (evt. med inddragelse af en investeringskomité i regi af den private operatør), og at de afgør, om virksomhederne kan optage lån.

⁶⁷ Der kan ikke beregnes indirekte omkostninger (18 pct. standardsats) af investeringen i maskiner og udstyr.

⁶⁸ Støtte efter 1. juli 2014 til implementering af grønne forretningsmodeller i særlige geografiske områder forudsætter godkendelse af statsstøttekortet for Danmark for perioden 1. juli 2014 – 2020.

For at kunne etablere en finansielt instrument under prioritetsakse 3 skal følgende som minimum opfyldes:

- Der er tale om et finansielt instrument på regionalt niveau, jf. artikel 38, stk. 1 b)
- Senest i forbindelse med overvågningsudvalgsmødet for regionalfondsprogrammet og socialfondsprogrammet i sommeren 2015 (forventeligt i juni 2015) skal der foreligge en 'gap'-analyse, der er tilvejebragt af den potentielt indstillende myndighed (et vækstforum) som led i forberedelsen af en eventuel ansøgning.
- Senest i forbindelse med overvågningsudvalgsmødet for regionalfondsprogrammet og socialfondsprogrammet i sommeren 2015 (forventeligt i juni 2015) foreligger der en erklæring fra potentielle ansøgere om, at man forbereder en ansøgning. Et tentativt budget vedlægges.
- Ansøgningen behandles i det relevante vækstforum primo 2016 og modtages i Erhvervsstyrelsen til legalitetskontrol senest i juni 2016.
- Erhvervsstyrelsen ansøger parallelt med processen i vækstforaene Kommissionen om en programændring.
- Der skal fra ansøgers side tilvejebringes den fornødne medfinansiering på minimum 50 pct. af det samlede budget, herunder fra nationale, regionale, lokale offentlige og private kilder.
- Formålet er at tilvejebringe et finansielt instrument med kritisk masse, herunder at der er et fornuftigt forhold mellem instrumentets volumen og de budgetterede udgifter til administration.

2.A.6.4 Planlagt anvendelse af store projekter

Danmark anvender ikke muligheden for store projekter.

2.A.6.5 Outputindikatorer pr. investeringsprioritet og pr. regionskategori

Table 5: Fælles og programspecifikke outputindikatorer

ID	Indikator	Måleenhed	Fond	Regions-kategori	Målværdi (2023)	Datakilde	Rapporteringsfrekvens
CI	Antal virksomheder som modtager støtte	Virksomheder	ERDF	Mere udviklede regioner	1.280	Monitorering	Årligt
CI	Private investeringer som matcher offentlig støtte til virksomheder (tilskud)	EUR	ERDF	Mere udviklede regioner	6.600.000	Monitorering	Årligt
CI	Anslået årligt fald i drivhusgasemissioner	Tons CO2-ækvivalenter	ERDF	Mere udviklede regioner	24.000	Monitorering	Årligt
PI	Anslået årligt fald i energiforbrug	GJ	ERDF	Mere udviklede regioner	400.000	Monitorering	Årligt
PI	Anslået årligt fald i materialeforbrug	Tons	ERDF	Mere udviklede regioner	64.000	Monitorering	Årligt
CI	Antal	Virksomheder	ERDF	Overgangsre-	320	Monitorering	Årligt

	virksomheder som modtager støtte			gioner			
CI	Private investeringer som matcher offentlig støtte til virksomheder (tilskud)	EUR	ERDF	Overgangsregioner	1.700.000	Monitorering	Årligt
CI	Anslået årligt fald i drivhusgasemissioner	Tons CO2-ækvivalenter	ERDF	Overgangsregioner	6.000	Monitorering	Årligt
PI	Anslået årligt fald i energiforbrug	GJ	ERDF	Overgangsregioner	100.000	Monitorering	Årligt
PI	Anslået årligt fald i materialeforbrug	Tons	ERDF	Overgangsregioner	16.000	Monitorering	Årligt

Anm.:

- Indikatorerne vedr. reduktion i energiforbrug, materialeforbrug og drivhusgasemission baseres på de forretningsmodeller, der udvikles i projekterne (anslåede effekter efter fem år). Der sammenlignes med en 'baseline' uden forretningsmodellerne. De faktiske output kan afvige fra planerne.
- "Monitorering" betyder, at dataoplysningerne indsamles hos de enkelte projekter.
- CI er fælles ('common') indikatorer, PI er programspecifikke indikatorer.
- Som led i resultatorienteringen vil de deltagende virksomheders CVR- og p-numre blive registreret og koblet med Danmarks Statistiks registre, så man kan følge den faktiske udvikling i virksomhedernes beskæftigelse, omsætning mv. – hvor det er muligt og relevant – sammenholde dem med en kontrolgruppe for at estimere effekterne.

2.A.8. Resultatramme (Artikel 87 (2) (b) (v))

Table 6: Resultatramme for prioritetsaksen

Indikator-type (finansiel, output eller resultat-indikator)	ID	Definition af indikator	Måleenhed	Fond	Regionskategori	Milepæl for 2018	Endeligt mål (2023)	Datakilde	Argumentation for indikatorens repræsentativitet
Finansiel		Støtteberettigede udgifter	EUR	ERDF	Mere udviklede regioner	15.900.000	53.000.000	MA	
Output		Antal virksomheder som modtager støtte	Virksomheder	ERDF	Mere udviklede regioner	190	1.280	Monitorering	
Finansiel		Støtteberettigede udgifter	EUR	ERDF	Overgangsregioner	4.000.000	13.200.000	MA	
Output		Antal virksomheder som modtager støtte	Virksomheder	ERDF	Overgangsregioner	50	320	Monitorering	

2.A.9. Interventionskategorier

Tabel 7-10: Interventionskategorier

ERDF – mere udviklede regioner							
Tabel 7: Dimension 1 Interventionsområde		Tabel 8: Dimension 2 Finansieringsform		Tabel 9: Dimension 3 Territorium (område)		Tabel 10: Dimension 4 Territorial leveringsmekanisme	
Kode	€	Kode	€	Kode	€	Kode	€
065	26.437.800,26	01	26.437.800,26	04	2.643.780,03	00	26.437.800,26
				00	23.794.020,23		

ERDF - overgangsregion							
Tabel 7: Dimension 1 Interventionsområde		Tabel 8: Dimension 2 Finansieringsform		Tabel 9: Dimension 3 Territorium (område)		Tabel 10: Dimension 4 Territorial leveringsmekanisme	
Kode	€	Kode	€	Kode	€	Kode	€
065	6.749.295,29	01	6.749.295,29	04	674.929,53	00	6.749.295,29
				00	6.074.365,76		

2.A.1. PRIORITETSAKSE 4: Bæredygtig grøn byudvikling

2.A.2 Forklaring på at prioritetsaksen indeholder mere end én regionskategori, mere end et tematisk mål eller mere end en fond

Der henvises til prioritetsakse 1.

Prioritetsakse 4 om bæredygtig grøn byudvikling inkluderer indsats under både tematisk mål 1 og tematisk mål 4. Formålet hermed er at tilstræbe en integreret indsats over for byer med mere end 30.000 indbyggere.⁶⁹

Udfordringerne i byerne kan således imødegås både via indsats, der skal øge andelen af innovative virksomheder i de større byer i bestræbelserne på at skabe mere grønne byer og via indsats, der skal reducere energiforbruget i byerne, jf. nedenfor.

Forskellen på indsatsen under de to tematiske mål og investeringsprioriteter fremgår nedenfor, men det kan fremhæves, at indsatsen under tematisk mål 4 *kan* involvere SMV'er, mens indsatsen under tematisk mål 1 *skal* vedrøre samarbejde mellem virksomheder (SMV'er) og højere uddannelsesinstitutioner, produktudvikling, teknologioverførsel, anvendt forskning eller formidling af teknologier. Desuden er det kun projekter vedrørende affaldshåndtering, der kan støttes under tematisk mål 1, men projekter under tematisk mål 4 både kan vedrøre vand, bygninger og affald.

I forbindelse med udarbejdelsen af effektkæden for et givet projekt skal det således være tydeligt, om effekten af det pågældende projekt er at øge andelen af innovative virksomheder i de større byer i bestræbelserne på at skabe mere grønne byer, eller om effekten er en reduktion af energiforbruget i byerne. Selv om aktiviteterne i de to typer af projekter således umiddelbart kan ligne hinanden, må det forventes, at fokus i de enkelte typer af projekter vil være forskelligt, herunder at der vil være fokus på innovationsprocessen i de involverede virksomheder under tematisk mål 1.

Et projekt vil enten blive støttet under tematisk mål 1 eller tematisk mål 4. Projekter under tematisk mål 1 vil med fokus på affaldshåndtering dog alt andet lige medvirke til at understøtte udviklingen af mere bæredygtige grønne byer, mens projekter under tematisk mål 4 også vil være innovative, eftersom investeringsprioriteten under tematisk mål 4 handler om at fremme innovation inden for lavemissionsteknologier. Alle projekter må således forventes at indeholde elementer fra begge de valgte tematiske mål.

2.A.3 Fond, regionskategori og grundlag for beregning af EU-støtten

[kun SFC-relevant]

2.A.4 INVESTERINGSPRIORITET 1 under prioritetsakse 4

Investeringsprioritet 1 under prioritetsakse 4: Fremme erhvervslivets investeringer i F&I, udvikle forbindelser og synergier mellem virksomheder, forsknings- og udviklingscentre og sektoren for videregående uddannelser, navnlig fremme af investering i produkt- og tjeneste-

⁶⁹ Ifølge regionalfondsforordningens artikel 7, stk. 2 og den generelle forordnings artikel 96, stk. 1, litra c skal den regionalfondsfinansierede indsats for integreret bæredygtig byudvikling inkludere investeringsprioriteter fra mindst to tematiske mål.

ydelsesudvikling, teknologioverførsel, social innovation, miljøinnovation, public service-applikationer, stimulering af efterspørgsel, netværkssamarbejde, klynger og åben innovation ved hjælp af intelligent specialisering, samt støtte til teknologisk og anvendt forskning, pilotlinjer, aktioner med henblik på hurtig produktvalidering, avanceret produktionskapacitet og første produktion, navnlig inden for centrale nøgleteknologier og formidling af teknologier til anvendelse inden for alle områder (tematisk mål 1)

Regionalfonden skal desuden under prioritetsakse 4 medvirke til at understøtte integreret bæredygtig byudvikling med særligt fokus på at øge andelen af innovative virksomheder i udvalgte byer med henblik på at afhjælpe miljø-, energi- og ressourcemæssige udfordringer og med vækst og erhvervsudvikling for øje.

Regionalfondens indsats under målet om styrkelse af forskning, teknologisk udvikling og innovation baseres under denne prioritetsakse på følgende investeringsprioriteter (ERDF forordning, artikel 5,1(b)):

- *Fremme erhvervslivets investeringer i F&I, udvikle forbindelser og synergier mellem virksomheder, forsknings- og udviklingscentre og sektoren for videregående uddannelser, navnlig fremme af investering i produkt- og tjenesteydelsesudvikling, teknologioverførsel, social innovation, miljøinnovation, public service-applikationer, stimulering af efterspørgsel, netværkssamarbejde, klynger og åben innovation ved hjælp af intelligent specialisering, samt støtte til teknologisk og anvendt forskning, pilotlinjer, aktioner med henblik på hurtig produktvalidering, avanceret produktionskapacitet og første produktion, navnlig inden for centrale nøgleteknologier og formidling af teknologier til anvendelse inden for alle områder.*

Ovenstående er en ordret gengivelse af forordningsteksten. Programmet giver ikke mulighed for at opnå støtte til gennemførelse af alle de nævnte aktiviteter, men kun en delmængde heraf, jf. nedenfor.

2.A.5. Specifikke mål relateret til investeringsprioriteter og forventede resultater

Det overordnede mål med indsatsen under investeringsprioritet 1 under prioritetsakse 4 er at øge antallet af innovative virksomheder i de større danske byer som led i en integreret bæredygtig grøn udvikling af byen.

Specifikt mål:

Øge antallet af innovative SMV'er i byer med over 30.000 indbyggere.

Tabel 4: Programspecifikke resultatindikatorer pr. specifikt mål

ID	Indikator	Måleenhed	Regionskategori	Baseline værdi	Baseline år	Målværdi (2023)	Datakilde	Rapporteringsfrekvens
	Andel produkt og/eller procesinnovative SMV'er	Pct.	Mere udviklede regioner	32,2	2012 (dækker perioden 2010-2012)	Øge andelen af innovative SMV i byer med mere end 30.000 indbyggere	Danmarks Statistik	Årligt
	Andel produkt	Pct.	Over-	30,8	2012	Øge ande-	Danmarks	Årligt

	og/eller procesinnovative SMV'er		gangsregioner		(dækker perioden 2010-2012)	len af innovative SMV i byer med mere end 30.000 indbyggere	Statistik	
--	----------------------------------	--	---------------	--	-----------------------------	---	-----------	--

Anm.: Produktinnovation omfatter markedsintroduktion af produkter, fx varer eller tjenesteydelser, der er nye eller væsentligt ændrede med hensyn til bestanddele, egenskaber, funktionalitet eller undersystemer. Produkterne skal være nye for virksomheden, men kan evt. være udviklet eller introduceret før af andre. Procesinnovation omfatter nye eller væsentligt ændrede produktionsprocesser, arbejdsgange, distributionsmetoder eller støttefunktioner. Processen skal være ny for virksomheden, men kan være udviklet eller anvendt før af andre. Bykommuner i mere udviklede regioner omfatter Hovedstadsområdet, Aarhus, Odense, Aalborg, Esbjerg, Randers, Kolding, Vejle, Herning, Helsingør, Silkeborg, Fredericia, Viborg, Holstebro, Taastrup og Hillerød. Bykommuner i overgangsregioner omfatter Roskilde, Næstved, Køge and Slagelse.

2.A.6. Foranstaltninger der støttes under investeringsprioritet 1.

2.A.6.1 Beskrivelse af type og eksempler på foranstaltninger der støttes og det forventede bidrag til relaterede specifikke mål

Baggrund

I 2020 forventes 80 pct. af EU's befolkning at bo i byer eller bynære områder. Virksomheder, infrastruktur og kapital koncentrerer sig også i byerne.⁷⁰ I fremtiden forventes det største forbrug af ressourcer og udledninger af drivhusgasser derfor at foregå i byerne. I EU's 7. miljøhandlingsprogram understreges det, at EU's byer har centrale miljøproblemer til fælles, og at de er voksende. Det gælder også i Danmark.

Byerne kendetegnes også af befolkningstilvækst – mest markant i København og Aarhus – hvor befolkningen forventes at vokse med hhv. 19 og 12 pct. over de næste 10 år. Byer er også ofte relativt sårbare overfor miljøudfordringer, forurening og klimaændringer. Det vurderes derfor, at miljøteknologier og -metoder udgør et betydeligt markedspotentiale i EU og til de hastigt voksende byer i hele verden.

Hvis der i danske byer kan udvikles teknologier til løsning af miljøproblemstillinger i byerne, kan det give et markant markedspotentiale i forhold til salg af løsninger i de store byer og byområder både indenfor og udenfor EU, i fx Indien, Kina og Brasilien. Innovative affaldsløsninger er en af de indsats, som vurderes at have markedspotentiale for danske virksomheder.

Den overordnede interventionslogik for investeringsprioritet 1 under prioritetsakse 4 fremgår af figur 12.

Figur 12. Interventionslogik for prioritetsakse 4, investeringsprioritet 1.

Input	Aktiviteter	Output og mål for byområder med over 30.000 indbyggere i hele landet (2014-2020)	Effekter
ERDF-midler Andre off. midler Private midler	Udvikling af metoder og/eller teknologier. Test af den pågældende metode og/eller teknologi i rammerne af	Antal virksomheder der udvikler koncepter til nye produkter, tjenesteydelser eller løsninger / 15 virksomheder	Flere innovative SMV'er i bykommunerne

⁷⁰http://ec.europa.eu/resource-efficient-europe/pdf/resource_efficient_europe_en.pdf

	projekter, der foregår i udvalgte byområder i danske byer med over 30.000 indbyggere. Evaluering af projektet og formidling af resultater, herunder eventuelt hvordan indsatsen har et forretningspotentiale, dvs. et potentiale for at kunne afsættes til andre byer med lignende bæredygtighedsudfordringer.	Anslået reduktion i energiforbrug / 170.000 GJ Anslået reduktion i udledning af drivhusgasser / 8.000 tons CO ₂ ækvivalenter	
--	---	--	--

Indsats

Indsatsen under denne investeringsprioritet skal have særligt fokus på udviklingen af nye innovative løsninger i byer med over 30.000 indbyggere, herunder særligt nye processer eller produkter. Indsatsen *skal* vedrøre samarbejde mellem virksomheder og højere uddannelsesinstitutioner, produktudvikling, teknologioverførsel, anvendt forskning eller formidling af teknologier. Aktiviteter kendetegnet som forskningsaktiviteter falder *ikke* inden for indsatsen.

Regionalfondsindsatsen skal udgøre en del af en samlet strategi, der i relevant omfang beskriver en integreret indsats i forhold til økonomiske, klima- og miljømæssige, demografiske og sociale udfordringer i de enkelte byområder, og som tager højde for at fremme sammenhængen mellem by og land.

Danmark har i en årrække nationalt finansieret helhedsorienterede indsats i forhold til bæredygtig byudvikling. Bæredygtighed er desuden integreret i byplaner og lokale Agenda 21-strategier.

I betragtning af de danske styrkepositioner i forhold til grøn teknologi er det vurderingen, at regionalfondsmidlerne til integreret bæredygtig byudvikling i en dansk sammenhæng med fordel kan knyttes til en SMART grøn innovativ indsats i de større byer.

Indsatsen under denne investeringsprioritet skal afgrænses til at vedrøre et mindre antal udviklings- og demonstrationsprojekter i udvalgte byområder. Aktiviteter, som kan bidrage til det specifikke mål om at *antallet af innovative SMV'er i byer med mere end 30.000 indbyggere øges*, vil være:

1. Udvikling af metoder og/eller teknologier
2. Test af den pågældende metode og/eller teknologi i rammerne af projekter, der foregår i udvalgte byområder i danske byer med over 30.000 indbyggere.
3. Evaluering af projektet og formidling af resultater, herunder eventuelt hvordan indsatsen har et forretningspotentiale⁷¹, dvs. et potentiale for at kunne afsættes til andre byer med lignende bæredygtighedsudfordringer.

Med begrebet SMART Urban Innovation understreges – i tråd med det europæiske smartcity-initiativ og smart city innovationspartnerskaber⁷² – et ønske om især at støtte udvikling og afprøvning af metoder og teknologier, der kan øge energi- og ressourceeffektiviteten i byer – men i denne sammenhæng også med fokus på at styrke innovationen i SMV'erne i de store byer.

⁷¹ Veje til en Bæredygtig Fremtid, 'Tænketank om bæredygtigt forbrug og grønne forretningsmodeller', 2013, s. 30

⁷² <http://setis.ec.europa.eu/implementation/technology-roadmap/european-initiative-on-smart-cities> og http://ec.europa.eu/energy/technology/initiatives/doc/2012_4701_smart_cities_en.pdf

Projekter, som skal bidrage til at øge andelen af innovative SMV'er i byer med mere end 30.000 indbyggere, kan vedrøre

- **Affaldshåndtering og forebyggelse i byerne (ressourceanvendelse og genanvendelse – fx ved byers cradle to cradle (kredsløb):** Byerne er udfordret af et stigende forbrug af produkter, som medfører et øget energi- og ressourcetræk i såvel produktions-, drifts- og bortskaffelsesfasen. Udviklingen af nye processer eller produkter, der medvirker til at øge andelen af innovative SMV'er i byer med mere end 30.000 virksomheder, vil kunne medvirke til at afhjælpe en række energi- og ressourcemæssige udfordringer i de større byer og vil eventuelt kunne eksporteres til andre større byer uden for Danmark.

Alle integrerede bystrategier og de aktiviteter, der finansieres af Regionalfonden under investeringsprioritet 1, skal fremme innovation i SMV'er. Der skal således deltage virksomheder fra byer med mere end 30.000 indbyggere, mens virksomheder fra andre områder kan deltage.

For samtlige projektaktiviteter skal der opstilles en klar og om muligt evidensbaseret effektkæde, som forklarer, hvordan aktiviteterne konkret vil bidrage til bæredygtig grøn byudvikling og flere innovative virksomheder.

Den regionalfondsfinansierede indsats under investeringsprioritet 1 skal særligt øge andelen af innovative SMV'er og adressere miljømæssige udfordringer i udvalgte byer eller byområder, som en del af en strategi for en samlet integreret eller byplanmæssig indsats i de pågældende byer eller byområder. Den samlede indsats skal også adressere sociale og/eller økonomiske udfordringer og således illustrere, at den samlede bæredygtige byindsats favner bredere end den indsats, som Regionalfonden understøtter.

Ansøgningen skal beskrive, hvordan den resterende del af indsatsen forventes implementeret, og hvorfor den regionalfondsfinansierede del af indsatsen er additional.

Foruden ovennævnte vil der ved vurdering af projekterne blive lagt vægt på:

- At udviklingen af metoder og/eller teknologier på ansøgningstidspunktet er så fremskreden, at der kun i begrænset omfang skal gives støtte til udvikling.
- At udviklingen af metoder og/eller teknologier på ansøgningstidspunktet er så fremskreden, at testfasen kan igangsættes senest et år efter projektstart.
- At ansøger sandsynliggør, hvordan et projekt medvirker til at løfte den samlede udvikling i den pågældende by eller det pågældende byområde og sikrer lokal empowerment.
- At der tages afsæt i allerede udarbejdede strategier for udviklingen af de pågældende byer eller byområder, herunder fx kommuneplaner og Agenda 21-strategier for bæredygtig udvikling.

Det er vigtigt, at de konkrete integrerede bystrategier tilrettelægges og implementeres af lokale aktører i de udvalgte byer på baggrund af lokalt forankrede ansøgninger, der falder inden for regionalfondsprogrammets rammer i forhold til byer. Projekterne gennemføres på by-niveau med lokale aktører som ansvarlige parter.

Organisering

Kun kommuner kan være tilsagnsmodtagere. Men de samlede helhedsorienterede indsatser i udvalgte byer eller byområder kan gennemføres i partnerskaber mellem fx kommuner, boligorgani-

sationer, uddannelses- og forskningsinstitutioner⁷³. Private virksomheder skal deltage under investeringsprioritet 1.

Ansøgningen til Regionalfonden skal beskrive, hvordan de aktiviteter, som Regionalfonden skal støtte, hænger sammen med den ovennævnte integrerede tilgang. Aktiviteterne kan

- Være udviklet af en kommunes forvaltning, der sender en ansøgning og implementerer aktiviteterne i sammenhæng med resten af den integrerede strategi.
- Være udviklet af en række aktører uden for den kommunale forvaltning, som går sammen om en række aktiviteter, som kommunen støtter op om og er tilsagnsmodtager på vegne af.
- Være en blanding af de to former.

Ansøgningen skal også beskrive, hvordan den integrerede bystrategi implementeres, herunder særligt de aktiviteter, der finansieres af Regionalfonden.

Byer og byområder

Indsatsen rettes mod byer med over 30.000 indbyggere svarende til den definition af vækst- og produktionsbyer, der er anvendt i Landsplanredegørelsen 2013.

Byer over 30.000 indbyggere er Hovedstadsområdet⁷⁴, Aarhus, Odense, Aalborg, Esbjerg, Randers, Kolding, Horsens, Vejle, Roskilde, Herning, Helsingør, Silkeborg, Næstved, Fredericia, Viborg, Køge, Holstebro, Taastrup, Slagelse og Hillerød.

Statsstøtte

Statsstøtte til kommercielle aktiviteter i projekterne ydes efter reglerne i EU's generelle gruppefritagelsesforordning. Alternativt som de minimis-støtte.

Indstillingsudvalg og forvaltning

For udmøntningen af prioritetsakse 4 etableres et særligt administrativt set-up:

- Midlerne udmøntes af et indstillingsudvalg med deltagelse af et medlem fra Ministeriet for By, Boliger og Landdistrikter (formand), Miljøministeriet, Ministeriet for Klima-, Energi- og Bygninger, KL, tre medlemmer, der indstilles af de regionale vækstfora i fællesskab, samt to medlemmer med særlig viden om byer, fx fra en viden- eller forskningsinstitution, der indstilles af KL.
- Indstillingsudvalget fastlægger inden for programmets rammer nærmere kriterier for midlerne anvendelse og udmelder disse i forbindelse med indkaldelse af ansøgninger. Kriterierne skal udarbejdes med afsæt i regionalfondsprogrammets beskrivelse af by-indsatsen, jf. ovenfor.⁷⁵
- Indstillingsudvalget sekretariatsbetjenes af Erhvervsstyrelsen, Ministeriet for By, Boliger og Landdistrikter samt Miljøministeriet i fællesskab med henblik på at kvalitetssikre indstillin-

⁷³ Hvis en kommune i Hovedstadsområdet har færre end 30.000 indbyggere, skal projektet gennemføres i samarbejde med en eller flere nabokommuner.

⁷⁴ Der er i definitionen af Hovedstadsområdet taget afsæt i Danmarks Statistiks definition, dog således at indsatsen vedrører hele kommuner og ikke kun dele af kommuner, dvs.: København, Frederiksberg, Albertslund, Brøndby, Gentofte, Gladsaxe, Glostrup, Herlev, Hvidovre, Lyngby-Taarbæk, Rødovre, Tårnby, Vallensbæk, Ballerup, Rudersdal, Furesø, Ishøj og Greve Kommuner. Kommuner med under 30.000 indbyggere i Hovedstadsregionen skal ansøge i samarbejde med nabokommuner, således at det sammenhængende byområde bliver minimum 30.000 indbyggere.

⁷⁵ Kriterierne skal bl.a. præcisere målemetode og dokumentationskrav for opgørelse af projekternes output i form af reduktion i energiforbrug og reduktion i udledning af drivhusgasser, jf. outputindikatorerne i tabel 5.

gerne regionalfondsfagligt, byfagligt og miljøfagligt. Kommunikation omkring udmøntning (indkaldelse af ansøgninger, annoncering af tildeling af midler, erfaringsopsamling etc.) varetages med Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter som tovholder i samarbejde med Miljøministeriet og Erhvervsstyrelsen (forvaltningsmyndighed).

Indstillingsudvalget skal efter fastlæggelse af kriterier på baggrund af strategien i programmet 1-2 gange i programperioden indkalde ansøgninger. På baggrund af lokalt udarbejdede ansøgninger, der ligger inden for rammerne af programteksten, udvælges og indstilles et mindre antal udviklings- og demonstrationsprojekter, der lever op til de anførte kriterier, og som vurderes at kunne yde det største bidrag til programmets gennemførelse. Alle projekter igangsættes som udgangspunkt over en 3-årig periode 2014-2016.

Som forvaltningsmyndighed sørger Erhvervsstyrelsen for overvågningen af by-indsatsen i regi af overvågningsudvalg, årsmøder med EU-Kommissionen, fremdrift i gennemførelsen af indsatsen, økonomisk overvågning samt udstedelse af tilsagn og afslag og opfølgende sagsbehandling/udbetalingsbehandling på projekter.

2.A.6.2. Vejledende principper for valg af projekter

De vejledende principper er beskrevet samlet for prioritetsakse 1-4 under prioritetsakse 1.

2.A.6.3 Planlagt anvendelse af finansielle instrumenter

Der anvendes ikke finansielle instrumenter under denne prioritetsakse

2.A.6.4 Planlagt anvendelse af store projekter

Danmark anvender ikke muligheden for store projekter.

2.A.6.5 Outputindikatorer pr. investeringsprioritet og pr. regionskategori

Tabel 5: Fælles og programspecifikke outputindikatorer

ID	Indikator	Måleenhed	Fond	Regions-kategori	Målværdi (2023)	Datakilde	Rapporteringsfrekvens
CI	Antal virksomheder som modtager støtte	Virksomheder	ERDF	Mere udviklede regioner	12	Monitorering	Årligt
PI	Antal virksomheder der udvikler koncepter til nye produkter eller løsninger	Virksomheder	ERDF	Mere udviklede regioner	12	Monitorering	Årligt
CI	Anslået årligt fald i drivhusgasemissioner	Tons CO2-ækvivalenter	ERDF	Mere udviklede regioner	6.400	Monitorering	Årligt
PI	Anslået årligt fald i energiforbrug	GJ	ERDF	Mere udviklede regioner	136.000	Monitorering	Årligt
CI	Antal virksomheder som modtager støtte	Virksomheder	ERDF	Overgangsregioner	3	Monitorering	Årligt

PI	Antal virksomheder der udvikler koncepter til nye produkter eller løsninger	Virksomheder	ERDF	Overgangsregioner	3	Monitorering	Årligt
CI	Anslået årligt fald i drivhusgasemissioner	Tons CO2-ækvivalenter	ERDF	Overgangsregioner	1.600	Monitorering	Årligt
PI	Anslået årligt fald i energiforbrug	GJ	ERDF	Overgangsregioner	34.000	Monitorering	Årligt

Anm.:

- Den programspecifikke indikator vedr. reduktion i energiforbrug kan opgøres for alle projekter og medtages derfor som en outputindikator, selv om den strengt taget snarere er en resultatindikator.
- "Monitorering" betyder, at dataoplysningerne indsamles hos de enkelte projekter.
- CI er fælles ('common') indikatorer, PI er programspecifikke indikatorer.

2.A.4 INVESTERINGSPRIORITET 2 under prioritetsakse 4

Investeringsprioritet 2 under prioritetsakse 4: Fremme forskning og innovation inden for og indførelse af lavemissionsteknologier (tematisk mål 4).

Regionalfonden skal under prioritetsakse 4 medvirke til at understøtte integreret bæredygtig byudvikling med særligt fokus på at afhjælpe de miljø-, energi- og ressourcemæssige udfordringer i udvalgte byer eller byområder med vækst og erhvervsudvikling for øje.

Regionalfondens indsats under målet om at støtte overgangen til en lavemissionsøkonomi i alle sektorer baseres under denne prioritetsakse på følgende investeringsprioriteter (ERDF forordning, artikel 5,4(f)):

- *Fremme forskning og innovation inden for og indførelse af lavemissionsteknologier*

2.A.5. Specifikke mål relateret til investeringsprioriteter og forventede resultater

Det overordnede mål med indsatsen under investeringsprioritet 2 på prioritetsakse 4 er at reducere energiforbruget i de større danske byer. Det vil som nævnt ovenfor samtidig reducere udledningen af drivhusgasser og dermed bidrage til opfyldelse af EU2020 målet vedr. klima.

Specifikt mål:

Energiforbrug i byer med over 30.000 indbyggere reduceres

Tabel 3: Programspecifikke resultatindikatorer pr. specifikt mål

ID	Indikator	Måleenhed	Regionskategori	Baseline værdi	Baseline år	Målværdi (2023)	Datakilde	Rapporteringsfrekvens
	Energiforbrug i danske byer med over 30.000 indbyggere	GJ	Mere udviklede regioner	46.706.364	2011	Reduceret energiforbrug	Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter	Årligt
	Energiforbrug i danske byer med over	GJ	Overgangsregioner	1.091.371	2011	Reduceret energiforbrug	Ministeriet for By, Bolig og	Årligt

	30.000 indbyggere						Landdistrikter	
--	-------------------	--	--	--	--	--	----------------	--

Def.: BBR-energiforbrugsoplysninger vedr. forbruget for alle bygninger i de 22 relevante bykommuner samt Hovedstadsområdet. Forbruget for hver enhed aggregeres op til et totalt antal forbrugte GJ per område. Inden aggregering frasorteres alle forbrug opgjort i volumen, eftersom disse ikke uden problemer kan omregnes til forbrugte GJ uden at gøre sig specifikke antagelser om forbrugsform, tryk mv. Indikatoren vil blive forbedret primo 2014, bl.a. med omregning fra volumenenheder til energiforbrugsenheder og med opgørelse på byniveau (ikke kommuner). Bykommuner i "mere udviklede regioner" omfatter Hovedstadsområdet, Aarhus, Odense, Aalborg, Esbjerg, Randers, Kolding, Vejle, Herning, Helsingør, Silkeborg, Fredericia, Viborg, Holstebro, Taastrup og Hillerød. Bykommuner i "overgangsregioner" (Region Sjælland) omfatter Roskilde, Næstved, Køge og Slagelse.

2.A.6. Foranstaltninger der støttes under investeringsprioritet 2

2.A.6.1 *Beskrivelse af type og eksempler på foranstaltninger der støttes og det forventede bidrag til relaterede specifikke mål*

Baggrund

Jf. beskrivelsen under investeringsprioritet 1 forventes langt det største forbrug af ressourcer og udledninger af drivhusgasser at foregå i byerne fremover, og europæiske byer står over for en række miljøproblemer.

Danmarks energiforbrug er koncentreret om aktiviteter i landets byer. Derfor spiller udviklingen af grønne energi- og ressourceeffektive (SMARTe⁷⁶) byer en central rolle i Danmarks arbejde med at reducere udledningen af drivhusgasser. Det gør sig ligeledes gældende i mange voksende byer i hele verden.

Allerede i dag anslår EU-Kommissionen, at ca. 3,5 mio. europæiske arbejdspladser kan bidrage til produktionen af grønne teknologier eller produkter. Kommissionen forventer, at der kan skabes yderligere 1,5 mio. grønne arbejdspladser inden 2020, hvis udledningen af drivhusgasser sænkes med 25 pct.

Hvis der i danske byer kan udvikles teknologier til løsning af miljøproblemstillinger i byerne, kan det give et markant markedspotentiale i forhold til salg af løsninger i de store byer og byområder, herunder både i og udenfor EU - i fx Indien, Kina og Brasilien - hvor affaldshåndtering, adgang til rent vand og luftforurening og lign. udgør barrierer for fremtidig vækst.

Den overordnede interventionslogik for investeringsprioritet 2 under prioritetsakse 4 fremgår af figur 13.

⁷⁶ <http://www.mbbl.dk/by/smart-cities/hvad-er-smart-cities>

Figur 13. Interventionslogik for prioritetsakse 4, investeringsprioritet 2.

Input	Aktiviteter	Output og mål for byområder med over 30.000 indbyggere i hele landet (2014-2020)	Effekter
ERDF-midler Andre off. midler Private midler	Udvikling af metoder og/eller teknologier, der kan resultere i "SMARTe" produkter, der kan øge energi- og ressourceeffektiviteten i byer. Test af den pågældende metode og/eller teknologi i rammerne af projekter, der foregår i udvalgte byområder i danske byer med over 30.000 indbyggere. Evaluering af projektet og formidling af resultater, herunder eventuelt hvordan indsatsen har et forretningspotentiale, dvs. et potentiale for at kunne afsættes til andre byer med lignende bæredygtighedsudfordringer.	Anslået årligt fald i drivhusgasemissioner / 11.000 tons CO2ækvivalenter Anslået årligt fald i energiforbrug / 235.000 GJ Antal nye metoder og teknologier for bæredygtig grøn byudvikling / 15	Reduceret energiforbrug i byer over 30.000 indbyggere

Indsats

Indsatsen under denne investeringsprioritet skal have særligt fokus på energieffektivitet baseret på lokale udfordringer og falde inden for innovation og indarbejdelse af lavemissionsteknologier. Herudover *kan* indsatsen vedrøre samarbejde mellem virksomheder og højere uddannelsesinstitutioner, produktudvikling, teknologioverførsel, anvendt forskning eller formidling af teknologier. Aktiviteter kendetegnet som forskningsaktiviteter falder *ikke* inden for indsatsen.

Regionalfondsindsatsen skal udgøre en del af en samlet strategi, der i relevant omfang beskriver en integreret indsats i forhold til økonomiske, klima- og miljømæssige, demografiske og sociale udfordringer i de enkelte byområder, og som tager højde for at fremme sammenhængen mellem by og land.

Danmark har i en årrække nationalt finansieret helhedsorienterede indsats i forhold til bæredygtig byudvikling. Bæredygtighed er desuden integreret i byplaner og lokale Agenda 21-strategier.

I betragtning af de danske styrkepositioner i forhold til grøn teknologi er det vurderingen, at regionalfondsmidlerne til integreret bæredygtig byudvikling i en dansk sammenhæng med fordel kan knyttes til en SMART grøn innovativ indsats i de større byer.

Regionalfondsindsatsen under investeringsprioritet 2 for at skabe bæredygtig byudvikling afgrænses til at vedrøre et mindre antal udviklings- og demonstrationsprojekter i udvalgte byområder. Aktiviteter, som kan bidrage til det specifikke mål om at *reducere energiforbruget i byer med over 30.000 indbyggere* under overskriften *Smart Urban Innovation* vil være:

1. Udvikling af metoder og/eller teknologier, der kan resultere i "SMARTE" produkter⁷⁷, der kan øge energi- og ressourceeffektiviteten i byer.
2. Test af den pågældende metode og/eller teknologi i rammerne af projekter, der foregår i udvalgte byområder i danske byer med over 30.000 indbyggere.
3. Evaluering af projektet og formidling af resultater, herunder eventuelt hvordan indsatsen har et forretningspotentiale⁷⁸, dvs. et potentiale for at kunne afsættes til andre byer med lignende bæredygtighedsudfordringer.

Med begrebet SMART Urban Innovation understreges – i tråd med det europæiske smartcity-initiativ og smart city innovationspartnerskaber⁷⁹ – et ønske om især at støtte udvikling og afprøvning af metoder og teknologier, der kan øge energi- og ressourceeffektiviteten i byer.

Projekter, som klart skal vise, hvordan energiforbruget i byer med mere end 30.000 indbyggere kan reduceres, kan vedrøre et eller flere af følgende tre temaområder:

1. **Klima, vand og byer:** Byudvikling, planlægning og håndtering af vand i byer har væsentlig betydning for mulighederne for at optimere energi- og ressourceforbruget i samfundet. Der kan peges på en række sammenhænge, hvor effektiv håndtering af vand i byer gennem smarte byløsninger, ny miljøteknologi og teknologiudvikling har positive konsekvenser for energi- og ressourcenedsættelsen. Projektet kan vedrøre udviklingen af metoder og/eller teknologi samt test heraf, der øger energi- og ressourceeffektiviteten i byer.
2. **Bygninger i byerne:** 20 pct. af den samlede CO₂-udledning kommer fra boliger⁸⁰, og 30-40 pct. af energiforbruget sker i bygninger. Der er således også et potentiale i at sikre energieffektivisering af bygninger⁸¹. Dog skal det iagttages, at den faktiske renovering af en bygning ikke kan støttes. Projektet kan vedrøre udviklingen af metoder og/eller teknologi samt test heraf, der øger energieffektiviteten i bygninger.
3. **Affaldshåndtering og forebyggelse i byerne (ressourceanvendelse og genanvendelse – fx ved byers cradle to cradle (kredsløb):** Byerne er udfordret af et stigende forbrug af produkter, som medfører et øget energi- og ressourceforbrug i såvel produktions-, drifts- og bortskaffelsesfasen. Øget energi- og ressourceeffektivitet i produktionen af varer og tjenesteydelser, indkøb af grønne og miljøvenlige produkter og reduktion af centrale affaldsfraktioner som fx madspild, elektronik, papir, emballage, vand mm. udgør et stort potentiale for at reducere byernes CO₂-aftryk. Brug af produkter, som over livscyklus medfører mindre miljø- og energibelastning og reduktion af spild på centrale områder, kan derfor bidrage til at reducere byernes klimaaftryk. Projektet kan vedrøre udviklingen af metoder og/eller teknologi samt test heraf, der øger energi- og ressourceeffektiviteten i byer.

Alle integrerede bystrategier og de aktiviteter, der finansieres af Regionalfonden under investeringsprioritet 2, skal fremme indarbejdelse af lavemissionsteknologier. Projekter, der herudover støtter samarbejde mellem virksomheder og højere uddannelsesinstitutioner, produktudvikling, tek-

⁷⁷ Jf. <http://www.realdania.dk/filantropiske-programmer/byer-for-mennesker/intelligente-byer---smarte-løsninger> er smarte produkter teknologiske, fx it-teknologiske, løsninger, der skaber større effekt og mindsker ressourceforbruget. Udgangspunktet kan være kendt teknologi, der så anvendes på en ny måde.

⁷⁸ Veje til en Bæredygtig Fremtid, 'Tænketank om bæredygtigt forbrug og grønne forretningsmodeller', 2013, s. 30

⁷⁹ <http://setis.ec.europa.eu/implementation/technology-roadmap/european-initiative-on-smart-cities> og http://ec.europa.eu/energy/technology/initiatives/doc/2012_4701_smart_cities_en.pdf

⁸⁰ Grønnere Danmark, KL, 2012.

⁸¹ Regeringens klimaplan: På vej mod et samfund uden drivhusgasser, august 2013.

nologioverførsel, anvendt forskning eller formidling af teknologier skal prioriteres frem for projekter, der kun fremmer innovation og indarbejdelse af lavemissionsteknologier.

For samtlige projektaktiviteter skal der opstilles en klar og om muligt evidensbaseret effektkæde, som forklarer, hvordan aktiviteterne konkret vil bidrage til bæredygtig grøn byudvikling, herunder reduktion i energiforbrug og reduktion i udledning af drivhusgasser.

Den regionalfondsfinansierede indsats under investeringsprioritet 2 skal adressere miljø- og klimamæssige udfordringer i udvalgte byer eller byområder, som en del af en strategi for en samlet integreret eller byplanmæssig indsats i de pågældende byer eller byområder. Den samlede indsats skal også adressere sociale og/eller økonomiske udfordringer og således illustrere, at den samlede bæredygtige byindsats favner bredere end den indsats, som Regionalfonden understøtter.

Ansøgningen skal beskrive, hvordan den resterende del af indsatsen forventes implementeret, og hvorfor den regionalfondsfinansierede del af indsatsen er additional.

Foruden ovennævnte vil der ved vurdering af projekterne blive lagt vægt på:

- At udviklingen af metoder og/eller teknologier på ansøgningstidspunktet er så fremskreden, at der kun i begrænset omfang skal gives støtte til udvikling.
- At udviklingen af metoder og/eller teknologier på ansøgningstidspunktet er så fremskreden, at testfasen kan igangsættes senest et år efter projektstart.
- At ansøger sandsynliggør, hvordan et projekt medvirker til at løfte den samlede udvikling i den pågældende by eller det pågældende byområde og sikrer lokal empowerment.
- At der tages afsæt i allerede udarbejdede strategier for udviklingen af de pågældende byer eller byområder, herunder fx kommuneplaner og Agenda 21-strategier for bæredygtig udvikling.

Det er vigtigt, at de konkrete integrerede bystrategier tilrettelægges og implementeres af lokale aktører i de udvalgte byer på baggrund af lokalt forankrede ansøgninger, der falder inden for regionalfondsprogrammets rammer i forhold til byer. Projekterne gennemføres på by-niveau med lokale aktører som ansvarlige parter.

Organisering

Kun kommuner kan være tilsagnsmodtagere. Men de samlede helhedsorienterede indsatser i udvalgte byer eller byområder kan gennemføres i partnerskaber mellem fx kommuner, boligorganisationer, uddannelses- og forskningsinstitutioner og private virksomheder.⁸²

Ansøgningen til Regionalfonden skal beskrive, hvordan de aktiviteter, som Regionalfonden skal støtte, hænger sammen med den ovennævnte integrerede tilgang. Aktiviteterne kan

- Være udviklet af en kommunes forvaltning, der sender en ansøgning og implementerer aktiviteterne i sammenhæng med resten af den integrerede strategi.
- Være udviklet af en række aktører uden for den kommunale forvaltning, som går sammen om en række aktiviteter, som kommunen støtter op om og er tilsagnsmodtager på vegne af.
- Være en blanding af de to former.

---

⁸² Hvis en kommune i Hovedstadsområdet har færre end 30.000 indbyggere, skal projektet gennemføres i samarbejde med en eller flere nabokommuner.

Ansøgningen skal også beskrive, hvordan den integrerede bystrategi implementeres, herunder særligt de aktiviteter, der finansieres af Regionalfondene.

Byer og byområder

Indsatsen rettes mod byer med over 30.000 indbyggere svarende til den definition af vækst- og produktionsbyer, der er anvendt i Landsplanredegørelsen 2013.

Byer over 30.000 indbyggere er Hovedstadsområdet⁸³, Aarhus, Odense, Aalborg, Esbjerg, Randers, Kolding, Horsens, Vejle, Roskilde, Herning, Helsingør, Silkeborg, Næstved, Fredericia, Viborg, Køge, Holstebro, Taastrup, Slagelse og Hillerød.

Statsstøtte

Statsstøtte til kommercielle aktiviteter i projekterne ydes efter reglerne i EU's generelle gruppefritagelsesforordning. Alternativt som de minimis-støtte.

Indstillingsudvalg og forvaltning

For udmøntningen af prioritetsakse 4 etableres et særligt administrativt set-up. Der henvises til beskrivelsen under investeringsprioritet 1 under prioritetsakse 4.

2.A.6.2. Vejledende principper for valg af projekter

De vejledende principper er beskrevet samlet for prioritetsakse 1-4 under prioritetsakse 1.

2.A.6.3 Planlagt anvendelse af finansielle instrumenter

Der anvendes ikke finansielle instrumenter under denne prioritetsakse

2.A.6.4 Planlagt anvendelse af store projekter

Danmark anvender ikke muligheden for store projekter.

2.A.6.5 Outputindikatorer pr. investeringsprioritet og pr. regionskategori

Tabel 5: Fælles og programspecifikke outputindikatorer

ID	Indikator	Måleenhed	Fond	Regionskategori	Målværdi (2023)	Datakilde	Rapporteringsfrekvens
CI	Anslået årligt fald i drivhusgasemissioner	Tons CO2-ækvivalenter	ERDF	Mere udviklede regioner	8.800	Monitorering	Årligt
PI	Anslået årligt fald i energiforbrug	GJ	ERDF	Mere udviklede regioner	188.000	Monitorering	Årligt
PI	Antal nye metoder og teknologier for bæredygtig grøn byudvikling	Antal koncepter	ERDF	Mere udviklede regioner	12	Monitorering	Årligt
CI	Anslået årligt	Tons CO2-	ERDF	Overgangsre-	2.200	Monitorering	Årligt

⁸³ Der er i definitionen af Hovedstadsområdet taget afsæt i Danmarks Statistiks definition, dog således at indsatsen vedrører hele kommuner og ikke kun dele af kommuner, dvs.: København, Frederiksberg, Albertslund, Brøndby, Gentofte, Gladsaxe, Glostrup, Herlev, Hvidovre, Lyngby-Taarbæk, Rødovre, Tårnby, Vallensbæk, Ballerup, Rudersdal, Furesø, Ishøj og Greve Kommuner. Kommuner med under 30.000 indbyggere i Hovedstadsregionen skal ansøge i samarbejde med nabokommuner, således at det sammenhængende byområde bliver minimum 30.000 indbyggere.

	fald i drivhusgasemissioner	ækvivalenter		regioner			
PI	Anslået årligt fald i energiforbrug	GJ	ERDF	Overgangsregioner	47.000	Monitorering	Årligt
PI	Antal nye metoder og teknologier for bæredygtig grøn byudvikling	Antal koncepter	ERDF	Overgangsregioner	3	Monitorering	Årligt

Anm.:

- Alle demonstrations- og udviklingsprojekter vil ved projektafslutning blive vurderet af en ekspertgruppe, som dels vurderer nyhedsværdien af den udviklede metode/teknologi, dels vurderer dens potentiale, herunder om metoden/teknologien kan forventes udbredt til flere byer end de(n), som er omfattet af demonstrations-/udviklingsprojektet. Kun metoder/teknologier med nyhedsværdi og potentiale til videre udbredelse vil blive medtalt i indikatoren.
- Den programspecifikke indikator vedr. reduktion i energiforbrug kan opgøres for alle projekter og medtages derfor som en outputindikator, selv om den strengt taget snarere er en resultatindikator.
- "Monitorering" betyder, at dataoplysningerne indsamles hos de enkelte projekter.
- CI er fælles ('common') indikatorer, PI er programspecifikke indikatorer.

2.A.8. Resultatramme

Tabel 6: Resultatramme for prioritetsaksen

Indikatorstype (finansiel, output eller resultatindikator)	ID	Definition af indikator	Måleenhed	Fond	Regionskategori	Milepæl for 2018	Endeligt mål (2023)	Datakilde	Argumentation for indikatorens repræsentativitet
Finansiel		Støtteberettigede udgifter	EUR	ERDF	Mere udviklede regioner	9.900.000	13.300.000	MA	Omfatter kun investeringsprioritet 2 som tildeles 80 pct. af aksens midler
Output		Antal nye metoder og teknologier for bæredygtig grøn byudvikling	Antal koncepter	ERDF	Mere udviklede regioner	6	12	Monitorering	Omfatter kun investeringsprioritet 2 som tildeles 80 pct. af aksens midler
Finansiel		Støtteberettigede udgifter	EUR	ERDF	Overgangsregioner	2.500.000	3.300.000	MA	Omfatter kun investeringsprioritet 2 som tildeles 80 pct. af aksens midler
Output		Antal nye metoder og teknologier for bæredygtig grøn byudvikling	Antal koncepter	ERDF	Overgangsregioner	1	3	Monitorering	Omfatter kun investeringsprioritet 2 som tildeles 80 pct. af aksens midler

2.A.9. Interventionskategorier

Tabel 7-10: interventionskategorier

Tabel 7: Dimension 1 Interventionsom-råde		Tabel 8: Dimension 2 Finansieringsform		Tabel 9: Dimension 3 Territorium (område)		Tabel 10: Dimension 4 Territorial lever- ingsmekanisme	
Kode	€	Kode	€	Kode	€	Kode	€
023	8.229.807,77	01	8.229.807,77	01	6.583.846,22	00	8.229.807,77
				02	1.645.961,55		

Tabel 7: Dimension 1 Interventionsom- råde		Tabel 8: Dimension 2 Finansieringsform		Tabel 9: Dimension 3 Territorium (område)		Tabel 10: Dimension 4 Territorial lever- ingsmekanisme	
Kode	€	Kode	€	Kode	€	Kode	€
023	2.100.984,29	01	2.100.984,29	02	2.100.984,29	00	2.100.984,29

UDKKA

2.B. En beskrivelse af prioritetsaksen for teknisk assistance

2.B.1. PRIORITETSAKSE 5: *Teknisk assistance*

2.B.2 Forklaring på at prioritetsaksen indeholder mere end én regionskategori

Baggrunden for valg af én prioritet for TA for både overgangsregion og mere udviklede regioner er, at de indholdsmæssige og administrative krav er ens for aktiviteterne i begge typer af regioner.

Forvaltnings-, betalings- og revisionsmyndigheden for Regionalfonden og Socialfonden i begge typer af regioner er den samme.

Der er allerede opbygget et fælles sagsflow for begge typer af regioner til behandling af ansøgninger, udstedelse af tilsagn og udbetaling af tilskud såvel fra ERDF som ESF. Der bruges i den forbindelse det samme IT-system for opsamling og udveksling af data til rapportering, resultatopfølgning m.m. Tilsvarende har alle kontrolenheder adgang til disse IT systemer med henblik på tilrettelæggelse og gennemførelse af kontroller.

For de fælles informations- og kommunikationsopgaver gælder ligeledes et behov for en ensartet kommunikation i forhold til programmets indhold, muligheder og resultater uanset regionstypen.

2.B.3 Fond og regionskategori

[kun SFC-relevant]

2.B.4. Specifikt mål og forventede resultater

Specifikt mål: Programmet skal gennemføres uden forsinkelse, ved effektiv sagsbehandling og projektgennemførelse af høj kvalitet.

Forventede resultater angives ikke, da teknisk assistance til regionalfondsprogrammet ikke overstiger 15 mio. EUR.

2.B.5. Resultatindikatorer

Teknisk assistance til regionalfondsprogrammet overstiger ikke 15 mio. EUR (derfor ikke behov for resultatindikator).

2.B.6. Understøttede foranstaltninger og deres forventede bidrag til de specifikke mål

2.B.6.1. *En beskrivelse af understøttede aktioner og deres forventede bidrag til de specifikke mål*

Generelt vil der være tale om at gennemføre de nødvendige aktiviteter som medlemsstaten er forpligtet til i henhold til forordningerne, jf. den generelle forordnings art. 114 -116 om forvaltnings-, betalings- og revisionsmyndighedens opgaver, samt art. 104-107 om evaluering, information og kommunikation.

Fx er der tale om:

- At fastlægge udvælgelseskriterier og støtteberettigelsesregler.
- At træffe afgørelse i sager, der er indstillet til støtte eller afslag.
- Forvaltningsmyndighedens tjek af indkomne projektregnskaber, herunder opfølgning på aktiviteter og milepæle, samt videreformidling af tilskud til de endelige støttemodtagere.

- Vejledning af ansøgere og støttemodtagere om regler, dokumentationskrav og forretningsgange.
- At vedligeholde og udvikle IT-systemer til brug for ansøgninger, sagsbehandling, økonomistyring, resultatmåling, information og kontrol af projekterne.
- At gennemføre kontrol af de støttede projekter og de administrative systemer/myndigheder.
- At støtte vækstforumsekretariater og andre myndigheder, der får delegeret dele af forvaltningsopgaven, fx dele af arbejdet med information, vurdering og indstilling af ansøgninger, samt opfølgning på og vurdering af resultater.
- At udarbejde de obligatoriske gennemførelses- og årsrapporter, herunder opfølgning på resultatreserven og eventuelle særlige informationer om finansielle instrumenter samt efter behov afholdelse af årsmøde med EU-Kommissionen.
- At nedsætte og sekretariatsbetjene Overvågningsudvalget.
- At følge op på og om nødvendigt anmode om ændringer i partnerskabsaftale og programmer.
- At udarbejde en kommunikationsstrategi og sikre information af ansøgere og offentlighed.
- At udarbejde en evalueringsplan og sikre støtte til og gennemførelse af evalueringer.
- At sikre grundlaget for betalingsanmodninger. Fra 2015 og frem skal der som minimum årligt sendes en betalingsanmodning til EU-Kommissionen.

Udgifterne vil bl.a. omfatte løn, ekstern konsulentbistand, udgifter til møder, seminarer, konferencer og lign., udgifter til kurser og uddannelse, rejser og ophold, indkøb af materialer og udstyr (herunder IT-udstyr), samt yderligere driftsudgifter.

2.B.6.2 Output indikatorer, der forventes at bidrage til resultater (pr. prioritetsakse)

Tabel 13: Outputindikatorer

ID	Indikator (navn på indikator)	Måleenhed	Milepæl (2023) ⁸⁴ (frivillig)	Datakilde
PI	Sagsbehandlingstid	Procent	---	Opgøres i TAS
PI	N+3	EUR	---	Betalingsanmodninger
PI	Årlig fejlrate	Procent	---	Erklæringer fra revisionsmyndighed
PI	Større informationsaktiviteter, jf. RFO 1303/2013, art. 115 og bilag XII	Antal		Opgøres årligt af forvaltningsmyndigheden
PI	Programevalueringer gennemført af eksterne evaluatore	Antal		Opgøres årligt af forvaltningsmyndigheden
PI	Forvaltningsmyndighedens og revisionsmyndighedens kontrolbesøg hos projekterne	Antal		Opgøres årligt af forvaltningsmyndigheden og revisionsmyndigheden
PI	Deltagere i uddannelsesaktiviteter	Antal		Opgøres årligt af forvaltningsmyndigheden og central revisor

Anm.: For sagsbehandlingstider sigtes på, at 95 pct. af alle indstillede projekter skal være afgjort inden for 30 arbejdsdage efter Erhvervsstyrelsens modtagelse af fyldestgørende oplysninger. For fejlrate sigtes på, at de årlige fejlrate er maksimalt 2 pct.

2.B.7. Interventionskategorier

Tabel 14-16: Interventionskategorier

Tabel 14: Dimension 1	Tabel 15: Dimension 2	Tabel 16: Dimension 3
------------------------------	------------------------------	------------------------------

⁸⁴ Målværdier for outputindikatorer under teknisk assistance er frivillige.

Interventionsområde		Støtteform		Territorium	
Kode	€	Kode	€	Kode	€
121 – mere udviklede	5.740.290,92	01 – mere udviklede	7.653.721,23	07 – mere udviklede	7.653.721,23
122 – mere udviklede	765.372,13				
123 – mere udviklede	1.148.058,18				
121 - overgangsregioner	1.465.436,54	01 - overgangsregioner	1.953.915,39	07 - overgangsregioner	1.953.915,39
122 - overgangsregioner	195.391,54				
123 - overgangsregioner	293.087,31				

UDKAS

3. FINANSIERINGSPLANEN FOR DET OPERATIONELLE PROGRAM

3.1 Samlet finansiel bevilling fra hver fond og beløb fra resultatreserven - EUR

Tabel 17

	Fond	Regionskategori	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		Total	
			Hovedbeløb	Resultatreserve	Hovedbeløb	Resultatreserve	Hovedbeløb	Resultatreserve	Hovedbeløb	Resultatreserve	Hovedbeløb	Resultatreserve	Hovedbeløb	Resultatreserve	Hovedbeløb	Resultatreserve	Hovedbeløb	Resultatreserve
- 1	ERDF	I mindre udviklede regioner	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- 2	ERDF	I overgangsregioner	4.513.887,99	288.120,51	4.644.737,79	296.472,62	5.078.071,67	324.132,23	6.129.042,25	391.215,46	6.251.674,30	399.043,04	6.376.756,31	407.027,00	6.504.334,25	415.170,27	39.498.504,56	2.521.181,14
- 3	ERDF	I mere udviklede regioner	16.126.964,77	1.029.380,73	16.687.162,94	1.065.138,06	19.016.700,77	1.213.831,96	24.963.227,86	1.593.397,52	25.462.648,81	1.625.275,46	25.972.053,89	1.657.790,67	26.491.627,08	1.690.954,92	154.720.386,12	9.875.769,33
- 4		<i>ERDF I alt</i>	20.640.852,76	1.317.501,24	21.331.900,73	1.361.610,68	24.094.772,44	1.537.964,20	31.092.270,11	1.984.612,99	31.714.323,11	2.024.318,50	32.348.810,20	2.064.817,67	32.995.961,33	2.106.125,19	194.218.890,68	12.396.950,47
- 5	ERDF	I alt	20.640.852,76	1.317.501,24	21.331.900,73	1.361.610,68	24.094.772,44	1.537.964,20	31.092.270,11	1.984.612,99	31.714.323,11	2.024.318,50	32.348.810,20	2.064.817,67	32.995.961,33	2.106.125,19	194.218.890,68	12.396.950,47

3.2. Samlet finansiel bevilling pr. fond og national medfinansiering - EUR

Tabel 18a: Finansierungsplan for det operationelle program

Prioritetsakse	Fond	Regionskategori	Beregningsgrundlag for EU-støtten	EU- støtte	Nationalt bidrag	Vejledende fordeling af det nationale bidrag		Samlet finansiering	Medfinansieringssats	For information	Primær tildeling		Resultatreserve		Del af Resultatreserven
						National offentlig finansiering	Nationalt privat finansiering				Union støtte	Nationalt bidrag	Union støtte	Nationalt bidrag	
Prioritetsakse 1	ERDF	Mindre udviklede regioner	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prioritetsakse 1	ERDF	Overgangsregioner	28.976.404,90	17.385.842,94	11.590.561,96	7.302.054,04	4.288.507,93	28.976.404,90	0,60		16.291.820,31	10.861.213,54	1.094.022,63	729.348,42	6,29
Prioritetsakse 1	ERDF	Mere udviklede regioner	136.204.869,68	68.102.434,84	68.102.434,84	42.904.533,95	25.197.900,89	136.204.869,68	0,50		63.817.016,81	63.817.016,81	4.285.418,03	4.285.418,03	6,29
Prioritetsakse 1	ERDF	Total	165.181.274,58	85.488.277,78	79.692.996,80	50.206.587,98	29.486.408,82	165.181.274,58	0,52		80.108.837,12	74.678.230,35	5.379.440,66	5.014.766,45	6,29
Prioritetsakse 2	ERDF	Mindre udviklede regioner	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prioritetsakse 2	ERDF	Overgangsregioner	23.049.412,99	13.829.647,79	9.219.765,20	6.914.823,90	2.304.941,30	23.049.412,99	0,60		12.959.402,52	8.639.601,68	870.245,27	580.163,52	6,29
Prioritetsakse 2	ERDF	Mere udviklede regioner	108.344.782,70	54.172.391,35	54.172.391,35	40.629.293,51	13.543.097,84	108.344.782,70	0,50		50.763.536,10	50.763.536,10	3.408.855,25	3.408.855,25	6,29
Prioritetsakse 2	ERDF	Total	131.394.195,69	68.002.039,14	63.392.156,55	47.544.117,41	15.848.039,14	131.394.195,69	0,52		63.722.938,62	59.403.137,78	4.279.100,52	3.989.018,77	6,29
Prioritetsakse 3	ERDF	Mindre udviklede regioner	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prioritetsakse 3	ERDF	Overgangsregioner	11.248.825,49	6.749.295,29	4.499.530,20	3.374.647,65	1.124.882,55	11.248.825,49	0,60		6.324.588,72	4.216.392,48	424.706,57	283.137,72	6,29
Prioritetsakse 3	ERDF	Mere udviklede regioner	52.875.600,51	26.437.800,26	26.437.800,26	19.828.350,19	6.609.450,06	52.875.600,51	0,50		24.774.173,60	24.774.173,60	1.663.626,65	1.663.626,65	6,29
Prioritetsakse 3	ERDF	Total	64.124.426,01	33.187.095,55	30.937.330,45	23.202.997,84	7.734.332,61	64.124.426,01	0,52		31.098.762,32	28.990.566,08	2.088.333,23	1.946.764,37	6,29
Prioritetsakse 4	ERDF	Mindre udviklede regioner	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prioritetsakse 4	ERDF	Overgangsregioner	3.501.640,48	2.100.984,29	1.400.656,19	1.400.656,19	-	3.501.640,48	0,60		1.968.777,62	1.312.518,41	132.206,67	88.137,78	6,29
Prioritetsakse 4	ERDF	Mere udviklede regioner	16.459.615,54	8.229.807,77	8.229.807,77	8.229.807,77	-	16.459.615,54	0,50		7.711.938,38	7.711.938,38	517.869,39	517.869,39	6,29
Prioritetsakse 4	ERDF	Total	19.961.256,02	10.330.792,06	9.630.463,96	9.630.463,96	-	19.961.256,02	0,52		9.680.716,00	9.024.456,79	650.076,06	606.007,17	6,29
Prioritetsakse 5	ERDF	Mindre udviklede regioner	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prioritetsakse 5	ERDF	Overgangsregioner	3.256.525,64	1.953.915,39	1.302.610,26	1.302.610,26	-	3.256.525,64	0,60		1.953.915,39	1.302.610,26	-	-	-
Prioritetsakse 5	ERDF	Mere udviklede regioner	15.307.442,46	7.653.721,23	7.653.721,23	7.653.721,23	-	15.307.442,46	0,50		7.653.721,23	7.653.721,23	-	-	-
Prioritetsakse 5	ERDF	Total	18.563.968,10	9.607.636,61	8.956.331,49	8.956.331,49	-	18.563.968,10	0,52		9.607.636,61	8.956.331,49	-	-	-
Total	ERDF	Mindre udviklede regioner	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Total	ERDF	Overgangsregioner	70.032.809,50	42.019.685,70	28.013.123,80	20.294.792,03	7.718.331,77	70.032.809,50	0,60		39.498.504,56	26.332.336,37	2.521.181,14	1.680.787,43	6,00

Total	ERDF	Mere udviklede regioner	329.192.310,90	164.596.155,45	164.596.155,45	119.245.706,66	45.350.448,79	329.192.310,90	0,50		154.720.386,12	154.720.386,12	9.875.769,33	9.875.769,33	6,00
Total	ERDF		399.225.120,40	206.615.841,15	192.609.279,25	139.540.498,68	53.068.780,57	399.225.120,40	0,52		194.218.890,68	181.052.722,49	12.396.950,47	11.556.556,75	6,00
I alt			399.225.120,40	206.615.841,15	192.609.279,25	139.540.498,68	53.068.780,57	399.225.120,40	0,52		194.218.890,68	181.052.722,49	12.396.950,47	11.556.556,75	6,00

(2) Denne sats kan afrundes til nærmeste hele beløb i tabellen. Den præcise tilbagebetalingsats er ratioen (f).

Tabel 18C Finansieringsplan opgjort efter prioritetsakse, fond, regionskategori og tematisk mål - EUR

Prioritetsakse	Fond	Regionskategori	Tematisk mål	EU-støtte	Nationalt bidrag	Total finansiering
Prioritetsakse 1	ERDF	Overgangsregion	Tematisk mål 1	17.385.842,94	11.590.561,96	28.976.404,90
		Mere udviklede regioner	Tematisk mål 1	68.102.434,84	68.102.434,84	136.204.869,68
Prioritetsakse 2	ERDF	Overgangsregion	Tematisk mål 3	13.829.647,79	9.219.765,20	23.049.412,99
		Mere udviklede regioner	Tematisk mål 3	54.172.391,35	54.172.391,35	108.344.782,70
Prioritetsakse 3	ERDF	Overgangsregion	Tematisk mål 4	6.749.295,29	4.499.530,20	11.248.825,49
		Mere udviklede regioner	Tematisk mål 4	26.437.800,26	26.437.800,26	52.875.600,51
Prioritetsakse 4	ERDF	Overgangsregion	Tematisk mål 1 og 4	2.100.984,29	1.400.656,19	3.501.640,48
		Mere udviklede regioner	Tematisk mål 1 og 4	8.229.807,77	8.229.807,77	16.459.615,54
Prioritetsakse 5	ERDF	Overgangsregion	TA	1.953.915,39	1.302.610,26	3.256.525,64

		Mere udviklede regioner	TA	7.653.721,23	7.653.721,23	15.307.442,46
I ALT	ERDF			206.615.841,15	192.609.279,25	399.225.120,40

Tabel 19: Vejledende støtteandel, som anvendes til klimaforandringsmål

Prioritetsakse	Den vejledende støtteandel, som bruges til klimaforandringsmål (EUR)	Andel af den samlede allokering til det operationelle program (%)
1.		
Total		

Tabel 19 genereres automatisk i SFC.

4. INTEGRERET TILGANG TIL TERRITORIAL UDVIKLING

Der henvises til beskrivelsen i partnerskabsaftalen.

4.1 LOKALUDVIKLINGSSTRATEGIER

Der henvises til Partnerskabsaftalen.

4.2 BÆREDYGTIG BYUDVIKLING

5 pct. af regionalfondsmidlerne anvendes til bæredygtig byudvikling og udmøntes som en selvstændig prioritet, jf. prioritetsakse 4.

Der anvendes ikke socialfondsmidler til denne indsats.

Tabel 20: Andel af ERDF til bæredygtig byudvikling

Fond	ERDF og ESF støtte (EUR)	Andel af det samlede program
Total ERDF	10.330.792,06	5,32 %
Total ESF	0 EUR	0 %
TOTAL ERDF+ESF		5 % af ERDF

4.3 INTEGRERET TERRITORIAL INVESTERING (ITI)

Der henvises til Partnerskabsaftalen.

4.4 Interregionale og transnationale indsatser, hvor støttemodtagere befinder sig i mindst én anden medlemsstat

Ikke relevant. Der henvises til beskrivelsen under 4.5.

4.5. PROGRAMMETS BIDRAG TIL MAKRO-REGIONALE OG HAVSTRATEGIER

Handlingsplanen for Østersø-strategien⁸⁵ indeholder en række mål og delmål. Danmark vil understøtte implementeringen af strategien via bl.a. den indsats, der gennemføres under Regionalfonden. Programmet understøtter således med sit overordnede fokus på vækst og konkurrenceevne de to delmål under strategien om implementering af EU 2020-strategien og Østersø-regionens konkurrenceevne. Også fiskeriudviklingsprogrammet kan yde et væsentligt bidrag, idet det understøtter delmålene om rent vand i havet, rig og sund natur og bedre samarbejde.

Karakteren af regionalfundsprogrammets forventede, konkrete bidrag til handlingsplanen illustreres nedenfor (figur 12), hvor den overordnede sammenhæng mellem investeringsprioriteter, mål og indikatorer i henholdsvis programmet og Østersø-strategiens handlingsplan er vist.

Figur 14 Sammenhæng mellem ERDF og Østersøstrategien

ERDF tematisk mål	Delmål i handlingsplanen	Outputindikator ERDF-programmet	Indikator i Østersø-handlingsplanen
Styrkelse af forskning, teknologisk udvikling og innovation	- Bidrag til implementering af EU 2020 - Forbedret konkurrence-	Antal virksomheder, der samarbejder med videninstitutioner, privat inve-	- Beskæftigelsesrate - Produktivitet

⁸⁵ EU-Kommissionen, februar 2013.

	evne	stering, antal virksomheder som udvikler koncepter til nye produkter/løsninger, antal støttede virksomheder med henblik på at skabe produkt/løsning, som er ny på markedet, antal støttede virksomheder med henblik på at skabe produkt/løsning, som er ny for virksomheden.	<ul style="list-style-type: none"> - R&D-udgifter - BNP-vækst
Styrkelse af SMV'ers konkurrenceevne	<ul style="list-style-type: none"> - Bidrag til implementering af EU 2020 - Forbedret konkurrenceevne 	Forventet antal nye vækstvirksomheder, forventet jobskabelse i støttede SMV'er, forventet skabt omsætning i støttede SMV'er.	<ul style="list-style-type: none"> - Beskæftigelsesrate - Produktivitet - BNP-vækst
Støtte til overgangen til lavemissionsøkonomi i alle sektorer	<ul style="list-style-type: none"> - Bidrag til implementering af EU 2020 - Forbedret konkurrenceevne 	Årlig reduktion i udledning af drivhusgasser, forventet årlig reduktion i energiforbrug, forventet årlig reduktion i materialeforbrug.	<ul style="list-style-type: none"> - Beskæftigelsesrate - Produktivitet

I praksis vil det under behandlingen af det enkelte projekt blive vurderet, om projektet understøtter Østersø-strategiens mål og delmål, og dermed skal tildeles den særlige områdetype for makroregionale samarbejdsområder, som indgår i kategoriseringssystemet.

Der vil således ikke blive afsat særskilte midler til projekter under Østersø-strategien, men resultatet af den regionale, strategiske prioritering af Østersø-regionen i form af effekter af konkrete projekter, der understøtter Østersø-strategien, vil kunne opgøres. Dette vil kunne ske i forbindelse med den årlige rapportering til EU-Kommissionen i en tematisk evaluering og i andre situationer.

Der forudses to muligheder for at støtte til transnationale aktiviteter under dette program:

- a) Projekter, som på ansøgningstidspunktet har eksplicit fokus på Østersø-strategien. Disse projekter vil på ansøgningstidspunktet kunne beskrive partnerskabskredsen i både eget land og de lande, der samarbejdes med. De regionale vækstfora kan vælge at give sådanne projekter forrang for andre projekter i deres regionale udvælgelseskræterier.
- b) Projekter, som allerede har opnået bevilling fra strukturfondene, vil kunne søge om tillægsbevilling til en transnational overbygning. En sådan projektudvidelse med et transnationalt element vil være aktuel, hvis projektet undervejs i dets forløb ser muligheder for at samarbejde med tilsvarende projekter i andre Østersø-lande. Da dette typisk betyder større omkostninger til samarbejdsaktiviteter, vil sådanne kunne støttes, ligesom projektets løbetid vil kunne forlænges. For projekter, som er indstillet af et regionalt vækstforum, vil en tillægsbevilling forudsætte en positiv indstilling fra det pågældende vækstforum til forvaltningsmyndigheden.

For både a) og b) gælder, at der ikke vil være mulighed for, at aktører fra andre lande kan få støtte som økonomiske partnere, dvs. der vil ikke kunne udbetales støtte fra de danske strukturfonds-

programmer på baggrund af disse partners ikke-fakturerede udgifter. Udenlandske aktører kan derimod være leverandører til projekter under programmerne.

Projekterne skal for at være støtteberettigede ligge inden for rammerne i prioritetsakse 1-4 og i øvrigt opfylde programmets krav og vejledende principper. Finansiering til sådanne projekter vil som for øvrige projekter bestå af bidrag fra Den Europæiske Regionalfond og en national medfinansiering på mindst 50 pct. af projektets udgifter.

5. SPECIFIKKE BEHOV I GEOGRAFISKE OMRÅDER, DER ER MEST BERØRT AF FATTIGDOM ELLER HOS MÅLGRUPPER MED STØRST RISIKO FOR FORSKELSBEHANDLING ELLER SOCIAL U DSTØDELSE

5.1 GEOGRAFISK OMRÅDE MEST BERØRT AF FATTIGDOM/MÅLGRUPPER MED STØRST RISIKO FOR FORSKELSBEHANDLING

Der henvises til Partnerskabsaftalen.

5.2 Det operationelle programs strategi om at adressere de specifikke behov i geografiske områder/målgrupper mest berørt af fattigdom

Der henvises til Partnerskabsaftalen.

6. SPECIFIKKE BEHOV I GEOGRAFISKE OMRÅDER, DER LIDER AF SVÆRE ELLER PERMANENTE NATURLIGE ELLER DEMOGRAFISKE HANDICAP

Af lov om erhvervsfremme og regional udvikling fremgår det, at de regionale vækstfora har til opgave at overvåge den erhvervsmæssige udvikling i regionens yderområder. Vækstfora skal udarbejde et bidrag til den regionale vækst- og udviklingsstrategi, der omhandler de erhvervs- og vækstrettede dele. Som led i bidraget til vækst- og udviklingsstrategien skal vækstforaene beskrive indsatsen for yderområderne. I vækstforas beskrivelse af yderområderne kan følgende indgå:

- Styrker og udfordringer i yderområderne.
- Indsatser, der skal skabe kobling mellem yderområderne med vækstforums indsatser inden for prioriterede regionale styrkepositioner.
- Særlige indsatsområder, hvor der er lokale potentialer.
- Beskrivelse af hvordan lokale og regionale ressourcer kan inddrages i udmøntningen af indsatsen.

Yderområdeindsatsen forventes evalueret af eksterne evaluatore som led i Danmarks Vækstråds opfølgning på yderområdeindsatsen. Dermed fastholdes fokus på resultatskabelse og erfaringsudveksling mellem relevante aktører.

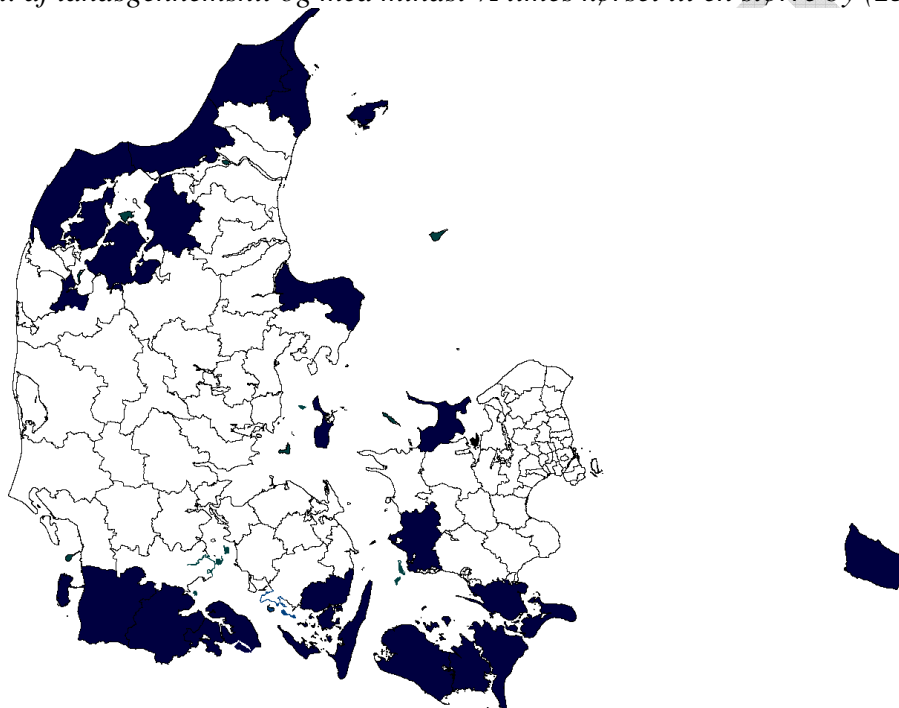
Yderområderne for perioden 2014-2020 er udpeget ved at kombinere et erhvervsindkomst-kriterium med et afstands (køretids)-kriterium, således at yderområderne er kommuner, der opfylder følgende to kriterier:

- Kommunens erhvervsindkomst pr. indbygger er under 90 pct. af landsgennemsnittet (gennemsnit over seneste 3 år)

- Der er mere end en halv times kørsel til en større by, hvor en større by er defineret ved at have mere end 45.000 indbyggere (Hovedstadsområdet, Aarhus, Odense, Aalborg, Esbjerg, Randers, Kolding, Horsens, Vejle, Roskilde, Herning og Helsingør)

23 kommuner opfylder disse to kriterier, jf. figur 12: Bornholm, Frederikshavn, Guldborgsund, Hjørring, Jammerbugt, Langeland, Lolland, Læsø, Morsø, Norddjurs, Odsherred, Samsø, Skive, Slagelse, Struer, Svendborg, Sønderborg, Thisted, Tønder, Vesthimmerlands, Vordingborg, Ærø og Aabenraa. Hertil kommer de af de 27 småøer⁸⁶, som ikke er en del af de nævnte kommuner. I alt bor der ca. 940.000 personer i disse områder.

Figur 15. Yderområde-kommuner defineret som kommuner med en erhvervsindkomst pr. indbygger under 90 pct. af landsgennemsnit og med mindst 1/2 times kørsel til en større by (23 kommuner).

7. MYNDIGHEDER OG ORGANER, SOM ER ANSVARLIGE FOR FORVALTNING, KONTROL OG REVISION OG RELEVANTE PARTNERES ROLLER

7.1. Relevante myndigheder og organer

Tabel 23: Relevante myndigheder og organer

Myndighed/organ	Navn på myndighed/organ	Ansvarlig chef for myndighed/organ
Forvaltningsmyndighed	Erhvervsstyrelsen, Afdeling for Erhvervsudvikling og internationale forhold, Område for Regional	Preben Gregersen (regionalchef)

⁸⁶ Agersø, Avernakø, Bjørnø, Båge, Egholm, Endelave, Hjarnø, Lyø, Mandø, Nekselø, Omø, Orø, Sejerø, Tunø, Venø og Årø

	erhvervsudvikling	
Attesteringsmyndighed	Erhvervsstyrelsen, Administrationssekretariatet	Lars Øllgaard (administrationschef)
Revisionsmyndighed	Erhvervsstyrelsen, Afdeling for Erhvervsvilkår og regulering	Victor Kjær (vicedirektør)
Betalingsmyndighed	Erhvervsstyrelsen, Administrationssekretariatet	Lars Øllgaard (administrationschef)

7.2. Involvering af de relevante partnere

7.2.1. Relevante partners rolle i forberedelse, implementering, overvågning og evaluering af programmet.

1) Kort sammenfatning af involveringen af partnere i programmeringsprocessen

Erhvervsstyrelsen (Erhvervs- og Vækstministeriet) og NaturErhvervstyrelsen (Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri) har som forvaltningsmyndigheder for hhv. Regionalfondens og Socialfondens samt Landdistriktsfondens og Hav- og Fiskerifondens lagt vægt på at inddrage de aktører, der enten har en væsentlig faglig interesse i og viden om de udfordringer, der skal adresseres via ESI-fondene, eller som skal medvirke i implementeringen af programmerne. Den samlede proces vedrørende udarbejdelsen af partnerskabsaftalen og programmerne for ESI-fondene er beskrevet i partnerskabsaftalen. I det følgende beskrives kun processen vedrørende de operationelle programmer.

Den 28. september 2012 blev der afholdt en opstartworkshop om socialfondsprogrammet og regionalfondsprogrammet. Den fælles strategi på tværs af ESI-fondene blev diskuteret i Danmarks Vækstråd den 8. november 2012 i lyset af præsentationen af Europa-Kommissionens positionspapir.

Erhvervsstyrelsen har orienteret om status for arbejdet med programmerne på møder med overvågningsudvalget for regionalfondsprogrammet og socialfondsprogrammet den 15. november 2012, 7. juni 2013 og 15. november 2013.

Der har som led i programmeringsprocessen været etableret en tværministeriel følgegruppe (embedsmænd) med deltagelse af Finansministeriet, Udenrigsministeriet, Beskæftigelsesministeriet, Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold, Klima-, Energi- og Bygningsministeriet, Miljøministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet, Undervisningsministeriet, Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter og Nordisk Samarbejde, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Økonomi- og Indenrigsministeriet og Erhvervs- og Vækstministeriet. Den tværministerielle embedsmandsgruppe har afholdt fire møder og haft de operationelle programmer i skriftlig høring.

Erhvervsstyrelsen har afholdt bilaterale møder med relevante ministerier, organisationer og foreninger, ligesom styrelsen har holdt oplæg om regionalfondsprogrammet og socialfondsprogrammet for dels de brede vækstforumsekretariater (med deltagelse af embedsmænd for regionerne, kommunerne, erhvervsorganisationer, viden- og uddannelsesinstitutioner og arbejdsmarkedsparter), dels de regionale vækstfora (politisk niveau). Der har løbende været afholdt møder om programmerne med de regionale vækstforumsekretariater (28. januar 2013, 8. marts 2013, 29. april 2013, 21. juni 2013 samt 2. december 2013). Programudkast har været i offentlig høring i perioden 9. juli - 3. september 2013.

Inddragelsen af partnerskabet er sket via præsentation af forordningsmæssige rammer og programudkast, som partnerskabet har haft mulighed for at kommentere på og medvirke til kvalificeringen af, hvorefter nye udkast er blevet udarbejdet. Inddragelsen af partnerskabet har således været en iterativ proces, der har tilstræbt at fastlægge indholdet i de operationelle programmer under hensyntagen til de relevante interesser set i lyset af bl.a. de danske udfordringer og den øvrige nationale indsats. Sideløbende med udarbejdelsen af de operationelle programmer har en ekstern evaluuator (Cowi) foretaget ex ante evaluering af programmerne. Ex ante-evalueringerne er foregået i en interaktiv og iterativ proces mellem evaluuator og Erhvervsstyrelsen.

2) Involvering af partnere, jf. art. 5, i implementering, overvågning og evaluering af programmet

Det nationale partnerskab er sammen med Europa-Kommissionen en del af implementeringen, monitoreringen og evalueringen af indsatsen.

På regionalt niveau vil de regionale vækstfora være omdrejningspunktet for erhvervsudviklingen, og vækstfora er formelt knyttet til forvaltningen via deres rolle som bemyndigede organer, jf. artikel 123(6) i forordningen om fælles bestemmelser for fondene⁸⁷. I den egenskab modtager vækstforumsekretariatene teknisk assistance. Hvert vækstforum inkluderer kommunalpolitiske repræsentanter, som derved har medbestemmelse over disponeringen af strukturfondsmidlerne. I vækstfora deltager også regionen, arbejdsmarkedets parter, erhvervsorganisationer samt viden- og uddannelsesinstitutioner. De regionale beskæftigelsesråd og de regionale vækstfora har gensidig observatørstatus i rådene.

Der afsættes midler i størrelsesordenen 7,5 pct. under regionalfondsprogrammet og socialfondsprogrammet til en national pulje, der udmøntes centralt.⁸⁸ Relevante tværregionale projekter med afsæt i fx vækstplanerne, regeringens kommende strategi for Danmark som produktionsland og fx Østersøstrategien vil kunne støttes. Hermed vil regeringen have mulighed for at igangsætte projekter, der har interesse i flere regioner, og regeringen vil kunne indgå i samarbejder med vækstfora med et finansielt bidrag. En national pulje skal udmøntes inden for de rammer, som fremgår af de operationelle programmer.

Overvågningsudvalget for regionalfonds- og socialfondsprogrammet følger implementeringen af programmerne. Dette sker dels via halvårlige møder, og dels ved, at udvalgets medlemmer har mulighed for at foreslå evaluerings- og analysetiltag til sikring af programmernes succesfulde gennemførelse, ligesom udvalget kan kræve andre former for tilpasninger eller revision af programmerne. I forbindelse med drøftelse af udvalgte emner, fx evalueringer, udvælgelseskriterier eller kommunikation, vil udvalgets medlemmer blive inviteret til at deltage i undergrupper, som følger forvaltningsmyndighedens arbejde mere detaljeret.

I overvågningsudvalget deltager relevante ministerier, de regionale vækstfora og regionale (Danske Regioner) og kommunale parter (KL), relevante interesseorganisationer, arbejdsmarkedets parter og Europa-Kommissionen. Interesseorganisationerne inkluderer fx Sammenslutningen af Danske Småøer, Institut for Menneskerettigheder og handicaporganisationer, mens arbejdsmarkedets parter er repræsenteret ved fagforeninger og erhvervsorganisationer. For perioden 2014-2020 vil også de

---

⁸⁷ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1303/2013 af 17. december 2013.

⁸⁸ Ekskl. TA, byindsatsen og EURES. Erhvervsstyrelsen er forvaltningsmyndighed for den nationale pulje. Jf. Lov om Administration af Regionalfonden og Socialfonden træffer erhvervs- og vækstministeren afgørelse om anvendelsen af den nationale pulje efter høring af Danmarks Vækstråd.

ansvarlige myndigheder for det nationale kontaktpunkt og de danske prioritetsområder og for Østersø-strategien blive inviteret til at deltage.

8. KOORDINATION MELLEM FONDENE, LANDDISTRIKTSFONDEN, HAV- OG FISKERIFONDEN OG ANDRE UNIONS- OG NATIONALE FINANSIERINGSKILDER, OG MED EIB

Der henvises til Partnerskabsaftalen.

9. EX-ANTE KONDITIONALITETER

9.1. Ex-ante konditionaliteter

Partnerskabsaftalen indeholder et afsnit om ex ante-konditionaliteter i almindelighed. I dette afsnit fokuseres alene på forudsætningen om intelligent specialisering:

Danmark er i besiddelse af del-elementer, der tilsammen kan begrunde, at Danmark opfylder ex ante-konditionaliteten om intelligent specialisering. Elementerne findes bl.a. i vækstforaenes regionale vækst- og udviklingsstrategier, den nationale innovationsstrategi, vækstteams anbefalinger mv. Elementerne præsenteres i selvstændigt bilag.

På overordnet plan bidrager aftalerne om regionale vækstpartnerskaber, som årligt indgås mellem regeringen og de regionale vækstfora, til at styrke parternes samarbejde om indsatsen for vækst og erhvervsudvikling. De regionale vækstpartnerskaber bidrager også til at koordinere indsatsen mellem de tre niveauer, idet både regioner og kommuner indgår i de regionale vækstfora.

En række ministerier og de regionale vækstfora samarbejder desuden i forum for klynge- og netværksindsatsen, der skal understøtte klyngeudviklingen i Danmark og sikre sammenhæng mellem lokale, regionale, nationale og internationale indsatser. Forummet skal bidrage til at sikre 1) en sammenhængende regional-national klynge- og netværksinfrastruktur, der dækker væsentlige erhvervsområder i Danmark med vækst- og udviklingspotentialer, 2) at der sikres tilstrækkelig kritisk masse i klynger med stærke udviklingspotentialer, samt 3) at der ikke etableres u hensigtsmæssige overlap i klyngestrukturen. Klyngeforummet bidrager således også til at understøtte den intelligente specialisering.

I Regionalfondsprogrammet lægges der vægt på, at udmøntningen sker med udgangspunkt i den regionale intelligente specialisering og de regionale strategiske prioriteringer.

Tabel 24: Ex-ante konditionaliteter og deres opfyldelse

Ex ante-konditionaliteter	Prioritetsakse, hvortil konditionaliteten henviser	Konditionaliteten opfyldt: Ja, nej eller delvist	Kriterier	Kriterier opfyldt: Ja eller nej	Reference (reference til strategier, love eller andre relevante dokumenter)	Forklaring

<p>Eksistensen af en national eller regional forsknings- og innovationspolitisk ramme for intelligent specialisering – og eventuelt bidrag til private forsknings- og innovationsudgifter, jf. det nationale reformprogram</p>	<p>Prioritetsakse 1 (Fremme innovation i SMV'ere)</p>	<p>Ja</p>	<p>Der skal foreligge en national eller regional forsknings – og innovation strategi for intelligent specialisering.</p> <p>Den skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • være baseret på en SWOT eller tilsvarende analyse for at koncentrere indsatsen på et begrænset antal prioriteter • beskrive midler til at stimulere private investeringer i forskning og udvikling • indeholde en overvågningsmekanisme. <p>Godkendelse af en budgetramme, der illustrerer tilgængelige midler for forskning og udvikling.</p>	<p>Ja</p>	<p>Som led i udarbejdelsen af Regionalfondsprogrammet udarbejdes et bilag, der skitserer den samlede danske indsats i forhold til innovation og udviklingen af klynger, samt intelligent specialisering, herunder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regeringens innovationsstrategi • En række ministeriers og vækstforas netværks- og klyngestrategi • De regionale vækst- og udviklingsstrategier <p>Budgettet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Finanslovens midler til F&U&I aktiviteter, herunder regionale udviklingsmidler • Strukturfondsmidler 	<p>Bilaget underbygger, at Danmark via de nævnte strategier tilsammen kan siges at have en intelligent specialiseringsstrategi, som både indeholder et nationalt niveau og regional intelligent specialisering for hver region.</p>
--	---	-----------	--	-----------	--	---

9.2 Beskrivelse af initiativer med henblik på opfyldelse af ex ante-konditionaliteter

Ingen – ex ante konditionaliteterne er opfyldt.

10. REDUKTION AF STØTTEMODTAGERS ADMINISTRATIVE BYRDER

Der henvises til Partnerskabsaftalen.

11. HORIZONTALTAL PRINCIPPER

11.1. Bæredygtig udvikling

Grundlæggende er det hensigten under Regionalfonden at bidrage positivt til bæredygtig udvikling, jf. artikel 8 i den generelle forordning. Regionalfonden kan således ikke anvendes til at implementere allerede gældende krav til reduktion af miljøpåvirkninger, herunder fx implementering af lovbundne krav til enkeltvirksomheders miljøindsats eller oprydning efter tidligere forurening.

I det omfang der under Regionalfonden vil blive ydet støtte til implementering af virksomhedsnære tiltag i form af fx køb af udstyr, herunder fx maskiner eller anden teknologi, der kan fremme produktiviteten i danske virksomheder, vil det være en forudsætning for støtte, at udstyret og anvendelsen heraf overholder relevante regler, herunder såvel nationale regler som EU-regler. Det skal tilstræbes, at den løsning, der måtte blive finansieret via Regionalfonden, er så miljørigtig som muligt. Det vil være op til de virksomheder, der modtager støtte fra fonden, at sikre, at relevant lovgivning er opfyldt, og at det tilstræbes, at de anvendte løsninger er de mest miljørigtige.

Det skal tilstræbes, at miljøpåvirkningen af indsatsen under Regionalfonden som minimum skal være neutral. Positiv miljøpåvirkning får forrang.

Skulle det mod forventning vise sig, at tiltag, der er finansieret under Regionalfonden, har en negativ indvirkning på miljøet, vil ansvaret for oprydning eller lignende alene være støttemodtagers.

11.2. Lige muligheder og ikke-diskrimination

Ikke-diskrimination og tilgængelighed for personer med handicap er et generelt princip i det danske samfund, og der findes danske retsregler om forskelsbehandling og tilgængelighed, som projekterne skal overholde.⁸⁹ Offentlige myndigheder skal derudover overholde FN's Handicap-konvention, der fx omtaler universelt design og tilgængelighed til ikke alene bygninger, men til produkter og tjenesteydelser i bred forstand.

Regionalfondsprogrammet er rettet mod små og mellemstore virksomheder og ikke mod bestemte persongrupper. Ingen ansøger vil på grundlag af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicaps, alder eller seksuel orientering blive forhindret i at ansøge om og opnå støtte under Regionalfonden. Disse ovennævnte personlige forhold - bortset fra alder, hvis ansøgningen kommer fra en person under 18 år - vil ikke indgå i vurderingen af en ansøgning. Alene forhold, der har betydning for gennemførelsen af projektet eller overholdelse af ansøgningsbetingelserne, vil kunne indgå i vurderingen.

I implementeringen af programmet vil det ved udvælgelsen af projekter skulle sikres, at principperne om ikke-diskrimination og lige muligheder, herunder tilgængelighed, overholdes. Vurderes flere ansøgninger som værende i øvrigt af samme kvalitet, skal der således gives prioritet til ansøgninger, der bedst tilgodeser hensynene til lige muligheder og ikke-diskrimination. Derudover vil kravene i EU-Kommissionens evalueringsguide og regionalfondsforordningen om registrering af diverse deltagerkarakteristika blive opfyldt, og det vurderes ikke nødvendigt at indføre yderligere overvågnings- og evalueringstiltag.

Tilgængelighed

Den danske lovgivning, der udmønter programmerne under ESI-fondene, vil fastsætte betingelserne for at modtage støtte. Ansøgninger til ESI-fondene kan sendes til de relevante myndigheder, der er

---

⁸⁹ Lov om etnisk ligebehandling, lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet, lov om ligestilling af kvinder og mænd, lov om lige løn til mænd og kvinder m.fl.

indgang til fondene, jf. kapitel 2 i partnerskabsaftalen. Erhvervsstyrelsens hjemmeside overholder de gældende danske regler om tilgængelighed for handicappede.

11.3. Ligestilling mellem mænd og kvinder

I henhold til dansk lov⁹⁰ er der forbud mod forskelsbehandling på grund af køn for enhver arbejdsgiver, myndighed og organisation inden for offentlig forvaltning og almen virksomhed.

Hertil kommer, at indsatsen under programmet er rettet mod vækst og udvikling i SMV'er og ikke mod bestemte personer eller persongrupper, selvom indsatsen selvfølgelig kræver, at personer er involveret i gennemførelsen af de konkrete aktiviteter, der sættes i værk som del af program gennemførelsen.

Bestemmelserne i dansk lovgivning vurderes derfor at være tilstrækkelige til at sikre ligebehandling mellem mænd og kvinder, og indsatsen under programmet er som udgangspunkt tilrettelagt uden at have kønspolitiske formål. Af disse årsager vurderes det ikke relevant at opstille yderligere bestemmelser herom i regionalfondsprogrammet eller særlige monitorerings- eller evalueringstiltag, som går videre end kravene i EU-Kommissionens evalueringsguide og regionalfondsforordningens bilag om fælles indikatorer. Hensynet til ligestilling mellem mænd og kvinder vil i øvrigt blive iagttaget ved udvælgelsen af projekter, jf. afsnit 11.2 ovenfor.

Den overordnede koordinering og overvågning af programmerne foretages af Overvågningsudvalget for regionalfonds- og socialfondsprogrammet, jf. afsnit 7.2.1. Ved nedsættelsen af udvalget vil der blive indført procedurer, der bl.a. sikrer ligelig fordeling af mænd og kvinder.

Ved etableringen af regionale vækstfora vil hensynet til en ligelig fordeling mellem mænd og kvinder tilsvarende blive iagttaget.

12. SEPARATE ELEMENTER

12.1. EN LISTE MED STORE PROJEKTER, FOR HVILKE IMPLEMENTERING ER PLANLAGT I LØBET AF PROGRAMMERINGSPERIODEN

Store projekter forudses ikke gennemført under programmet.

12.2. RESULTATRAMME FOR DET OPERATIONELLE PROGRAM⁹¹

Tabel 28: Resultatramme for det operationelle program, opdelt efter fond og regionskategori

Prioritetsakse (opdelt efter fond og regionskategori)	Fond	Region- skategori	Definition af indikator eller implementerings- trin	Måleenhed, hvor det er passende	Milepæle for 2018			Endeligt mål (2023)		
					M	W	Total	M	W	Total
1- Styrket innovation i SMV'er	ERDF	Overgangsregion	Antal virksomheder, der samarbejder med videninstitutioner	Virksomheder			60			380
1 – Styrket innovation i SMV'er	ERDF	Overgangsregion	Støtteberettigede udgifter	EUR			9.300.000			30.900.000,00

⁹⁰ Lov om ligestilling af kvinder og mænd

⁹¹ The requirement for a performance reserve in case of technical assistance is pending negotiations on the performance reserve.

1 – Styrket innovation i SMV'er	ERDF	Mere udviklede	Antal virksomheder, der samarbejder med videninstitutioner	Virksomheder		240		1.520,00
1 – Styrket innovation i SMV'er	ERDF	Mere udviklede	Støtteberettigede udgifter	EUR		37.100.000		123.700.000,00
2 – Flere vækstvirksomheder	ERDF	Overgangsregion	Antal virksomheder, der modtager støtte	Virksomheder		85		560,00
2 – Flere vækstvirksomheder	ERDF	Overgangsregion	Støtteberettigede udgifter	EUR		8.100.000		27.100.000,00
2 – Flere vækstvirksomheder	ERDF	Mere udviklede	Antal virksomheder, der modtager støtte	Virksomheder		340		2.240,00
2 – Flere vækstvirksomheder	ERDF	Mere udviklede	Støtteberettigede udgifter	EUR		32.600.000		108.500.000,00
3 – Energi- og ressourceeffektive SMV'er	ERDF	Overgangsregion	Antal virksomheder, der modtager støtte	Virksomheder		50		320,00
3 – Energi- og ressourceeffektive SMV'er	ERDF	Overgangsregion	Støtteberettigede udgifter	EUR		4.000.000		13.200.000,00
3 – Energi og ressourceeffektive SMV'er	ERDF	Mere udviklede	Antal virksomheder, der modtager støtte	Virksomheder		190		1.280,00
3 – Energi og ressourceeffektive SMV'er	ERDF	Mere udviklede	Støtteberettigede udgifter	EUR		15.900.000		53.000.000,00
4 – Bæredygtig grøn byudvikling	ERDF	Overgangsregion	Støtteberettigede udgifter	EUR		2.500.000		3.300.000,00
4 – Bæredygtig grøn byudvikling	ERDF	Overgangsregion	Antal nye metoder og teknologier for bæredygtig grøn byudvikling	Antal koncepter		1		3,00
4 – Bæredygtig grøn byudvikling	ERDF	Mere udviklede	Støtteberettigede udgifter	EUR		9.900.000		13.300.000,00
4 – Bæredygtig grøn byudvikling	ERDF	Mere udviklede	Antal nye metoder og teknologier for bæredygtig grøn byudvikling	Antal koncepter		6		12

12.3 Relevante partnere involveret i forberedelsen af det operationelle program

Listen nedenfor indeholder partnere, som har været involveret i programmeringsprocessen via møder, uformelle skriftlige høringer, invitationer til og deltagelse i workshops.

Akademiet for de Tekniske Videnskaber (ATV)
 Akademikernes Centralorganisation (AC)
 A-kasse for højtuddannet i erhvervslivet
 A-kassen for selvstændige (ASE)
 Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
 Arbejdsmarkedsstyrelsen
 BAT-Kartellet
 Beskæftigelsesministeriet
 Bornholms Regionskommune
 CO-industri
 DANAK, Den Danske Akkrediterings- og Metrologifond

DANIAmet Secretariat
Danmarks Eksportråd
Danmarks Idrætsforbund
Danmarks Rederiforening
Danmarks Statistik
Danmarks Vækstråd
Dansk Arbejdsgiverforening (DA)
Dansk Byggeri
Dansk Erhverv
Dansk Erhvervsfremme (DEF)
Dansk Industri
Dansk Iværksætter Forening
Dansk Metal
Dansk Opfinderforening
Dansk Turismefremme
Danske Advokater
Danske Arkitektvirksomheder
Danske Handicaporganisationer
Danske Havne
Danske Regioner
Danske Restauranter og Caf er
Danske Revisorer
Danske Universiteter
Datatilsynet
Det Centrale Handicapråd
Domstolsstyrelsen
DS Håndværk & Industri
Erhvervsankenævnet
Erhvervs- og Vækstministeriet
EU-Kommissionen, DG Beskæftigelse
EU-Kommissionen, DG Regionalpolitik
Fagligt Internationalt Center (FIC)
Finansministeriet
Finansrådet
Finanstilsynet
Forbrugerrådet
Foreningen Af Erhvervsservice Leverandører
Foreningen af Rådgivende Ingeniører, F.R.I.
Foreningen Nydansker
Forsikring og Pension
Forsknings- og Innovationsstyrelsen
Forsvarsministeriet
Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF)
GTS - Godkendt teknologisk Service
HK
HORESTA
Håndværksrådet
Ingeniørforeningen i Danmark
Installatørernes organisation
IT-Branchen
Justitsministeriet
Kommunernes Landsforening
Klima-, Energi- og Bygningsministeriet
Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen
Kultur- og Kirkeministeriet

Landbrug og Fødevarer
Landdistrikternes Fællesråd
Landsforeningen af Landsbysamfund
Landsorganisationen i Danmark
Ledernes Hovedorganisation
LHM A/S
LO
Miljøministeriet
Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold
Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter
Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Ministeriet for Klima, Energi og Bygninger
Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse
NaturErhvervstyrelsen
Naturstyrelsen
Patent- og Varemærkestyrelsen
Realkreditforeningen
Realkreditrådet
Region Hovedstaden
Region Midtjylland
Region Nordjylland
Region Sjælland
Region Syddanmark
Rigsrevisionen
Røde Kors
Rådet for Socialt Udsatte
Sammenslutningen af Danmarks Godkendte Serviceinstitutter (GTS)
Sammenslutningen af Danske Småøer
Sekretariatet for Nordsø-programmet
Sikkerhedsstyrelsen
Skatteministeriet
Statens Byggeforskningsinstitut
Statsministeriet
Søfartsstyrelsen
Teknik, Installatørernes organisation
Transportministeriet
Uddannelses- og Forskningsministeriet
Udenrigsministeriet
Undervisningsministeriet
VisitDenmark
VækstFonden
Vækstforum, Bornholms Regionskommune
Vækstforum, Region Hovedstaden
Vækstforum, Region Midtjylland
Vækstforum, Region Nordjylland
Vækstforum, Region Sjælland
Vækstforum, Region Syddanmark
Økonomi- og Indenrigsministeriet
Øresundskomiteen
3F, Fagligt Fælles Forbund

BILAG (uploaded to SFC 2014 as separate files):

- Udkast til ex ante-evaluering incl. resumé samt ikke-teknisk resume af miljørapporten

- Figurer i programmet

UDKAST